

שמזעה פזובה

חודש תשרי

תשפ"ו | גליון ד'

חג הסוכות

שמע"צ ושמח"ת

תוכן הענינים

- פנינים יקריםג.
- ושבת שמהד.
- יקרה מפניניםה-יב.
- מצות ד' מיניםח.
- קול מבשריג.
- הושענא רבהיב.
- עובדות צדיקיםיד.
- שמיני עצרת ושמחת תורהכ.
- יומא דהלולאכו.

פנינים יקרים

מצוות סוכה

סוכה הגשמי הוא ענין רוחני מאד

כתב בדברייחזקאל בגודל מעלת הסוכה, אמר רבה, דאמר קרא (ויקרא כג מג) 'למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל', עד עשרים אמה אדם יודע שהוא דר בסכה, למעלה מעשרים אמה אין אדם יודע שהוא דר בסכה, משום דלא שלטא בו עינא (סוכה ב.). פרש רש"י ז"ל, 'למען ידעו', עשה סכה ששיבתה נכרת לך, דכתיב 'כי בסכות הושבתי' צויתי לישב, הכי דריש ליה, ואף על גב דאין יוצא מידי פשוט דהקף ענני כבוד, מיהו דרשינן ליה לדרשה. עד כאן דבריו. ולכאורה קשה דבכל מקום הפשוט הוא ענין גופני, והדרש הוא ענין רוחני יותר פנימי מהפשוט, וכאן הוא להפך, דפשוט הוא הקף ענני כבוד שהוא ענין רוחני, והדרש ירמז לסכה גשמי. ויש לומר דרש"י ז"ל ירמז לנו בזה גדל כח הסכה, שסכה הגשמי הוא ענין רוחני מאד.

סוכות מלשון סכה ברוח הקדש

בספה"ק בני יששכר (מאמרי חדש תשרי, מאמר י'). אמר הרב הקדוש המפורסים מהר"פ מקארעץ זצוק"ל, נקרא החג סוכות מלשון סכה ברוח הקדש, ונ"ל דבזה ידוקדק בפסוק חג הסוכות תעשה לך וכו' [דברים טז ג], לך דייקא, שתהא אתה סוכה ברוח הקדוש, ואמר עוד הרב הקדוש הנ"ל דלבעבור זה אנו אומרים זמן שמחתינו בחג הסוכות (עיין מ"ש לעיל במאמר ט') בשביל שהיה בחג הסוכות זמן שואבה שמשם היו שואבין רוח הקדש עכ"ד, נ"ל כוונתו שהשכינה אינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה [שבת ל ע"ב] כענין והיה כנגן המנגן ותהי עליו רוח אלקים [מ"ב ג טו], ונ"ל עוד דלבעבור זה אומרים זמן שמחתינו היינו שהזמן הוא מסוגל לשמחה וכו', על כן סגולת

הזמן בעצמו יכול לפעול השגת רוח הקודש.

מצוה שאדם נכנס בה עם השטיוועל

אמר אדמו"ר מפרשיסחא (רמתים צופים ערך הרבי רבי בונם אות עז) ז"ל, שאין לך חביב ממצות סוכה שהוא נכנס בכל איבריו ומלבושיו ומנעליו לתוך המצוה. וכ"כ בשפתי צדיק (שפתי צדיק ליום א' של סוכות אות יג, וראה בחינה אחרת בשפתי צדיק שם אות ו') וזל"ק: שמעתי מפ"ק זקניי מו"ר ז"ל החי"ה רי"ם מגור זה הלשון: "אין לנו מצוה כזו שנכנס בה עם השטיוועל", עכ"ל"ק, פירוש כמו שהוא מסובב אף בגשמיות, המצוה פורשת כנפי שכינה לקבלינו מתוך אהבה, כדכתיב 'על כל פשעים תכסה אהבה'.

והנה מאמר זו מיוחס גם להרה"ק מראפשיץ זי"ע, (וראה גם בספה"ק דברי יחזקאל לסוכות ד"ה בליל שמביא רעיון זו מדנפשיה). ומסופר (י"ג אורות ח"א עמ' שמו) שהגאון רבי מאיר אריק זצ"ל שאל את הרה"ק מקאלאשיץ זי"ע הי"ד, בביאור דברי זקינו הנ"ל דהלא גם מצות עלייה לרגל עולה כל הגוף לראות את פני ה', ענה הרה"ק מקאלאשיץ: "לכן בדיוק אמר זקניי ששונה מצוה זו שאדם נכנס בה עם הפאדקאוועס' (מנעלים), משא"כ מצות עולה רגל שצריכין לחלוץ המנעלים (ברכות פ"ט מ"ה)".

דירת ערא"י

כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א ביאר רמז נפלא: בתפלה שאומרים בעת שנכנסים לסוכה מבקשים "ותזכנו לישב ימים רבים על האדמה אדמת קודש", וידוע שבסוכה יש אויר ארץ ישראל, ובסוכה פסקינן דבעינן דירת ארעי, ערא"י ראשי תיבות: עכו שהוא צפון, רקם שהוא במזרח, אשקלון שהוא בדרום, ים שהוא במערב, שהם הגבולות של ארץ ישראל. (אוצרותיהם של צדיקים)

אי' בגמ' (ע"ז ג.) מצוה קלה יש לי וסוכה שמה. שלעתיד לבוא יבואו אומות העולם ויאמרו למה לא נתן ה' להם את התורה, מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לכו לקיים מצוה זו. ואז כל אחד עושה סוכה בראש גגו והקב"ה מוציא חמה מנרתיקה וחם להם בסוכה ואז הם יוצאים ובוועטים בסוכה, ומקשה בגמרא הרי מצטער פטור מן הסוכה, ועונה הגמרא, אמת שהוא פטור אבל אין צריך לבעוט בה וזה זלזול רב במצוה. וא"י מבעל הדברי יואל זי"ע"א לבאר. וקשה א. הרי הסוכה עשויה לצל ומדוע צריך לצאת ממנה ועוד ב. מדוע עושים הם סוכה בראש הגג ולא על הרצפה בחצר ביתם. ויש לפרש כי הגויים לא מוכנים לארח אורחים וגם לא להוציא כסף עבור מצוות, ולכן לא בונים סוכה בחצר כדי שלא יבואו אורחים, ועל הגג הם רוצים לחסוך דפנות ויש דין גוד אסיק מחיצתא שמחיצות הבית נחשבות שעולות למעלה בהמשך וא"כ על הגג לא צריך דפנות כי הקירות החיצוניות של הבית עולות למעלה כאילו יש מחיצות ולא צריך רק סכך וא"כ כשהקב"ה מוציא חמה אז שם בתוך הסוכה אין צל, וחם שם מאוד כי הדפנות אינם במציאות והם רק כשרים להלכה של גוד אסיק מחיצתא, כי אין הם רוצים להוציא כסף לקנות מחיצות, ולכן הם לא יכולים לסבול החום ובוועטים ויוצאים.

המקיים מצוות סוכה ולולב כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה

באגרות ותולדות רבינו מהר"ס שפירא מלובלין אי'. ב"ה ברא דמועדא דמטליא תר"ץ. אל גאון ישראל וקדושו צדיק יסוד עולם ורשכבה"ג אדמו"ר הרבי מגור (שליט"א) [ה'אמרי אמת' זצוק"ל].

... בתיקון הו"ר בזוה"ק דמאן דיתיב עם מלכא ונטל לי' בלחודוהי כל מה דבעי שאיל ויהיב לי', עלה בדעתו לפרש באופן שיהי' דבר השווה לכל נפש מישראל, דהאי "דיתיב ונטל" קאי על מצות סוכה ולולב, בסוכה נאמר "ישיבה", ובלולב "לקיחה", ומברכין על נטילת לולב ומנענעין "ליחד" שמא דקוב"ה. והלואי

ויסכימו משמים לפי זה, ויתקיים בכל ישראל כל מה דבעי שאיל ויהיב לי'.

... החותם ביראת הכבוד כעבד השואל בשלום רבו, יהודא מאיר בן מרגלא (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ה)

האושפיזין הלכו עם כל אחד מישראל

האמרי אמת (ימים ראשונים סוכות לא ידוע השנה) מביא: איתא בכתבים של אאז"ל בשם **החידושי הרי"מ** ז"ל על הפסוק כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים שהאושפיזין הלכו עם כל אחד מישראל למדבר...

מזמינים האושפיזין בסוכות

וכך כתב הגה"ח רבי אהרן יוסף לוריא זצ"ל (בעל "עבודת פנים") במכתב... היום באמצע תפילת שחרית עלה ברעיוני למה אין מזמינים האושפיזין בפסח כמו בחג הסוכות, יש לומר שאנו מפחדים להזמין שכשיראו אותנו משתרעים על ההסיבות בעולם השפל יברחו מאתנו, אבל בסוכה דירת עראי של קנים וקשים יתרצו להיות אתנו. (אוצרותיהם של צדיקים)

אושפיזא דאברהם רחמים

הכנסת אורחים בסוכה

רמז נפלא הביא בספר **קרנן העני** הא דמצינו **בזהר הק'** וספרי מוסר שהחמירו מאוד בחג הסוכות להכניס אורחים יותר מכל מועדי ה' י"ל הטעם לפי שע"י הכנסת אורחים של אברהם אבינו זכינו למצוות סוכה. דאיתא במדרש דע"י שאמר אברהם אבינו ע"ה והשענו תחת

העץ אמר הקב"ה בזכות זה יזכו בניך לעצי סוכה.

אאע"ה מתעכב בסוכה

הביא הגה"ח רבי חיים נחום ליכטנשטיין ז"ל אמר לי ידידי הרה"ח ר' ישראל יצחק **פינגרהוט** ז"ל שהיה מרגלא בפומיה דרבנן, דאאע"ה נכנס ביום האושפיזין שלו בסוכות בני' ומתעכב שם עד הושענא רבה, וע"ז כתיב 'ושב פתח האהל' - כי 'ושב' הוא לשון הווה ולשון עכבה, **'האהל' ר"ת ה'ושענא ל'מענך א'לוקינו ה'ושענא (ור"ת ה'ושענא א'ל-ל' ל'מושעות ה'ושענא)**, ואם זוכים מתעכב עד שמח"ת - **אהל ר"ת א'תה ה'ראת ל'דעת**, ואם זוכים מתעכב עד חנוכה - פתח האהל רמז ל'פתח ביתו מבחוץ' ואם זוכים מתעכב עד תשלום ימי החנוכה - **אהל ג'ל' ל"ו**, היינו הזמן שמסיימים להדליק כל הל"ו נרות. ע"כ. (אוצרותיהם של צדיקים)

העצה לזכות לינצל מן הארציות והגשמיות היא לבוא אל הסוכה

הרה"צ ר' אליעזר דוד פרידמן זצ"ל (מפי ספרים וסופרים) מובא 'בארת המים' (לסוכות) שבליל יו"ט ראשון של סוכות ליל האושפיזא של אברהם אבינו ע"ה פתח הרה"ק **רבי צבי הירש מרימנוב** זי"ע ואמר, שאברהם אבינו היה ירא מאד מהבלי העולם הזה, ובכה מאד לפני השי"ת שיתן לו עצה ותושיה כדת מה לעשות, ונתן לו הקב"ה מצות סוכה לסגולה שמשם יראה אותו הקב"ה, וע"ז ינצל מכל הבלי עוה"ז. והיינו דכתיב שצוה לו הקב"ה **"לך לך מארצך... אל הארץ אשר אראך"**, ר"ל העצה לזכות לינצל מן הארציות והגשמיות היא שיברח אל הסוכה שמשם יראה אותו הקב"ה וכמו"כ יראה הוא משם התגלות אלוקית וע"ז יתבטלו מעליו כל הבאי עוה"ז.

[והוסיף הרה"צ. דבר זה ניתן להאמר רק ברוח הקודש שכן בעל דרשן שלא ניחן בזו המידה, אינו יכול להעיד שכן בכה אברהם לפני ה' כי זאת מנין לו, שונים הם הצדיקים שברוח קדשם

ושבת שמה

כבר הפליגו צדיקים בעניין הסוד שנכתב השבת אצל הימים טובים, כידוע מהרה"ק ר' בונם מפשיסחה זי"ע שאמר מי שיגלה סוד שנכתב שבת אצל ימים טובים יביא חצי גאולה ומי יעמוד בסוד קדושים. אמנם ביחוד יש ענין השבת אצל מצוות סוכה בגודל קדושתו.

וכך הביא באמרי אמת (גור) שבת חוה"מ סוכות תרפ"ב: איתא בקדמונים ששבת חול המועד יש בו קדושה יותר משאר שבתות השנה והנפשות אשר אין להם עליה בשבתות השנה יש להם עליה בשבת חול המועד, שבת מאסף ומאחד את הכל ובשבת צריך להיות עומד מרובה על הפרוץ ובשבת חול המועד גם פרוץ מרובה על העומד מהני כדאיתא בגמרא מיגו דהוויא דופן לענין סוכה הוויא דופן לענין שבת...

אי' מהרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע, מצינו בסוכה גודל מעלתה משארי המצות, שכולם כמעט נדחים בשבת משום גזירה דרבה (סוכה מב, ב) וסוכה אדרבה אמרו (שם ז, א) מגו דהוי דופן לסוכה הוי דופן לשבת, ומקילין בשבת בעניני מחיצותיה איסור סקילה משום קולא מחיצות דסוכה, והוא לכאורה לפלא אדרבה הוי לן לגזור בסוכה אטו שבת דעלמא. דגודל מצות סוכה הוא מקיף הגדול אשר מי שיושב בצלא דמהימנותא לא יוכל שום בריה לשלוט בו, ורק שאין שולט בו עין רק על ידי הדעת כמ"ש (ויקרא כג, מג) למען ידעו דורותיכם (עי' סוכה ב). ועל ידי מצות לולב או מצות שבת, שנתגלה המקיף הגדול ולזה אין שייך שום גזירה אטו שמא יעבירנו, דלא ירעו וגו' (ישעיה יא, ט).

אותה שמע אברהם אבינו מהקב"ה, שכדי להפטר מטרדות והבלי העולם הזה עליו לחסות וללון בצל הסוכה, ודפח"ח.

שהנביא צווח ואומר "דע"כ היה לו רוח הקודש לדעת שאכן הנביא צווח וצעק [דבר הזה...]

יכולים להעיד שזה היה בכיו של אברהם וזו היתה עצת השי"ת... וכנראה אור זה הופיע גם בבית מדרשו של הרה"ק מרימנוב זי"ע ועל ידו גילה רזין.

והרה"ק בעל ה'אמרי חיים' מויזניץ זי"ע אמר ש"לך לך" עולה בגימטריא 'סכך' והוא פלאי, ולפי דברי הרה"ק מרימנוב זי"ע אתי שפיר, שכן זו היתה העצה

ובדרך צחות אמר כן מו"ר הגאון המפורסם רבי יצחק דוב קאפעלמאן שליט"א בדברי ה'מסילת ישרים' (סוף פרק ב, וע"ע פרק ה) במש"כ "הוא מה

יקרה מפנינים

סגולת לימוד מסכת סוכה בכל ימות השנה

העגל, והם הביאו אליו נדבה בבוקר בבוקר עד ליל שבת שהעבירו קול במחנה, והיא היתה ליל א' של סוכות, לפי מ"ש תוס' בב"ק (פ"ב ע"א ד"ה כדי) שירד משה ביום ב' מחרת יוה"כ, ואז כשנגמרה נדבת המשכן ממרה סליחת יוה"כ, וקלט הענן אותן שכבר פלט, ועל כן יושבים בסוכה זכר לענני כבוד שקלטם.

.....

חג הסוכות תעשה לך באספק מוגרן ומיקבן

בשם החידושי הרי"ם, כתוב (סוכה יב.) מפסולת גורן ויקב דהיינו הזמורות והקשין. ולכאורה ייפלא הדבר שהרי מצוה יש לקיימו בהידור מהפסוק "זה א-לי ואנוהו", וכאן דווקא מפסולת גורן ויקב. ברם חג הסוכות שהוא זמן תשובה מאהבה, אזי גם זדונות נעשו לו כזכויות וגם הפסולת הופכת למצוות ולזכויות, ולכן גם בסכך נעשה מהפסולת מצוה:

.....

מבוי, נר חנוכה, סוכה.

באבודרהם (חנוכה). שלשה דברים הם אם נתנו אדם למעלה מעשרים אמה פסולים. ואלו הן מבוי, נר חנוכה, סוכה, ושלשתן יש להם רמז מן הפסוק. מבוי שנאמר (בראשית יט, ח) כי על כן באו בצ"ל קורתי. הקורה תהיה עד צ"ל טפחים ולא יותר ו"צל" טפחים הם עשרים אמה באמה בת ששה טפחים. סוכה שנאמר (ישעיה ד, ו) וסוכה תהיה לצ"ל יומם מחורב. חנוכה (במדבר ז, פד) זאת חנוכת המזב"ח ביו"ם עולה למנין ק"כ.

או גמרא, עם מפרשים זה סגולה לשלום בית, שאנו אומרים בתפלה "סוכת שלום" במשפט "הפורש סוכת שלום עלינו", שהסוכה מונעת ריב בבית (שערי ניסים עמ' רנא).

ונסיים בדבר פלא המובא ב**חוט המשולש** (מהדורת מכון דעת סופר ירושלים; עמ' קנה), מספר נכדו של הגה"ק רבי עקיבא אייגר זצ"ל אף שלא היה דרכו של זקינו לתת לתת קמיעות או סגולות, אמנם לפעמים נתן ליחידי סגולה קמיע או סגולה על איזה מיחוש. ובאחת הקמיעות אשר נתן קדוש זקינו ז"ל לחולים, היה כתוב "דיבור תוספות שלם במסכת סוכה דף יב ע"א ד"ה בפסולת גורן ויקב" עכ"ד. (מתוך גיליון אור לישירים סוכות תשפ"ב)

.....

עיקר שמחת החג היא על יום סליחה של יוה"כ

בדרשות **חתם סופר** (שבת שובה, דף כט, א-ב)...דצריך להבין מה ענין חג הסוכות לזכר ענני כבוד בימים ובזמן הלז דוקא, הלא היו ענני כבוד בכל השנה מ' שנים. ועוד קשיא מ"ט לא נעשה זכר למן ולבאר, ומ"ש ענני כבוד. אבל נראה לע"ד עיקר שמחת החג היא על יום סליחה של יוה"כ, וכמו שאמרו במדרש (ויק"ר ל, ב) שתופסין ד' מינים בידם כמי שחוזר ממלחמה ונצח, שתופס כידון לאות ניצחון. והנה הראיה הברורה שזכינו ביוה"כ ליום סליחה, נלע"ד, כי החוטאים בעגל פלטם ענני הכבוד, וכשנסלח להם ביוה"כ וירד משה מחרת יוה"כ (מכילתא תירו, ב) וצוה על נדבת המשכן לכפר על

שגור ורגיל היה בפה קדשו של הרה"ק **מטאהש זצ"ל** (ומובא בספרו עבודת עבודה דף שפ"א) שזקינו הרה"ק **רבי אלימלך זצ"ל** מטאהש, הראה לו מאמר חז"ל שהיה כתוב שם בהאי לישנא: "כל הלומד מסכת סוכה ניצל מכל צרה וצוקה". והוסיף שהגמרא סוכה היה מסכת עולם הבא שלו, ונהג ללמוד מסכתא זו הרבה בכל ימות השנה בעיון רב עכ"ד.

ובספר **דברי תורה** (מהדורא ז אות מ"ט) להרה"ק ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש זצ"ל כתב: "הנה שמעתי ומקובל בשם גאוני וצדיקי אשכנז ז"ל, כי מסוגל ללמוד בכל יום מסכת סוכה, ועי"ז יפלו וינעו אויביו וינצל מהם שלא יוכלו להרע לו. וי"ל כי רומז זה בכתוב, "תסתירם בסתר" - סתר בגימ' ד' פעמים דופ"ן עם סכ"ך שהוא הכשר סוכה לכתחילה, "פניך תצפנם בסכה" - כשילמדו המסכת סוכה, "מריב לשונות" - שלא יקטרגו ולא יריבו עמו שונאיו כנזכר, ונתנו רמז ויאמר ה' ס'לחתי כ'דברייך ר"ת סוכ"ה עכ"ד הנפלאים.

ומסופר בספר **דרכי חיים ושלוש** שהיה נוהג ה'מנחת אלעזר' ללמוד מידי יום בבוקר קודם התפילה מסכת סוכה.

ובספר **המדות** (ערך מריבה) כתב שלימוד מסכת סוכה הוא מסוגל כנגד מחלוקת, והרמז "תצפנם בסוכה" - מריב לשונות.

כיוצא בזה כתב המקובל הק' **רבי מרדכי שרעבי זצ"ל**, כי לימוד במסכת סוכה משנה

אושפיזא דיצחק עקידתא

ע"י יראה בא לשמחה

פ' הרבי רבי העניך מאלכסנדר זי"ע, (חשבה לטובה עמ' עג), הנה בליל שני של סוכות זמן שמחה, היינו שאז מתחיל שמחת בית השואבה. ויש להבין, כי הלוא אז הוא אושפיזא של יצחק, וזה דין, כי יצחק הוא דין, שהאדם מחשב בעצמו, כי מה הוא לפני מלך גדול ונורא ואני שפל ונבזה, ואז מגיע לו היראה, ומכיון שמגיע לו היראה, ממילא לא חסר לו כלום, מכיון שאין נחשב בעצמו, ומכיון שאין חסר לו כלום, זה עיקר השמחה.

יצחק אבינו ליוה את היהודי הקדוש

הרב הקדוש רבי שלמה לייב מלענטשא זי"ע סיפר בזה הלשון, אצל היהודי הקדוש היה שני סוכות, אחד למעלה ואחד למטה, והיה הולך מסוכה של מעלה להסוכה של מטה לנוח עצמו, והיה אז האושפיזא של יצחק אבינו ע"ה. ובעת שבא היהודי להסוכה ראינו שיצחק אבינו בא עמו, ומעת שהלך מהסוכה ראינו שיצחק אבינו הלך אתו, ועבדנו בזה את יוצרינו ובוראינו עד הסדרה "ואלה תולדות יצחק". (זכותא דאברהם עמ' קמב)

אושפיזא דיעקב שלימתא

בסוכות נמשך שובע לעולם

בשם כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע שאמר, איתא בשם האריז"ל דסוכות מרמז על שובע, שנשפע שובע לעולם. הרמז לזה הוא כי איתא בזה"ק ובטור הל' ר"ה כי סוכות רומז ליעקב אבינו, כפי שכתוב ויעקב נסע סוכות ויעקב היה הראשון שהתפלל על הפרנסה כמו שכתוב: ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, על כן נמשך בחג זה שובע לעולם. עוד אפשר לרמז כי כתבו התוס' (ר"ה יא, א) שהמלאכים היו אצל אברהם אבינו ע"ה בחג הסוכות, ובסעודה זו כתיב: ואקחה

פת לחם וסעדו לבכם, על כן נמשך שובע לעולם.

אושפיזא דמשה רבינו רעיא מהימנא קדישא

"ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה". פ' השפת אמת שבכל אחד מישראל גנוז וטמון קדושתו של משה, הוא רק צריך לגלות את זה מן הכח אל הפועל.

אושפיזא דאהרן כהנא קדישא

זמן שמחתנו כנגד "וראך ושמח בלבך"

אדמו"ר מגור שליט"א אמר בזה רמז נפלא, שמשה רבנו הלך לומר את שליחותו לבני ישראל בפעם הראשון, חשש שיהיה נכנס בתחום של אהרן אחיו, שאי' שהיה להם לנביא, והשיב לו הקב"ה 'הנה יוצא לקראתך ושמח בלבך', שעוד שמח בלבך על כך, ואי' בחז"ל שהלב ששמח וכו' הוא יזכה ללבוש את החשן אם האורים ותומים על לבו, והרי אי' בחז"ל שענני הכבוד בזכות אהרן, ויסוד כל ענין חג הסוכות הוא זכר לענני הכבוד, ומבאר שכל זה נמשך ממה שכתוב 'וראך ושמח בלבך', שזה גרם ל'זמן שמחתנו', שזהו חג הסוכות ענני הכבוד בזכות אהרן:

אושפיזא דיוסף צדיקא

כל ישראל יש להם שייכות לאושפיזא דיוסף

אושפיזא זו יש שייכות לכל ישראל, כי כל ישראל נקראו ע"ש בחינת "יוסף", בני בריתך, וכתוב "אלה תולדות יעקב יוסף", כי כמו שכל כלל ישראל נקראו ע"ש יעקב בני ישראל, בית יעקב, הגם שיש לנו עוד אבות אברהם ויצחק, אנו נקראים ע"ש יעקב וישראל, מפני שהוא הכולל של האבות, כמו"כ הענפים שהם השבטים תולדות האבות הגם שהיו י"ב, נכללו כולם ביוסף, מפני שהוא הכולל של כולם שנקראו זרע, כמו שנאמר 'כי ביצחק יקרא לך זרע', ועיקר המכוון בזה

הוא על בחינת יוסף וכולנו נכללים בו. (תורת אמת שנת תרמא עמוד נח)

אושפיזא דדוד מלכא משיחא

מובא ב'טור' (או"ח סי' תצ): "... הכי אמר רב האי (תשובות הגאונים ח"ב רה"ג סי' יז): שמעתי מפי חכמים, כי תחיית המתים עתידה להיות בניסן ונצחת גוג ומגוג בתשרי, ומשום הכי בניסן מפטירין 'העצמות היבשות' (יחזקאל לז, ד) ובתשרי (- בשבת חול המועד סוכות) 'ביום בא גוג' (שם לח, א)". [וכע"ז איתא ב'מחזור ויטרי' (סי' שפא)]. וב'ליקוטי תורה' להאריז"ל (פר' שמות) כתב בתוך דבריו על מלחמת גוג ומגוג: "... וכשיגאלו מידם אז יהיה הושענא רבא".

ובספ"ק 'אמרי נועם' (א' דסוכות, אות כה) איתא: "ידוע אשר זמן המלחמה לעתיד שהיא המלחמה הגדולה ועת צרה ליעקב וממנה יושע, זה יהיה בימי סוכות, ועל כן צועקין בתפלה ותחנונים בכל ימי סוכות ובפרט בהושענא רבה, שאז תהיה גמר המלחמה" וכו'.

ביום הזה יש צעקה גדולה בלב להוושע ישועה רבה

היום הזה נקרא הושענא רבה מפני שבא צעקה גדולה בלב להוושע בישועה רבה מאחר שמרגישין החוסר שעדיין לא נושענו. והוא אושפיזא דדוד המלך ע"ה שהיה לו תמיד צעקה גדולה בלב מפני שנדמה בעיניו תמיד שעדיין הוא עומד בחוץ. (פרי צדיק סוכות אות כח)

זמן שמחתנו

מי שהוא שמח כל חג הסוכות ואינו מצטער כלל - מובטח לו שנה טובה ויהיה לעולם שמח

בספר 'פלא יועץ' (ערך 'סוכה') כתב - ועוד נלווה בחג הקדוש הזה מצות 'שמחה של מצוה'. ואם בכל הרגלים מצוה לשמוח, על אחת כמה וכמה בחג הקדוש הזה, אשר הוא 'זמן שמחתנו'

כאשר אנו אומרים בתפילה, ועליה כתיב (דברים ט"ז, י"ד ט"ו) ושמחת בחגך והיית אך שמח. אמנם לא ציוונו יוצרנו אלא על שמחת הלב, שיהיה שבע רצון ומלא שמחה של מצוה וכו'. וציוונו לשמוח שמחה של מצוה, והוא סימן טוב לכל השנה, כפי שכתבו גורי האר"י זכרוננו לברכה - שמי שיהא שמח טוב לב ולא יצטער כלל בחג הקדוש

הזה, מובטח לו שתעלה לו שנה טובה, ויהיה לעולם שמח.

והוסיף הרה"צ ר' אליעזר דוד פרידמן זצ"ל (מפי ספרים וסופרים (ימים נוראים, עמ' ר"ח)), אם יאמר אדם, איך אפשר לשמוח כאשר משתרגות על צווארו טרדות ודאגות של בריאות ופרנסה המונעים ממנו את היישוב הדעת, ע"ז אמר הרה"ק האמרי חיים

יקרה מפנינים

מויזניץ זיע"א, שכתוב 'והיית אך שמח', והרמז בזה - שהתורה מצוה לאדם כשהוא בבחינת 'אך' ('אך' הוא לשון מיעוט), דהיינו, שהוא במצב של מחסור וצמצום, שיהא גם אז בשמחה. והעצה לזה - שיתבונן בחסד ה' שהוא מחיה אותו בכל רגע ורגע אע"פ שמצד מעשיו אינו ראוי לכלום, ואם כן כל מה שיש לו מתנת חנם היא, וממילא יוכל לשמוח במה שיש לו שהרי מן הדין

ולכאורה איפכא מיבעי ליה. וראיתי בסוף ספר 'שנות אליהו' [להגר"א ז"ל] כי 'דין' הוא שדין אותו על שעבר עבירה, אך אין נפטר בזה, שעדיין צריך ליתן 'חשבון' על שהוציא זמנו לבטלה בעת ההיא. ולפי"ז נראה דאם חזר בו ועשה תשובה, אם הוא עושה תשובה מאהבה הוא פטור גם מהחשבון, כיון שכך הוא המדה שיחשבו הזדונות לזכויות, נמצא דאיגלאי מלתא למפרע שלא היה כאן זמן לבטלה כלל, משא"כ אם עושה תשובה מיראה אף שע"ז מעשה התשובה הוא פטור מן הדין מכל מקום לא נפסד מהחשבון, כיון שהזדונות שעשה בעת ההיא חשובים שגגות, חייב משום הוצאת זמן לבטלה.

והנה התשובה שעושים בעשרת ימי תשובה שהם ימי דין היא התשובה מיראה, ואח"כ כשמחבין המצוה בסוכה ולולב שעושים אותם בשמחה, וכמ"ש הכתוב ושמחתם לפני ה' כו', הוא מורה על תשובה מאהבה.

ובזה יש לכוון דברי הפייט ביום א' דסוכות 'אימתי בחיל כיפור, בעותה בחשבון הספור, גלתי כהוצדק פור כו', "זכים כיצאו מהללים כו'", שהוא מיוסד על דברי המדרש, ור"ל שביה"כ שעשיתי חשוכה היה מחמת אימת הדין, ולכן עדיין 'בעותה בחשבון הספור' שעדיין לא נפטרת מחשבון, אך 'גלתי כהוצדק כו' שע"ז עשיית המצות אח"כ מאהבה שנעשה זכויות נפטרת מהחשבון גם כן, והן הן דברי המדרש שאמר ראשון שמה שהיה עד עתה נפטר גם מהחשבון. (שם)

הכיפורים כשיבואו לקנות ארבעה מינים ונותנים מקחים גדולים, מראים להשטן שגם בדיני ממונות יתנו עצמם לאונאה, וראיה שאתרוג ולולב ששילמו מחירים גבוהים וגוי יתן איזה פרוטות, ואם כן הדבר יש להאמין שגם עם עבירות נתנו לאונות עצמם מיצר הרע, ואחר זה נשאר יצר הרע בלי לשון, והעבירות נמחקו. וזה "ראשון לחשבון עוונות", ויתחיל קאנטא (-) פתיחת חשבון - דף חדש) חדשה. (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ה)

ע"י תשובה מיראה פטור מדין וחייב בחשבון על ביטול הזמן וע"י תשובה מאהבה כאילו עשה מצוה בזמן זה ולא ביטלו

ובשו"ת בית אפרים_ (הקדמה) (הגה"ק ר' אפרים זלמן מרגליות זצוק"ל מבראד) ...ועוד מעלה יתרה בשמחה של מצוה שזה מורה שהוא עובד מאהבה, ולכן שמחה היא לו שעשה נחת רוח למי שאמר ונעשה רצונו, כי העבר העושה מלאכת אדוניו הוא שרוי בלא שמחה, כי חוב הוא לעבד לעשות מלאכת אדוניו ולהשלים את חוקו כאשר ישית עליו.

ויש לפרש בזה דברי המדרש רבה פ' אמור, שתביא הטור ריש הל' ר"ה [או"ח סי' תקפא], 'ולקחתם לכם ביום הראשון', וכי ראשון הוא והלא ט"ו הוא (כו'), [אלא ראשון לחשבון עוונות]. וכ' הטור שם שבד' ימים שבין יו"כ לסוכות הם עושים מצות סוכה ולולב ואין עושין עוונות. ויובן לענ"ד ע"פ מ"ש ביומא [פו ע"ב] לחלק בין תשובה מאהבה לתשובה מיראה, דאם עושים תשובה מיראה נחשב לו כשגגות, משא"כ העושה תשובה מאהבה הזדונות כזכויות, והנה אמרו [אבות ג, א] 'ודע לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון',

רמז נפלא כתב על זה הגה"ק החיד"א ז"ל בספר פני דוד (פר' אמור אות ט): במסרה "כי בסכות הושבתי את בני ישראל" (ויקרא כג, מג) ברחוב נלין (בראשית יט), כי נר מצוה ותורה אור (משלי ו, כג). וכד הוינא טליא שמעתי, ששאלו לחכם אחד פירוש מסרה זו, שרטט וכתב יכלמנסע"פ, ופירש שיחתו, דיש ג' מצות, נר חנוכה סוכה עירוב, דמצותן בעשרה כשר, למעלה מעשרים אמה פסול. וזה רמז, 'כי בסכות' סוכה, 'כי ברחוב נלין' עירוב, 'כי נר מצוה' חנוכה, והוא אשר ציין אותיות הנזכרות, והם ראשי תיבות י' כ' שר, 'למעלה מעשרים' נ'ר סוכה עירוב פ'סול, עד כאן שמעתי.

ויש להוסיף כי בג' פסוקים כתוב "כי", שרמז עשרים עשרה, שהוא דין המכר שוה בשלשתן. ועיין בס' תורת חיים ריש עירובין.

• • • • •

ולקחתם לכם ביום הראשון.
[ראשון] לחשבון עוונות (תנחומא אמור סימן כ"ב).

בספר גן יוסף (הג"ר יוסף פאצאנאווסקי זצ"ל - מח"ס פרד"י) - בשם ה'תפארת שלמה' זיע"א: ה'תפארת שלמה' אמר בצחות, בשעה שבא השטן בימים נוראים עם חבילות עבירות, יבואו מליצי יושר ויטענו כי עברו בשוגג בטעות, והשטן חייב כי עונה בשקרים בהסיתו כי אין כלל עבירות, והאמינו אותו. והשטן עונה למה נתנו להסית אותם. וכי במסתרים שלהם הם תמימים ויאמינו לכל אחד, אם יחפוץ אחד חפץ ששווה זהוב שני זהובים, האם יתנו. ויחליט הדין שימתינו איזה ימים, ויחליטו אם יהודים קלי דעת רק עם יצר הרע או גם בשאר ענינים. ואחר יום

סוכה וד' מינים מגיע השמימה

אמר כ"ק מרן **אדמו"ר מסקאליע** זצוק"ל רמז נפלא במעלת סוכה וד' מינים עפ"י הפסוק, "סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (בראשית כח, לב): סל"ם נוטריקון ס"כה ל'ולב מ'ינים, רמז שהם דברים גשמיים שגדלים מן הארץ, אבל **וראשם** היינו שורשם **מגיע השמימה**. (הרב פרלוב בספרו אוצרותיהם של צדיקים)

רמז נאה בענין ד' מינים כתב **באגרא דפרקא** (אות של), על מצות ארבעה מינים הנה מברכין על נטילת לולב דייקא. הנה כבר אמרנו רמז לדבר, אמרתי **אעל"ה בתמ"ר** [שה"ש ז ט], רצ"ל **אעל"ה** ר"ת א'תרוג ע'רבה ל'ולב ה'דס, וזהו **אמרתי אעלה**, אמירתי וברכתי על כל הד' מינים הוא בתמ"ר דייקא, היינו לולב כפת תמרים, והטעם, אוזנה בסנסניו, הוא על פי מה שרמזו רז"ל באמרם על שהוא גבוה מכולם [סוכה לז ע"ב]...

אתר"ג שלם - א'מונה, ת'שובה, ר'פואה, ג'אולה

א' **מאביר יעקב מסדיגורה** (הרה"ק ר' אברהם יעקב זיע"א) שאמר כמה פעמים, אתרג ר"ת א'מונה שלימה, ת'שובה שלימה, ר'פואה שלימה, ג'אולה שלימה, היינו הדברים המוזכרים בתפלת שמו"ע בלשון שלימה. (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ה)

ד' מינים מצוות בהידור לרמז על חיבה יתירה פאר וכבוד שיש לבני ישראל

כתב **בשפת אמת**, אמרו חז"ל הדר זהו אתרוג שיהא נאה בתארו וגידולו, ולפי שכל אלו הד' מינים כתובים בפסוק אחד למדים מזה שכל הארבעה מינים צריכים להיות נאים ומהודרים. יש להתבונן מדוע במצות ד' מינים נאמר

ואמר **הס"ק מסלונים**: בחג הסוכות צריך יהודי להתחיל מחדש בעבודת ד' בשמחה. משל לבן מלך שברח מאביו המלך וחזר אליו ולעבודתו, והמלך אינו חפץ להשלים אתו כי חושש שמא אין תשובתו מפנימיות הרצון כי אם מיראת המלך. אכן כשרואה שעובד אותו בשמחה ובאהבה, יודע כי שב אליו בכל לב, וזוהי בח' סוכות. ("תורת אבות" עמ' קמד)

"ובשמחתו לא יתערב זר"

בימי הסליחות בשלהי שנת תרפ"ד, הגיע הגה"ק **רבי שאול בראך** זי"ע לכהן פאר כרבה של קאשוי. לקראת חג הסוכות הקימה הקהילה סוכה רחבת ממדים בחצר ביתו של הרב החדש, ובלי ליום טוב שני של גלויות, התכנסו כל אנשי הקהילה לשמחת בית השואבה בסוכת הרב.

בדברים שנשא במהלך השמחה, עמד רבנו על הפליאה במה התייחד חג הסוכות עד שזכה לכינוי 'זמן שמחתנו', הלא ישנם עוד חגים ומועדים בהם שמחים אנו על הניסים שעשה לנו ה'. זאת ועוד, הרי חובת 'ושמחת בחגך' נכתבה בתורה בכללות על כל שלושת הרגלים, אם כן למה נקרא דווקא חג הסוכות בשם זה? על כך השיב רבי שאול ברעיון מבריק: "ידוע הדבר שאומות העולם העתיקו מתורתנו את כל החגים הכתובים בה. את יום השבת קבעו הם להבדיל ביום הראשון, את הפסח הפכו ל'פסחא', וגם את ימי החנוכה ופורים חוגגים הם בצורות שונות ומשונות". "אך בשונה מכל אלו, חג הסוכות הוא החג היחיד שאין לו חיקוי, היציאה מהבית לסוכת עץ ארעית לא קיימת בשום אומה מלבד עם ישראל. חג שכזה לו נאה ולו יאה להיקרא 'זמן שמחתנו', שכן הוא החג המיוחד רק לנו, מבלי שיתערבו זרים בשמחתנו". (עפ"י ליקוט)

גם לזה אינו ראוי וכדאי. השמחה לא תלויה במה שיש 'לך' אלא במה שיש 'בך'.

שכשנמצאים בדירת ארעי ומכירים בכך שהעוה"ז כולו הבל הבלים - אז אז מגיעים לידי שמחה אמיתית

רבי צדוק הכהן (צדקת הצדיק) מבאר, מהו עומק ענין השמחה הנמצא בחג הסוכות, מדוע כה שמחים בחג הסוכות? אלא מפני שכשנמצאים בדירת ארעי ומכירים בכך שהעוה"ז כולו הבל הבלים - אז אז מגיעים לידי שמחה אמיתית. וזהו, אמר **רבי צדוק**, הטעם לכך שקוראים "קוהלת" בסוכות - לפי שאף ספר קוהלת מדבר מעניין זה של ההבלת ענייני העוה"ז.

וכן מובא ששאל **הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב**: כתוב "חג הסוכות תעשה לך... כי יברכך ה' אלוקיך בכל תבואתך ובכל מעשי ידיך", כיצד מושפע שפע רב כל כך על עם ישראל והרי חלוקה הייתה בין יעקב אבינו לעשיו שהעולם הבא שייך לעם ישראל ועולם הזה שייך לאומות? ומסביר שכאשר אין חמודי העולם הזה נחשבים בעיני ישראל למאומה ועוד להיפך, הם משתמשים בקנייני העולם הזה לקיום המצוות, כגון שמבזבזים ממון למצוות, הרי מאבדים קנייני העולם הזה מחשיבותם ואין זה נחשב שעם ישראל קיבל עולם הזה. וזה גם אחד מהטעמים, ממשיך ואומר **הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב**, של חג הסוכות. שכאשר הושפעו בימי הרחמים שפע לישראל ובא השטן לקטרג ולומר שעולם הזה שייך לאומות ולא לישראל, אומרים לו ראה שישראל בזים לקנייני העולם הזה והנה אפילו יצאו מדירת קבע לדירת ארעי.

והרה"ק **רבי חנוך הענין מאלכסנדר** זצ"ל ("חשבה לטובה") פי', והיית אך שמח, דהנה אחר ראש השנה ויום הכיפורים, לאחר התקיעות ואמירת הווידויין, נזדככה הנפש הישראלית, עד כי לא נותר בנפש היהודי כי אם שמחה.

"ועמך כולם צדיקים"

אי' מהרה"ק **רבי חנניה יו"ט ליפא מסיגעט** זי"ע (בעל ה"קדושת יום טוב"), הכוונה באגידת הלולב עם שאר המינים, מבוארת במפרשים, שצריך לאגוד ביחד כל המינים, אף זה שאין בו לא טעם ולא ריח עם זה שיש בו טעם וריח, ומרמז על התחברות כל אחינו בני ישראל, שאף הפחות והגרוע שבישראל

לבני"ה היו כדי להראות לכל שהם זכאין בדין, וראויים הם לחיבה יתירה ולכך זכו לתוספת פאר וכבוד, נמצא שמהות חג הסוכות הוא תוספת כבוד והדר שהיה לבני ישראל במדבר, ולכך כל מצות חג הסוכות דווקא נעשים בהידור.

יקרה מפנינים

סוכה. שקראו בזוה"ק צלא דמהמנותא. כי הראשונים הרגישו בחלות שם שמים על הסוכה וראו האושפיזין. ואנחנו אין אתנו יודע עד מה. ועכ"ז אנו חסין בצלו כמאמר עם עני ודל וחסו בשם ה", עכ"ל"ק.

• • • • •

ע"י מצוות סוכה נפטרין מכל הצרות

מצוות סוכה היא לנו מחסה ומגן לכל בני"ה להנצל מכל צרה ויגון. וז"פ "מצטער פטור מן הסוכה", ע"י הסוכה יהי פטור מכל צער, וזה ג"כ (שם כה, א) "חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה", שיהיו נפטרים מכל חולי ומכאוב ויתרפאו רפואת הנפש ורפואת הגוף אמן. (תפארת שלמה לסוכות)

• • • • •

אמר הרה"ק **הח"י הרי"ם מגור** זי"ע בזה"ל: ראש השנה יום הכיפורים וסוכות כמו שיש לנו אם טובה, מען בלאזט אונז אפ - זה ראש השנה, מען וואשט אונז אפ - זה יום הכיפורים, מדעקט אונז צו - זה סוכות. (מאיר עיני הגולה מילואים והוספות אות ל')

• • • • •

אין לבקש שותפים להשמחה

אמר המשגיח הגה"ח **רבי גד'ל אייזנר** ז"ל: יש ושואלים אחד ביו"ט מדוע אינו בשמחה, והוא עונה שאין לו כאן את חבריו כך שאין לו עם מי לשבת יחדיו להיות בשמחה, וכשהוא לבדו קשה לו להיות בשמחה. אולם אילו היית מוצא ברחוב סכום גדול של כסף הרי שאז כבר היית בשמחה לבדך ולא היית

לו פך שמן טמון בקרקע, למה עשה זאת, גם שעלתה על לב חשמונאים לבדוק ולחפש אחר איזה צלוחית שמן טהור.

מתוך הלחץ זו הדחק יהיה לי לאחיעזר מה שכבר הבאתי דברי קדושים באמרו שימי אלול וגמר החתימה עם מסירת הפתקין עד ח' חנוכה נמשכים ועולים... וכלפי מה שאמרו (סוכה י' ע"א) שהיו תולין כוסות שמנים ויינות לנוי סוכה. ועוד אמרו (שם מ"ח ע"א) אחר שגמר מלאכול בשביעי, היו מורידין הכלים הנאותים מסוכה, ואף גם זאת ידענו שחסידים ואנשי מעשה מטמינים השמן מנוי סוכה למצות הדלקת נר חנוכה, לכן בודאי מודים כי גם הכהן גדול שהוא משרידי עם, רגיל היה להטמין פך שמן מנוי סוכה שלו, ימי סוכות, המה מימי החתימה ומסירת הפתקין, ולזכר זה היה 'חתום' הפך שמן בחותמו לסימן כי הפך הזה מנוי סוכה ומיום 'החותם' בא, וביום גמר החותם שהוא אחרי כלות חודש כסליו יפתח... וכיון שנודעת זאת, היינו דאמרו בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן, כי יותר מפך זה לא היה לו לכהן גדול לנוי סוכה שהיה מונח בחותמו, לזכר החותם בימי שמונה". (פרדס אליעזר).

• • • • •

בדורות הללו חביב ביותר לפנינו ית' מצות סוכה

בספה"ק **שפת אמת** (לסוכות, תרמ"ד), אשר כתב לעורר אותנו על מעלת קיום מצות סוכה דייקא בדורות שפלים אלו, כי "אפשר כי בדורות הללו חביב ביותר לפנינו ית' מצות

דין "הדר" ו"נוי" יותר מכל מצוות שבתורה. ונראה דאמרו בגמרא (תענית ט.) ענני כבוד שמשו בזכות אהרון הכהן, ואהרון הכהן מדתו היא "הוד" היינו פאר וכבוד, והנה נצטוונו לעשות חג הסוכות זכר לענני הכבוד, ומבואר במשנה (סוכה כט.) מצוה לעטר הסוכה בקישוטים יפים וכלים נאים וכו', וההסבר בזה דענני הכבוד שניתנו

• • • • •

מי שמשפיל עצמו הקב"ה עוזרו

אמר הרב הקדוש הנ"ל [מהר"פ מקאריץ], סוכ"ה נוטריקון ס'ומך ו'עוזר כ'ל ה'נופלים וכו', וכל מי שמשפיל עצמו כאילו נופל הקב"ה עוזרו ומעמידו ומחזיקו ביד ימינו, וזה דווקא למי שהוא בעיניו חשוב כאין כדאיתא בגמרא מי שמשפיל עצמו הקב"ה מגביהו עכ"ד:

• • • • •

טעם למנהג לתלות צלוחית שמן לנוי סוכה ולהדליק בו בחנוכה

המנהג פשוט אצל חסידים ואנשי מעשה, לתלות בסוכה קנקן של שמן זית זך המיועד אחר כך לקיים בהם מצות הדלקת נרות חנוכה, ובפשטות הטעם דכיון דאיתעביד ביה מצוה חדא יתעבד ביה מצוה אחרית. וכן מצויין במנהגי קודש של הגאון **מהר"ם א"ש** זצ"ל בספר **זכרון יהודה** (אות רכ"ב) "השמן אשר היה תלוי בהסוכה הצניע למצות הדלקת נר חנוכה".

מקור קדמון נפלא למנהג מקובל זה, כותב **הג"ר שלמה דומיניץ** ז"ל **מוזיעלעטשקא** [מחסידי הה"ק משינאווא זצ"ל] בספרו רמזי אלול (עמ' ו' אות ט"ז) עפ"י מה דאיתא במסכת שבת (כ"א ע"ב) בסוגיא דמאי חנוכה, שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד וכו', והקשה: "מעולם לא הבנתי דעתו של כהן גדול שהי'

הם "כדי לנענע כחו של קטיגור" [ואם הנענועים האלו כך אע"פ שאינן מעיקר המצוה, ק"ו בנענועים בשעת הברכה שהם עיקר המצוה], וכן כתב **מהרש"א** (חא"ג סוכה לח. ד"ה ממטי) שנענוע הלולב בא לעצור "כח הטומאה מסטרא דשמאלא דסטנא", היינו לבטל כח הרע שלא יוכל לקטרג.

צריכים לו, כי אף אם הוא הפחות והגרוע שבישראל, צריכים להתחברות שלו אף צדיקי הדור.

כוונת הנענועים

סגולת המצוה זו רבה היא למאד, וכמו שכתב **הרא"ש** (סוכה פ"ג אות כו) בשם הירושלמי דהנענועים בהלל

צריך לעשות עימו התחברות. ראייה לדבר שציוה הקב"ה לאגוד את הערבה שאין בה לא טעם ולא ריח עם הלולב, ואם לא אגדו פסול ואין שום תועלת אף בזה שיש בו טעם וריח. כמו כן היא אצל אחינו בני ישראל, שאף צדיקי הדור צריכים להתחברות עם פשוטי עם שאין בהם לא טעם ולא ריח. ולפי זה כל איש ואיש מישראל הוא כרבים

יקרה מפנינים

• • • • •

אומות העולם אין להם כח הימים טובים

רמז נפלא כתב **בעטרת ישועה** (מועדים, סוכות אות ז) בפסוק פה להם ולא ידברו וגו' [תהלים קטו ה]. יש לומר דהכתוב מרמז איך שהגויים יפלו תחתינו, יען שאין להם כח הימים טובים של ישראל. וזהו פ"ה להם ולא ידברו, רומז שאין להם חג הפסח שהוא מלשון פ"ה ס"ח, גם איתא בספר יצירה [פרק ה משנה ה] המליך אות ה' בשיחה וברא בו ניסן.

'עיני'ם להם ולא יראו, היינו שאין להם חג השבועות זמן מתן תורתנו, שיש עי"ן פנים לתורה. 'אזנים' להם ולא ישמעו, רומז שאין להם ראש השנה שיש בו מצות תקיעת שופר שהוא בשמיעת האוזן.

'אף' להם ולא יריחון, שאין להם סוד ריח הקטורת ביום הכפורים, שעם הקטורת נכנס לקודש הקדשים, וביום כפור נשלמו ש"ח מנה של הקטורת.

'ידיה'ם ולא ימישון, שאין להם כח מצות סוכה שהיא ציור י"ד שתיים כהלכתן ושלישית אפילו טפח.

'רגליה'ם ולא יהלכו, רומז שאין להם שמיני עצרת, כי שמיני עצרת הוא רגל בפני עצמו.

'לא יהגו בגרונם', רומז על חנוכה ופורים, שהמה נגד קנה וושט שבגרון, כי פורים הוא לאכול ולשתות, וחנוכה להודות ולהלל. ונרמזו בכאן כל המועדים של ישראל, שאין להם לעכו"ם חלק בהם, ועל ידי זה לא תהיה להם תקומה נגד ישראל.

ממש עשו להם - (מפני החמה, בשעת חנייתן היו עושים סכות).

והביא אליה רבה (ריש סימן תרכה): **והרוקח** [הלכות סוכה, סי' ריט] כתב כשצרו על ארץ סיחון ועוג ועל כרכים שבארץ כנען אז ישבו בסוכות, וזה למען ידעו וכו', שלא יחשבו מאבותינו אנחנו יושבים בארץ, אלא ידעו שיצאו ממצרים וצרו על ערים.

ופנינה יפה הביא **בדרשות חתם סופר** (דף נב, ג) כל האזרח בישראל ישבו בסוכת וגו' כי בסוכות הושבתי את בני"י בהוציא אותם מארץ מצרים. ב' מיני סוכות ענני כבוד וסוכות ממש בשעת מלחמת סיחון ועוג כמ"ש באל"י רבה. ואלו ואלו דא"ח. ול"ישב ג"כ האזרח להוציא את הנשים (סוכה כ"ח ע"א), הא גם הם היו באותו הנס. ועוד איך יוצדק על זה 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי'. והנה יש לחקור מאי רבותיה דסוכות של מלחמת סיחון ועוג טפי מכל מ' שנה שהיו יושבי אוהלים וסוכות. ויש לומר כל מ' שנה ה' סוכה שתחת סוכה שהרי על אהליהם היה ענני כבוד, משא"כ במלחמת סיחון ועוג ישבו בסוכות בלי ענני כבוד פרוש עליהם. אלא שצריך להבין מ"ט לא נסעו ענני הכבוד עמהם למלחמה. וי"ל כי לא באו למלחמה אלא אנשי הצבא, אבל הנשים והטף דלאו בני כיבוש נשארו במחנה ועליהם חפפו ענני הכבוד, ע"כ ישבו אנשי המלחמה בסוכות לבד, נמצא במה שאנו יושבים בסוכה והנשים פטורים, בזה יש זכר לב' מיני סוכות, לסוכות סיחון ועוג, ולענני כבוד. והיינו דקאמר 'האזרח' להוציא הנשים 'למען ידעו דורותיכם' כי בשני מיני סוכות הושבתי וגו'. (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ד)

מחפש שותפים לשמחתך. (כרמנו, מסילות גד עמ' קמז)

• • • • •

"מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית" (סוכה כח, א): הרה"ק רבי **שמואל מקאמינקא** זי"ע ביקש פעם מאיש אחד שהיה מחסידי הרה"ק מרוז'ין שיגיד לו איזה דברי תורה מרבו. ואמר לו החסיד שהרה"ק פירש כוונת המשנה כך: "מי שהיה ראשו ורובו בסוכה" - אם אצל יהודי הראש ורוב הגוף נמצא בקדושה, אבל "שולחנו בתוך הבית" - בשעת האכילה ושתיה הוא נמצא בבית ר"ל שאינו בקדושה, אזי "לא יצא ידי חובתו", עכ"ל. וענה לו הרה"ק מקאמינקא: וכי זה חידושו, הלא כך לימד אותו התנא כשלמד משנה זו. (כתבי הרה"ח ר"י צלר ז"ל)

• • • • •

מצות סוכה - סותרת כל הרעות וממתקת הדינים

בספה"ק **מגן אברהם** (להרה"ק רבי אברהם המגיד מטריסק זי"ע (רמזי יום א של סוכות, דף קג): כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתירני (תהלים כז, ה). על ידי מצות סוכה שבני ישראל מקיימים, על ידי זה המה נסתרים מכל הרעות, ונמתקים כל הדינים בחסדים וברחמים גמורים, ונשפעים כל הטובות והברכות על כל ישראל, בכלל ופרט, ברוחניות וגשמיות, אמן.

בשעת המלחמה לא היו בסוכה תחת הסוכה

אי' בגמ' סוכה (דף יא ע"ב) דתניא: כי בסכות הושבתי את בני ישראל - ענני כבוד היו (סוכות שאמר הכתוב שהושבים במדבר), דברי רבי אליעזר. רבי עקיבא אומר סוכות

אנו שמחים בחג הזה בד' מינים הללו ומקלים להבורא ית"ש שנתן לנו שכל הזה איך לנער כל רשעי ארץ

"ולקחתם לכם ביום הראשון" (ויקרא כג, מ). פי' **החתם סופר** - רב אחא בר יעקב ממטי ליה ומייתי ליה (מוליך ומביא ומנענע הלולב). אמר, דין גירא בעיניה דשטנא (הרי זה לחץ בעיניו של שטן, שרואה בעיניו שאין בו כח לנתק מעלינו על מצוות). (רש"י סוכה לח.) מפני מה מכוון החץ לעיניו של שטן? והביאור הוא, חג הסוכות בא בסמוך ליום הכיפורים, אשר בו נתכפרו עוונותיהם של ישראל. והנה, יכול האדם מישראל לסבור שכיון

שנתכפרו עוונותיהם, ממילא שוב אין השטן שולט בנו, ושוב אין יצר הרע מנסה להחטיא את האדם. ולמעשה, אין הדבר כן. אלא, כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו (סוכה נב.), ולעולם אין היצר אומר הרף ודי ולעולם אין הוא נח ממלחמתו בנו. ולפיכך, לאחר כפרת יום הכיפורים, צריך להתחזק ולהוסיף אומץ במלחמתנו נגד היצר הרע. לפיכך, כשנטל רב אחא בר יעקב את הלולב ונענע בו, אמר לשטן, גירא בעיניך. שלא תחשוב בלבבך שעל החץ להיות מופנה אל עורף היצר שכביכול בורח ממנו, וכמו שנאמר "ידך בעורף

אויבך" (בראשית מט, ח), אלא החץ מופנה אל עיניו של היצר, פנים אל פנים, כדרך שעת המלחמה:

עוד אי' בספה"ק **דעת משה** (קאזניץ): על ענין זה מורה גם כן ההולכה וההבאה עם הלולב, להורות נתן הגם כי הלך ונסוע מאחרי הש"י, מ"מ יוכל לעשות תיכף הבאה להביא עצמו אל השי"ת, וכן"ל, הגם כי כבר נאמרו סודות עמוקות בכוונות הניענועי הלולב, מ"מ גם זה אמת ויציב, והבן.

יקרה מפנינים

ואילך מתחילין הימים שהם נגד ימי הסוכות, ע"כ השם יוצא מהפסוק הסכ"ת שהוא אתון סכת"ה, לזה סידר הקרא על צירופו של חודש אב. וממילא תבין דברי הטור שהוא יסדר לפי סדר המשנה, לאשר יש שינוי בין סדר המשנה לסדר הקרא. ותבין. (פטפטי אורייתא)

צורת הוי"ה בשרשי אילן האתרוג

ובתוספת להנ"ל, דבר נפלא מביא הגאון **רבי ישעיה אשר זעליג מרגליות** ז"ל בהקדמות הספה"ק **"צבי לצדיק"** הגהות הרה"ק **מזידיטשוב** זצ"ל על **תקוני זוהר** (שנדפסו עפ"י כתי"ק - עמוד כב בהג"ה), וז"ל: הגאון האדיר בעל **חוות דעת ונתיבות המשפט** וכו' **הר"י מליסא** זצ"ל, שנתקבלו הוראותיו בכל קצוי עולם, פעם אחת נסע אל רבינו **רבי צבי הירש מזידיטשוב** זצ"ל וביקר אותו בהיכלו, ושאל לרבינו **מוהרצ"ה** שיבאר לו בדרך פשט ביאור דברי תיקוני הזוהר ... והשיב לו ... והגאון **הר"י מליסא** שיבח מאד את דברי קודשו אלו. אח"כ אמר **הגאון מליסא** לרבינו **מוהרצ"ה**, אומר לכבודו דבר חידוש, אשר ראה בספר קדמון ששרשי אילן האתרוג מונחין וגדלין בארץ בצורת אותיות של שם הוי"ה ב"ה, ודבר זה היה לחידוש גדול לפני רבינו **מוהרצ"ה** זלה"ה. (שם).

הפסוק מסדר "אתרוג לולב הדס ערבה", וחכמי המשנה סידרו "לולב הדס ערבה אתרוג". ולהבין באמת מדוע לא סידרו כסדר הקרא, גם מדוע מורגל בכל הספרים מחכמי חידות ונוטריקון רגל על לשונם "לולב אתרוג הדס ערבה" וזה הוא לא כסדר הקרא ולא כחכמי המשנה. ונראה בדרך רמז, כי ידוע (פרע"ח לולב פ"א) אשר ארבעה מינים נגד ארבע אותיות הוי"ה, ולולב הוא אות וז"ו, ואתרוג אות ה', והדס אות יו"ד, וערבה אות ה'.

לזאת מורגל בפי המקובלים לסדר לולב אתרוג הדס ערבה, שהוא צירוף והי"ה שם אחד מן י"ב צירופי הוי"ה, והוא השם השייך לחודש תשרי היוצא מס"ת של הפסוק (בראשית יב, טז) וירא"ו אות"ה שר"י פרע"ה כנודע (תקו"ז ט). וחכמי המשנה סידרו עפ"י הצירוף של ויה"ה השייך לחודש כסליו, יען כי הוא מקובל מפי הקדמונים (מאיר עיני חכמים שער יג פ"ב בשם הזהר) אשר כל המשכות החסדים של ימי הסוכות נגמרו בחנוכה. ובקרא נאמר הצירוף הוי"ה היוצא מהפסוק (דברים כז, ט) הסכת ו'שמע ישראל היום השייך לחודש אב, כי ידוע (עי' מאור ושמש פ' פנחס ד"ה ובחדש) אשר כ"ב ימים של ימי המצרים הם נגד כ"ב ימים מן ראש השנה עד שמיני עצרת, ומר"ח אב

וכאן המקום להביא דיבור נאה שהביא **אהבת ישראל** (וויזניץ, ליקוטים) לבאר הכתוב "מה עשיתי כי לך הכתני זה שלוש רגלים" (במדבר כב כח), **ובפרש"י** רמזה לו אתה מבקש לעקור אומה שחוגגת שלוש רגלים יש. להבין מדוע רמזה האתון דוקא למצוה זו דרגלים וי"ל דאיתא (יומא כא.) בשעה שישיראל עולין לרגל עומדים צפופין ומשתחוים רווחין, והיינו משום שהגיעו לבחי' התפשטות הגשמיות, ע"כ השתחוו רווחין כי, הרוחניות אינה תופסת מקום. אבל בבלעם כתיב "ותלחץ רגל בלעם אל הקיר ויוסף להכותה", הרי שבלחיצה קטנה חרה אפו כי הכאיבה לו ברגל הגשמית וזה שהוכיחתו האתון: אתה שהנך מגושם, כ"כ לחיצה קטנה אל הקיר הכאיבה עד כ"כ לך שהכיתני, אתה מבקש לעקור אומה שחוגגת ג' רגלים, היינו שזוכין להתפשטות הגשמיות, דאף שעומדים אז צפופין הלא משתחוים רווחין.

• • • • •

סדר ד' מינים בתורה - במשנה - בספרים

באמרי נועם (מהרה"ק ר' מאיר הורוויץ זצוק"ל מדז"קוב): בטור או"ח הל' לולב (סי' תרמ"ה) מתחיל בפסוק (ויקרא כג, מ) ולקחתם לכם ביום הראשון, וכתב: והנני מסדר לפי סדר המשנה, וכוונתו בזה: כי

אושפיזא דדוד מלכא משיחא

כתב בספר **שער יששכר**: ראיתי באוצר הספרים של הממשלה בברלין - כתב יד עתיק בקלף ישן נושן (לפי חשבונם ובחינת השערותם) הרבה יותר מארבע מאות שנה, מחזור לראש השנה ויום כיפור ויום טוב (נכתב באיטליה), ושם כתב בפיוט 'ונתנה תוקף' 'בראש השנה' 'ישפטון' וביום כיפור 'יכתבון' וביום הושענא רבא 'יחתמו', כמה יעברון' וכו' וכו'. ומזה מוכח כנראה, אם נכתב זה המאמר קודם שנת שי"ח שנדפס הזוהר הקדוש, כי היה להם עוד זה מהוזה"ק (פרשת ויחי) בכתב יד, ומקובל כי גמר החותם ומסירת הפתקין בהודענא רבא, על כן כתבו זה (בנוסח הנתנה תוקף).

המגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע היה רגיל לפרש שלשה פירושים על שם היום הושענא רבה,

א גרויסע הילף, שתהיה ישועה גדולה ורבה לבני ישראל.

הושענא רבה, דער גרויסער זאל העלפן, שהבורא ב"ה דאיהו רב ושליט הוא יעזרנו.

הושענא רבה, דער גרויסער זאל געהאלפן ווערן, שעיקר תכלית כל התפלות שביום הזה צריכה להיות שהשכינה הק' תצא מגלותה וצערה, כי בכל צרתם לו צר.

וכן אי' **מהרה"ק משינווא** (דברי יחזקאל). קדם שהתחיל הושענא, אמר בשם חותנו זקנו הקדוש הגאון מה"ר **משה טיטלבוים** זלה"ה מאוהעל, מה דאיתא בגמרא (סנהדרין צז). אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיסא, אין הכונה שתכלה הפרוטה מכיס שלא ישאר חס ושלוש פרוטה בכיס, [א] אך מקבלני הפרוש שיצא מפי אליהו זכור

והרה"ק **רבי משה מראזוודוב** זי"ע, (מאמר להושענא רבא, תרמ"ט) ביאר: על ידי מצות ארבעה מינים, ממשיכים מחילה סליחה וכפרה, כי שמעת מאאמו"ר (הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע) זצוקללה"ה שאמר, כי מנענעים שלוש פעמים לכל צד, חטאתי, עויתי, פשעתי, וממשיכים אל הלב מחילה, סליחה, כפרה.

אי' מכת"ק הרה"ק **רבי סיני מז'מיראד** זי"ע: אמר אא"ז הגה"ק בעל **"דברי חיים מצאנז"** זי"ע, שבן כפר אחד היה עושה הנענועים עם הלולב, ואמר "יש לי שונאים בצד זה, וכמו כן בצד זה, וכן בכל הצדדים, ואני מקווה להשם יתברך שהוא בשמים ממעל שיהיו כולם למטה באדמה", ואמר אא"ז שדברים הללו הם באמת מכוונים לכוונת הנענועים מהאר"י ז"ל, כי ענין שנה הוא לשון שינה שבכל משך השנה ישינים מתורה ומצות, לזאת בר"ה הוא הרמז עורו ישינים מתרדמתכם (רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד) והתקיעות הם בחינה התעוררות לבד בלי שום כח הדיבור, כאחד שמעיר עצמו משנתו ומתעורר, צועק אוי אוי בלא דיבור. וכשבא יום כיפורים אזי מעמידים את הדעת, ויש לו חרטה על העבר ומקבל על להבא שלא יחטא, אבל הוא בלי עשי'. ובחג הסוכות כשנוטלים הלולבים והאתרוגים אזי ע"י עשיה ממשיכים על עצמו המידות הטובות היינו אהבה ויראה, ומשליכין המידות הרעות שנבלעו בקרבנו במשך השנה, וזה הוא כוונות האר"י. וזה הוא הכוונה מדברי בן הכפר הנ"ל. (הרב מגראבאוויץ). (אוצרותיהם של צדיקים)

לטוב, הינו עד שתכלה הפרטיות מכיס הלבב, הינו שלא יהיה מבקש על שום דבר שנוגע לעצמו, רק על כבוד הבורא יתברך שמו שיתגדל ויתקדש לעיני כל ישראל. [ב] בפרט ביום הושענא רבה אין לנו לבקש על שום דבר, אפלו על מחילת עונות, רק הושענא למענך אלקינו הושענא.

פעם אחת בהושענא רבה קודם שהתחיל ההושענות, פתח ואמר **הרה"ק מראפשיץ** זי"ע (עשר צחצחות) [בראשית כ"ג י"א], 'ויברך את הגמלים', כביכול מסדר ומברך הגמלים, היינו שזוכר המצוות ומעשים טובים שנקראים גמלים, שגומלים חסד עמו כביכול, לעת ערב', היינו שזוכר לישראל המצוות ומעשים טובים שעושים לעת ערב רצה לומר 'ביום ערבה' היינו ביום הושענא רבה, לעת צאת השואבת, רצה לומר, לעת שיוצאים משמחת בית השואבה, היינו ביום הושענא רבה שהיא זמן סילוק וגמר שמחת בית השואבה.

ובספה"ק **ישמח ישראל** (אות ל"א) כ"ק אאמו"ר זצלה"ה דיבר בקדשו על מה שחז"ל כנוהו ליום שביעי של סוכות 'יום ערבה' וצריך טעם מדוע לא נקרא כל החג ע"ש הלולב ומיניו, רק זה היום נקרא על שם המין שנתקן בו ממנהג נביאים.

אולי הענין בזה על פי דברי רש"י ז"ל [תהלים קי"ט, קכ"ב] על פסוק ערוב עבדך לטוב עיי"ש שהוא מלשון ערבות גריינטי בלע"ז, כידוע שזה הוא שטר ערבות שנותן אחד לחבירו, והוא, שתפילת דוד ה' שהשי"ת יערוב בעדו לטוב, ועי"ז 'אל יעשקוני זדים', וענין הערבות ידוע שיפרע בזמן העתיד, אף גם אם עתה אין לו לשלם ישלם אח"כ בזמן הבא, וכן הוא הפירוש של ברכת התורה 'והערב נא כו', דהנה אם אדם חוטא לומד תורה הוא ח"ו בבחי' זריעה לקוצים, כי קודם התורה צריך להיות התשובה נירו לכם ניר

חביטת הערבה

אי' מהרה"ק רבי מרדכי מלכאוויטש זיע"א חביטת הערבה מנהג נביאים. קיים לנו מנהג מבטל דין, ובכך אני אומר שמנהג חביטת הערבה יבטל כל הדינים מישראל.

קול מבשר

הושענא למענך דורשנו במצות השבת אבידה

בספר **דבש השדה** (אות קצא). ומטו מיניה דהרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זיע"א. הושענא למענך דורשנו הושענא (פיוט הושענות). פירוש, אנו מתפללין: רבוננו של עולם אתה צויתנו בתורתך הקדושה במצות השבת אבידה 'והיה עמך עד דרוש אחיך אותו' (דברים כב, ב), ואנחנו בעוונותינו הרבים אבודים בגלות המר הזה, ואין לנו דורש ומבקש אלא אתה 'למענך דורשינו'.

• • • • •

אעל"ה - א'תרוג ע'רבה ל'ולב ה'דס. ה"א - י'ום ה'נף א'סור

בספה"ק מעשה רוקח כתב: במשנה (סוכה מא, א) משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש, ושיהא יום הנף כולו אסור. דקדקו בתוס' (שם ד"ה ושיהא), הא הרבה תקנות התקין רבי יוחנן זכאי, ואמאי נקט כאן הני תרתי, אלא הנך תרתי יחד וכו'. ועיין בתו"ט מה שכתב בשם הר"ן. ונלענ"ד טעם נכון למה באמת תיקן שתי אלה יחד. משום דבפסוק שהביא הגמרא שם, מצא רמז לשתי אלה.

דקאמר בגמרא (סוכה שם) מנלן דעבדינן זכר למקדש, א"ר יוחנן דאמר קרא (ירמיה ל, יז) 'כי אעלה ארוכה לך וכו' ציון היא דורש אין לה, מכלל דבעי דרישה. ולכאורה קשה למה מביא כל הפסוק, לא היה לו להביא אלא סוף הפסוק 'ציון היא דורש אין לה', ובתו"ט אינו מביא אלא סוף הפסוק. אלא כדכתבתי, שבפסוק זה מצא ריב"ז סמך לשתי תקנות אלו ולעשות זכר למקדש, בתיבת אעל"ה,

ואל תזרעו אל קוצים, והנה אף גם אם התשובה ותיקון המעשים עוד לא עלה בידינו כהוגן, ע"ז מתפללים 'והערב נא', היינו ה' אתה ערב כי בזמן הבא נתקן מעשינו בתשובה ומע"ט, ומעתה נוכל ללמוד את התוה"ק ונרגיש עריבות נעימות מתיקות, ולהשרידי העם העושים באמת תשובה שלימה להם הוא הפירוש כפשוטו, שיהי ערב ומתוק ושירגישו נעימות ומתיקות התורה, אבל לפשוטי עם להם הוא הפירוש מלשון ערבות וכו"ל, וכן כאן ביום הזה שהוא סיומא דחג הסוכות ופתקין נפקין, ואולי לא עלה בידינו התשובה והתפילות והנענועים כראוי, וע"ז ביום האחרון הקב"ה נעשה ערב בעדנו שמוכנים אנחנו לשמור פיקודין בכל לב ונפש מעתה ועד עולם, וזה נקרא יום ערבה.

ערבה וכינוי שניהם מרמזים לצירוף רשעים עם הצדיקים

בספר **עולמו של אבא**: על ערבים בתוכה תלינו כנורותינו (תהלים קלז). וקשה למה תלו את כנורותיהם דוקא על ערבי נחל. ואמר מחותני ר' חיים אריה [כהנא] ז"ל לפרש ע"ד הרמז, עפ"י ה'שמח משה' בפ' חקת כי הכנור מרמז על אחדות וצירוף הרשעים עם הצדיקים, מכיון שבכינוי ישנם ארבעה מיתרים ואחד המיתרים צלילו עב ולא נעים, ובכל זאת הוא משתלב בהרמוניא עם שאר המיתרים. המדרש אומר כי הערבה מרמזת על הרשעים, ולכן אנו מצרפים לארבעה מינים את הערבה שאין לה לא טעם ולא ריח, לרמז על הצירוף בין הצדיקים לרשעים, נמצא כי הכינוי והערבה שניהן מרמזות אותו דבר, לכן כתוב 'על ערבים בתוכה תלינו כנורותינו', ודפח"ח. (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ה)

סגולת היום

סגולה להתפלל כל השנה כראוי שמעתי מאבותי הקדושים זי"ע שמקובל איש מפי איש מרבינו הקדוש **מלובלין** זי"ע

• • • • •

הסוכה דוגמת בית המקדש

צריך להבין למה לא מצינו בשום מצוה שיהי הנוי מצוה וגדול כ"כ כמו נוי סוכה דמצינו בגמ' (סוכה י') "עטרה בקרמין וסדינין וגו'" והלא זה אלי ואנוהו קאי על כל המצות, ואמר האדמו"ר מסאכטשוב זצלה"ה (שיח שרפי קודש סוכות אות ה') דהנה על זה אלי ואנוהו פי' התרגום "ואבני לי בית מקדשא" והגמ' (שבת קלג ע"ב) דרשו "התנאה לפניו במצות", וי"ל דאלו ואלו דא"ח, דהנה ידוע דסוכה רומז על בית המקדש ובית המקדש נקרא נמי "סוכת שלום" ובגמ' (סוכה ט') כשם שחל ש"ש על חגיגה כח של ש"ש על סוכה עיי"ש, וא"כ בסוכה שייכים הב' פירושים הנ"ל בדבר אחד לכן המצוה של נוי גדול כאן בסוכה יותר מבכל המצות. ונזכה לגאולת עולמים ברחמים גדולים במהרה בימינו אכי"ר.

• • • • •

מובא ממכתב **קודש הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זצוק"ל על פסוק** (בראשית לג, יז) "ויעקב נסע סוכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות" אמר הרה"ק **רבי חנה מקאלאשיץ זצוק"ל** עפ"י **ב' הקדמות**, אחד מה שאמר **זקינו הק' משינאווא זצ"ל** על מערבית של שמ"ע (=שמיני עצרת) "פונים מסוכה לביתם לישב" מה הוא השבח של ישראל בזה. **ואמר** שפונים קדושת הסוכה לביתם על כל השנה. **והקדמה ב' אשר הרה"ק ר"ר מענדילי מרומאנוב זצ"ל** אמר שזוכר איך היה מגולגל בצאן שהיה יעקב אע"ה רועה אותם והכה אותו בשבט הרועה, נמצא מובן מזה אשר מקנהו של יעא"ה היו הצאן קדשים מישראל, וזה הפי' ויעקב נסע סוכתה ויבן לו בית דהיינו לעצמו לקח קדושת הסוכה לבית ולמקנהו [=ר"ל כלל ישראל] עשה שיהיה בקדושה עכ"פ בסוכות. (אוצרותיהם של צדיקים)

עובדות צדיקים

תמימותו של הבעל עגלה גרם למתקת הדינים

פעם אחת ישב הבעש"ט הק' זי"ע עם תלמידיו בסוכתו, ולפתע נראתה בת שחוק על פניו של הבעש"ט הק' תמהו התלמידים לפשר השחוק, סיפר להם הבעש"ט הק' מה שאירע זה עתה, בעל עגלה נסע בדרך, ולא היתה לו סוכה לאכול בה ולהשיב את נפשו ומרוב בורותו קרע את כובעו ועשה בו חור וכיסה את החור בסכך... וחשב שבזה יצא ידי חובת סוכה, וכשראו בשמים את מעשיו נעשה שחוק גדול ונתבטלו הרבה דינים.

שמחתו של הרה"ק ר' שלמה קלוגר במצוות ד' מינים

מגדולתו ה"ה הגה"ק ר' שלמה קלוגר זצוק"ל מ - השייך לענינא דיומא, הביא בספר תולדות שלמה (עמ' קמב-קמג): גודל שמחתו במצוה אין ערך ואין קץ מי שלא ראה גודל שמחתו בעשיית

הסוכה ובקניית הלולבים והאתרוגים לא ראה שמחה מימיו, ופזר ע"ז ממון רב, למשל היום קנה אתרוג ומצא למחר אתרוג נאה הימנו קנה אתרוג שני וכן השלישי וכן הרביעי ויותר, והכל בדמים יקרים, הגם שהרבה אנשים רצו ליתן לו אתרוג מהודר במתנה ועכ"פ למכור לו בזול, לא רצה בשום אופן רק קנה הכל כשער העומד בשוק. והן דרכו בקודש ה' שלא לברך רק על אתרוג הבא מקארסקי או מיענעווא, ועל אתרוג הבא מקורפו לא רצה לברך, ושנה אחת לא היו בנמצא כאן אתרוגים כאלו רק מקורפו, יגיעות יגע אותו צדיק ולא מצא, והחליט בדעתו שלא לברך בשנה הזאת על האתרוג. והי בערב חג הסוכות בראותו כי אפס כל תקוה אשר יהי' לו אתרוג שיברך עליו ה' לו צער גדול, מה שלא ישוער במוח כלל לחם לא אכל ומים לא שתה מרוב דאבון לבו. ואחר חצות היום פתאום בא הנושא מכתבים, והביא לו מכתב מהרב הגאון המפורסם **מו"ה בעריש מייזליש זצ"ל** אבד"ק ווארשא אשר בו כתוב לאמר: היות כי יודע אשר כבוד אא"ז זצ"ל אינו מברך על שום אתרוג רק על קארסקיאער ויעניווער ובשנה הזאת אינם בנמצאים כלל, רק גביר אחד שלח לו מאטליא שני אתרוגים ממין זה יפים ומהודרים, לכן שולח לו אתרוג אחד ע"י הפאסט [הדואר] במתנה לעשות לו נחת רוח. ולעת ערב קודם הכנסת החג הקדוש קיבל האתרוג מהפאסט והיה באמת יפה ומהודר למאוד, ולמחרתו בירך עליו בשמחה גדולה ועצומה עד שזלגו עיניו דמעות, ונתקיימה בו רצון יראיו יעשה, כן מילא ד' כל משאלותיו בכל עת שהי' צריך. (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ד)

הרה"ק מרופשיץ זי"ע נשמתו ממצות סוכה - הנהגותיו בק'

בספר **עשר צחצחות** (מערכת ו - רבי נפתלי צבי מרופשיץ אות ו): כתב לי ידיד נפשי הרב הגאון מוריני **הרב אברהם סג"ל איטינגא** הנזכר, וזה לשונו: שמעתי שצדיקי דורו אמרו על **רבינו**

נפתלי מרופשיץ, כי נשמתו היא מן מצות סוכה בתורה, ובאמת היה עוסק כל השנה במצות סוכה, ובכל יום היה עושה איזה עבודה בסוכה שלו, ביום אחד היה נועץ יתד בסוכה, יום אחד למד במסכת סוכה, וכה היה משפטו כל ימי חייו. ועל כל פנים כל יום מימות החמה היה מזכיר השם 'סוכה' וסיבב דיבוריו עד שבא לדבר מהסוכה.

זאת ועוד מובא בספר: דברי חנה השלם (תולדות, פכ -א) הרה"ק ר' **חנה האלברשטם** זצוק"ל מקאלאשיץ בכל יום דיבר **הרה"ק מראפשיץ** מעניני סוכה, או שעשה איזה דבר בסוכתו לתקנו. סוכתו היתה בנויה עם כל הקולות שנאמרו בסוכה, כגון לבדו, דופן עקומה וכיוצ"ב. (רבינו נסתפק אם השתמש בכל הקולות במשך כל השנים יחדיו, דהיינו שבכל שנה השתמש בקולא אחת או שתיים וכיו"ב, או דילמא בכל שנה ושנה היו בסוכתו כל הקולות כולם).

וראה גם: **דברי נפתלי** (סוכות, מאמר יז) שמעתי מכ"ק אאמו"ר הרה"צ האדמו"ר **ואב"ד טשאקאווא** זצוק"ל וכן שמעתי מפ"ק הגאון הצדיק **רבי משה אריה פריינד** גאב"ד פעה"ק, משמיה דזקניה **הגה"ק מנאסויד** זצוק"ל שסיפר אודות אא"ז הרה"ק מראפשיץ זיע"א שכל ימיו למד מס' סוכה ועסק בכל מאודו ונפשו במצות סוכה, ולא היה מחסר יום אחד שלא היה עוסק ומדבר ממצוה זו. והגידו עליו ששורש נשמתו וחיותו הוא מהסוכה, עד שלעת זקנותו היה יום אחד שהיה חלוש מאד וכמעט שעבר כל היום ולא דיבר מהסוכה, וחששו מאוד שלא מסמנא מילתא ובסוף כמעט פנה יום הזכיר לסובביו בענין החבל שקושרים הסוכה, ונחה דעתם שהנה כבר הזכיר מענין הסוכה.

(ושמעתי רמז בסוכה ליום פטירתו, כי יום פטירתו שהוא ביום י"א אייר חל ביום כ"ו לספירת העומר וזה הרמז סוכ"ה הוא אותיות כ"ו ספירת העומר).

וסיפר עוד מהרה"ק הנ"ל, דפעם אחת בערב סוכות כשגמרו לבנות את סוכתו

לאמיתו קולע אל השערה הלא זה
חלקכם בתורה"](שם)

אמר המגיד מקאזניץ כל העבודות שאנו עובדים בימים
הנוראים ובחג הסוכות כדי שיוכלו לשבר מידה רעה אחת

אצל **המגיד מקאזניץ** זי"ע נהוג היה
בחג הסוכות, שכל הרוצה לברך על
ארבעת המינים של הרבי, היה יכול
ליטול ולברך, והמשמש הממונה על
כך היה מגיש לכל אחד את המינים,
ליטלם ולברך עליהם. פעם בהושענא
רבא בא איש שהיה מפורסם ברשעותו,
היה ידוע כ"מסור" וכל אנשי העיר
שנאוהו ביותר, וגם הוא ביקש לברך על
הד' מינים, אולם המשמש כעס עליו,
והרהר, היתכן, איך מרהיב עוז פושע
ישראל שכזה לברך על ארבעת המינים
של הרבי, לכן לא רצה בשום אופן
ליתנם לו, אבל הלה נטלם מידו בכח.
רגז המשמש, ובכעסו שבר את הפיטם
של האתרוג ופסלו, לבל יוכל המסור
להוציא לפועל את מחשבתו. כשהגיע
הדבר לאוזני **המגיד מקאזניץ** הצטער
על כך מאוד, ואמר למשמשו: "ראה
נא בני, את כל העבודות שאנו עובדים
בימים הנוראים ובחג הסוכות מוכנים
למסור, כדי שיוכלו לשבר מידה רעה
אחת, ואתה לא יכולת להתאפק?!"

לעניים יתן חן

סיפר כ"ק מרן **אדמו"ר מצאנז** זי"ע,
("שפע חיים" ליוהכ"פ), עובדה
ששמעתי מפי איש אחד שהיה נוכח אז
בשולחנו הטהור של דו"ז הגה"ק בעל
"**דברי יחזקאל**" **משינאווא** זי"ע, ודיבר
אז בשמחה על אודות האתרוג המהודר
שנזדמן לו בחג הסוכות השתא, ונענה
אחד מן המסובין שהיה מבני משפחתו
ואמר, האתרוג שלי יותר מהודר
מן האתרוג של הרבי. אמר לו דו"ז
הק', האתרוג שלך פסול הוא. מיהר
הלה לביתו, והביא את האתרוג שלו
להראות את יופייה לעין כל, וכשלקחו
דו"ז הק' ביד קדשו, הסיר תיכף ומיד
את הפיטום, והראה איך שהיתה
מחוברת ונעוצה שם ע"י מחט. נענה

העיר שהיה צדיק גדול, וסח לו את
כל המאורע. אמר לו הצדיק: נס גדול
היה לך שהחזקת את עצמך בכל הזמן
לומר בתוקף שהושענות בידך, ועל
ידי השם הקדוש "הושענא" נתבטלה
הקליפה וסטרא אחרא. ומכאן צריכים
ליקח מוסר כמה גדול שם של ישראל
להושע בכל מיני ישועות עי"ז, ונזכר
לגמר חתימה טובה. (דברי שלום דף
קעח) (שם)

מנין הטפחים של הכשר סוכה עולה כמנין צדק"ה - מנין
קרבת המוספין של חג הסוכות ושמ"ע כמנין צדק"ה

מובא **בקדושת ציון** (פרשת אמור עה"פ
ולקחתם לכם ביום הראשון) (הרה"ק ר'
בנציון מבאבוב זצוק"ל הי"ד) ... ידוע
מכ"ק אא"ז הגה"ק **מצאנז** זי"ע שבערב
סוכות פזר נתן לאביונים בהפלגה
יתירה. ופעם אחד חילק בערב סוכות
ח"י מאות ר"כ. ובפגישתי עם הרב
גאון דורנו ר' **מאיר אריק** ז"ל האבד"ק
טארנא בשנת תרפ"ג, נשאלתי ממנו
על התנהגותו של בעל **דברי חיים** בענין
הזה, כי מה ענין צדקה אצל סוכה.
ואמרתי לו שמנין הטפחים של הכשר
סוכה עולה כמנין צדקה, דהסוכה
היא ז' על ז' טפחים היינו מ"ט טפחים
מרובעים, זהו שיעור הסכך, והדפנות
אשר נצרכים להכשר סוכה היינו שתים
כהלכתן והשלישית טפח אשר הן בגובה
עשרה טפחים, הרי לכל דופן שבעים
טפחים מרובעים, והדופן השלישי
שהוא רק טפח בגובה עשרה הרי
עשרה טפחים, וביחד הם ק"נ טפחים
מרובעים, ובצירוף שיעור הסכך של
מ"ט טפחים מרובעים סך הכל קצ"ט
טפחים מרובעים, שעולה כמנין צדק"ה,
הרי שבהכשר הסוכה בדפנותיה
ובסככיה במדותיה ובטפחיה, מרומז
ענין הצדקה, וחושבנא דדין כחושבנא
דדין. והוטב בעיניו וקלסה.

[בספר 'זכרנו לחיים' (באבוב, - אלול
תשרי עמ' קצז) הוסיף לסיפור זה:
הגאבד"ק טארנא ז"ל לא עצר רוח
מרוב התפעלות ובהתרגשות רבה
אמר "באבובער רב, הרי זהו רמז אמת

בצל קדשו נתעורר שאלות בהלכה
בכשרות הסוכה, ועמדו שני תלמידיו
שרפי הקודש אא"ז הגה"ק **מצאנז** זי"ע א'
והגה"ק מקאמינקא ויע"א, ושקלי וטרי
בפלפולם זמן רב להכשיר הסוכה, עד
כי ניטו צללי ערב חג הסוכות הכשירו
אותה בדוחק עם כל ההיתרים של דופן
עקומה גוד אחית גוד אסיק לבד וכו',
וכה היתה אז סוכת קדשו של האי
עיר וקדיש שלא הסיח דעתו מעולם
ממצוה זו, והוא לפלא. והסביר זאת
שרצה להעלות ולתקן על פי תורה את
כל הסוכות של כל ישראל באיזה אופן
ומצב שהם. (גיליון מתיקות סוכות
תשפ"ה)

מסירות נפש להושענות

מובא **בדברי יחזקאל** החדש (הליכות
והלכות) הרה"ק ר"ש **מסטרופקוב**
בשעת קשור ההושענות אמר: אבי
זצל"ה **רבה"ק משינאווא**, היה רגיל
לספר עובדא זאת בכל שנה בזמן
קשור ההושענות: איש פשוט אחד
וירא שמים יצא פעם ליער הסמוך
לקצוץ הושענות. בדרך חזרתו בא
אליו מזיק אחד מן ה"חיצונים", וניגש
אליו בחימה עזה וצעק בקול גדול:
להיכן אתה מוליך את השרביטים
האלה? נבהל מאד האיש, והשיב: "אין
אלו שרביטים, אלא הושענות". תיכף
כשהוציא מפיו את המלה "הושענות",
נסוג המזיק למרחוק. אחר כך בא עוד
הפעם המזיק וצעק: להיכן אתה מוליך
את ה"רצועות" הללו? אבל הפעם
צעק לא כל כך בקול גדול כבראשונה,
וגם לא התקרב כל כך אל האיש. ואף
הפעם השיב האיש: "אין אלו רצועות
אלא הושענות". ושוב מיד כשאמר
המלה "הושענות", נסוג המזיק והפעם
במרחק יותר מקודם. בפעם השלישית
שאל המזיק בקול ענות חלושה: להיכן
אתה מוליך את ה"מקלות" האלו? וכן
היה כמה פעמים, ובכל פעם השיב
האיש ש"הושענות" בידו, עד שלבסוף
נסתלק המזיק לגמרי, והאיש בא לביתו
בשלום. בבואו, נכנס בבהלה לרב

שונאיהם של ישראל... אם כן למה ואיך אקצר בנענועים..."

וכשמוע האב הרה"ק **רבי צבי הירש מרודניק** זי"ע את תשובתו וראה עד היכן הדברים מגיעים - החריש לו (מפי הרה"ג יואל נחום מאשינסקי בשם הרה"ח ר' אליעזר קייגל ז"ל שהכיר את רבינו זי"ע מילדותו). (הרב פרלוב בספרו אוצרותיהם של צדיקים)

חיוב המצוה

לא אוכל לעצור במילין מלרשום לי למזכרת מה שראיתי בעיני את חיוב המצוה שלו של הרה"ק **רבי שלמה לייב מלענטשא** זי"ע, כשתפס האתרוג היו הכל רואים שכמעט שכלתה נפשו להמצוה. והיה מנשק האתרוג בכל פעם בעת אמירת הלל. וכל החג היה התיבה עם האתרוג מונח על שולחנו לפניו. וכל כך היה מסתכל בו באהבה רבה. (כרמנו, רמתים צופים ערך הרה"ק מלענטשא אות יט)

שמענו סיפור מאלפת מהרה"ק **רבי יעקב מפשעווארסק** זי"ע, [וביררנו הדברים מכלי ראשון הלוא הוא הרה"ח רבי משולם זילבערמאן שליט"א נאמן ביתם לאדמור"י 'פשעווארסק' ואישר את הדברים]. הרה"ק **רבי יעקב מפשעווארסק** זי"ע הלך פעם בחול המועד סוכות לבקר חולה בביתו שה' בנש"ק חשוב מאוד, בליווי נאמן ביתו הרה"ח **רבי משולם זילבערמאן** שליט"א. בעודו שם התנצל החולה שיש לו סוכה שצריכים לצאת דרך חלון לבאלקאן, והיות שה' לו רק רגל אחת רח"ל, אמר לו הרה"ק **מפשעווארסק** זי"ע שלטעימה הרי טוב פה בחדר, והחולה הוציא לחיים והרבי שתה בנעימות ואיחל לו לחיים ורפוא"ש. בצאתו משם אמר הרבי למשמשו הנ"ל, שהיתה זו פעם הראשונה בחייו ששתה מחוץ לסוכה, ואף במצבים הקשים ביותר בסיביר מסר נפשו ולא שתה חוץ לסוכה... והוסיף שהעיקר היא "בכל דרכיך דעהו

מגיע למדרגתו של נטילת הלולב של ר' **הערשעלע**. שהוא קונה לעצמו אתרוג פשוט בכמה פרוטות, שהרי אין ידו משגת ליותר מזה, והוא בנו של יהודי פשוט בלי שום יחוס, ובכל זאת הוא מרעיש בכל העולמות ע"י נענועיו, דבר שאני לא זכיתי לכך, ולכן בוכה אני לפני הקב"ה שגם אני אזכה למעלה זו". [הרה"ק ר' הערשעלע רימנובער לא רצה לקבל על עצמו את עול ההנהגה בעיר רימנוב, ולא נתרצה לישיב על כסא רבו הרבי ר' מענדעלע מרימנוב, כל זמן חיותו של הרה"ק ר' נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע. רק אחר אחת עשרה שנים כשנפטר רבי נפתלי ראפשיצער, ניאות לבקשתם והפצרתם של חסידי ותלמידי הרבי ר' מענדעלע ולקח בידו את שרביט ההנהגה, ובמשך י"א שנים אלו היה מסתופף בראפשיץ כאחד מן התלמידים]. (עפ"י הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

מאריך בנענועים

מעשה שארע בחג הסוכות, כשהגיע כ"ק מרן **אדמו"ר מצאנז - קלויזנבורג** זצוק"ל לגיל "קטן היודע לנענע" ואביו רכש עבורו ד' מינים. כיון שהגיע לברכת "הלל" ועשו הקהל נענועים בלולב ואתרוג כדת היום, הבחין האב בבנו שהאריך מאוד בנענועים, וחקר לדעת פשר דבר. "תינח מי שבקי ביחודים ובכוונות האריז"ל" שאל אותו "אבל סתם ככה להאריך?!"

השיבו הילד בתמימות: "ולא אקצר, הלא גם לי יש כוונות... כשאני מנענע לצד ימין הריני מכוון לבטל יצה"ר וקטרוגים מאהב"י השרויים ברוח זו. וכשאני מנענע לשמאל כוונתי לבטל כח השטן ולהמתיק הדינים מעל אחב"י השרויים ברוח האחרת, וכן בשאר הצדדים, ואני מבקש מרבש"ע שיקבץ נדחינו ופזורינו מארבע רוחות השמים, וישפיע לכולם ממזל עילאה כל מחסוריהם בגוף ובנפש, ואת כל הדינים והפורעניות ישליך על

הלה בהתפעלות, יגיד נא הרבי מנין ידע זאת. ענהו דו"ז הק', הנה אתרוג הוא פרי עניו, וכשראיתי את הגיאיות שנגרם לך ע"י האתרוג, ידעתי בבירור שהאתרוג פסול.

פעם בעת סעודת ט"ו בשבט בצילו של הרה"ק רמ"מ מקאצק זי"ע הגישו לשולחן מנת דג מלוח. הרבי הוציא מתוך הדג את ה'רויגין' (-ביצי דג) והגיש אותם לגביר רבי הירש לייב קאצקער שנוכח אז בבית. הרבי קרא: "הירש לייב עס רויגין" (-תאכל את הרויגין). הנוכחים לא הבינו את פשר כוונתו הקדושה במילים אלו. באותה שנה השתוללה שם מלחמה נוראה והדרכים היו משובשות בגייסות, כך שלא הייתה כל אפשרות להשיג אתרוג בכל רחבי המדינה. רק רבי הירש לייב ששהה מחוץ למדינה הצליח להבריח בדרך לא דרך אתרוג מהודר ולהביאו לרבו. או אז הבינו השומעים את כוונת הרבי. הירש לייב - עס רויגין, הנשמע כמו 'אתרוגים'.

מצוות ד' מינים של הרה"ק ר' הערש מרימנוב זי"ע

הרה"ק **רבי נפתלי ראפשיצער** זי"ע, שהכיר את גודל מעלתו של חברו ותלמידו הרבי ר' **הערש מרימנוב**, היה מעריצו ומעריכו ביותר. פעם אחת בפרוס חג הסוכות, מצאו את הרה"ק **מראפשיץ** יושב בביתו וממרר בבכי. בני הבית שלא הורגלו בכך נזדעזו ובאו לפניו ודרשו לדעת על מה הרעש, ומהו סיבת הבכי. ענה להם הרה"ק שהוא מצטער על זה שאינו זוכה לקיים את מצות ארבעה המינים כמו תלמידו **הרבי ר' הערש**. ואמר הראפשיצער רב: "הנה אני קונה לפני החג אתרוג מהודר שבמהודרים ללא שום פגם, ומשלם אני בשביל אתרוג זה הון תועפות, ואח"כ בימי החג אני ניגש בחיל ורעדה לקיים את מצות בוראי. ואני הרי בעל יחוס גדול, נכדו של הרה"ק ר' **איציק'ל האמבורגער** זי"ע ועוד, ובכל זאת איני

ולא רצה להטריח אדם חשוב וחולה".
(מתוך גיליון דברים של טעם סוכות
תשפ"א)

זמן שמחתנו מעלת השמחה

כאשר הרים האויב הישמעאלי את
טלפיו הרצחניות ב'אינתיפאדה השנייה',
אשר החלה בערב ר"ה שנת תשס"א,
היו הכל שרויים במתח ובחרדה גדולה,
מתייראים מפני הבאות, ובאותה
שנה, בשמחת בית השואבה, באמצע
הריקודים, רץ כ"ק האדמו"ר **רבי
שמעון מלעלוב** זצ"ל אל המיקרופון
והחל זועק בקול גדול: "דער טאטע
פלעגט זאגן - אבא היה רגיל לומר
בשם הרה"ק **רבי משה לייב מסאסוב**
זי"ע, אצל דמעות אמרו חז"ל (בבא
מציעא נט, א) שערי דמעות לא ננעלו,
אבל צריכים למצוא את השערים כדי
להיכנס דרכם. אבל השמחה, מעלתה
גדולה יותר ופורצת את כל המחיצות,
ואין דבר שיעמוד בעדה!" ומסופר
- המשיך הרבי הקדוש ואמר בסערת
אש קודש - "כי בשנה אחת במוצאי
יום הכיפורים, ישב **הבעל שם טוב הק'**
בחדרו והמתין לצאת הלבנה על מנת
לקדשה, כך המתין זמן מרובה והלבנה
עדיין לא נראתה. התלמידים ששהו
מחוץ לחדרו, פתחו בריקוד, ואז יצאה
הלבנה. אמר להם **הבעל שם טוב הק'**
'גזירה קשה רח"ל היתה מתוחה על
כלל ישראל, ולא יכולתי לבטלה בשום
אופן, ואתם על ידי שפתחתם בריקוד
של שמחה, ביטלתם את הגזירה'. ואז
סיים הרבי בצעקה מחרידה "מיט
שמחה קען מען אלעס דורעך ברעכן
- עם שמחה אפשר לשבר כל הגזירות
הרעות. כי בשמחה ת-צ-א-ו!" (גיליון
יין ישן האזינו סוכות תשפ"ב)

המשכת רפואה ע"י שחוק ושמחה

פעם נתן גביר אחד סכום כסף גדול
ל**הרה"ק מאפטא** זי"ע עבור איזו מצוה
חשובה שהיה עוסק בה, **הרה"ק
מאפטא** זי"ע רצה להכיר לו טובה על

כך, ובהזדמנות אחת כאשר ישב **הרה"ק
מאפטא** זי"ע במסיבה עם מחותנו
הרה"ק **רבי ישראל מרוזין** זי"ע, קרא
לגביר הנ"ל, והושיבו בינו לבין **הרה"ק
מרוזין** זי"ע כדי להביע בכך הכרת הטוב
כלפיו.

באמצע שאל **הרה"ק מאפטא** זי"ע את
הגביר: "נו, איך אתה מרגיש כשאתה
יושב ביני ובין מחותני הקדוש?" והלה
ענה בתמימות: "אני מרגיש ממש
'כשושנה בין החוחים', [שיר השירים
ב, ב)... ושחק **הרה"ק מאפטא** זי"ע מאד
לשמע התשובה.

ל**הרה"ק מאפטא** זי"ע היה איזה שריר
בגופו שהיה מלא עם "מוגלה", וגרם
לו סבל רב, ולא מצא דרך להיפטר
מזה, ועתה ע"י השחוק הגדול התפוצץ
השריר, ויתרפא ממוגלתו ע"י השחוק
והשמחה. (שיחת קודש בעלזא - סיון
תשס"ב)

חשיבות חסידישע ווערטל

עוד מעניין השמחה סיפר כ"ק **אדמו"ר
מבעלזא** שליט"א (כ"א מנ"א תשס"ב):
הרה"ק **ר' משה'לי** הי"ד בנו של כ"ק
מרן **מהר"א** זי"ע נפל פעם למשכב,
והכריחו אותו לנסוע לרופא גדול
בעיר לעמבערג, ועגמה נפשו על כך
ביותר שיצטרך לנסוע לעיר גדולה כמו
לעמבערג שרחובותיה הומים מכל סוגי
האנשים, ופן יכשל ח"ו בראייה שלא
כדת.

כשנכנס להיפרד מכ"ק מרן זי"ע, ראה
כ"ק מרן זי"ע את צערו על פניו, והמליץ
לו להשתתף טרם נסיעתו ב"קאווע"
של היושבים, להצטרף לשיחתם של
תלמידי חכמים, ובכך יפוג צערו.
אחד הגבאים ששמע זאת, אמר לכ"ק
מרן זי"ע: "לשם מה ילך לשם?! האם
לשמע את הווערטליך והמעשיות
של **ר' דוד געצילס**?! הסיב לו כ"ק
מרן זי"ע: שמעתי מאבי (כ"ק מרן
מהרי"ד) ז"ל ששמע מאביו (כ"ק מרן
מהר"י זי"ע) ז"ל ששמע מאביו (כ"ק
מרן מהר"ש זי"ע) ז"ל, שכאשר יצא
לאור הספר **"ערוגת הבושם"** על שיר

השירים מאת הרה"ק **ר' משה אוסטרר**
זצוק"ל, הביאוהו אל הרה"ק **החווה**
מלובלין זי"ע, והרה"ק **החווה** זי"ע עיין
בזה ואמר בצחות כי ה"עיקר חסר מן
הספר", ונתכוין בזה, כי המחבר השכיל
לכתוב פירושים על כל פסוקי "שיר
השירים" חוץ מהפסוק (ה, יג) "לחיי
כערוגת הבושם" וגו', שעל שם פסוק
זה נקרא הספר, ודייקא על פסוק זה
לא כתב המחבר שום פירוש.

הוסיף כ"ק מרן **מהר"ש** זי"ע לאמר:
"באמת פירש המחבר גם פסוק זה,
אלא שמשמים סיבבו שהמדפיס
ישמיט בטעות את הפירוש על מילים
אלו, כדי **שהרבי מלובלין** יאמר מילתא
דבדיחותא".

הפטיר כ"ק מרן זי"ע: "הנך רואה מזה
עד כמה חשוב בשמים א חסידישע
ווערטל"...

ימים ספורים קודם החג נודע ל**הגרי"ז**
מבריסק זצ"ל על מקום סמוך לנהר בו
גדלות ערבות מהודרות. אפס, עקב
העובדה כי האזור שרץ חיילים נאצים
רבים ומן הנמנע היה ליהודי להתקרב
לשם, דאג לשלוח נכרי שיקטוף עבורו
את הערבות. כאשר הנכרי הביאם
לאכסניית **הגרי"ז** זצ"ל בליל התקדש
החג, התברר לאחר חקירה ודרישה
מפיו, כי הוא קטף אותן לאחר שקיעת
החמה, וכיון שכך היו אסורות בטלטול
כדין מוקצה, ולפיכך השתמש **הגרי"ז**
בערבות פשוטות יותר. כאשר נודע
להאדמו"ר בעל **ה'אמרי אמת'** מגור, כי
ברשותו של **ה'בריסקער רוב'** ערבות
טריות הכשרות לכתחילה למצוה,
שלח אליו את אחד מחסידיו לבקש, כי
יואיל להביא לו אותן במתנה על מנת
להחזיר, מכיון שאלו שברשותו כמשו
וכמעט יבשו עליהן. **הגרי"ז** זצ"ל נענה
לבקשה, ושלח את בנו עם הערבות אל
האדמו"ר. כשהגיע אל ביתו כשהערבות
בידו, עמד הציבור קודם אמירת ההלל,
ומשהבחין בו פנה אליו **האדמו"ר מגור**
והחל לשוחח עמו אודות ענין מסוים.

הקודש - בניית הסוכה, כאילו לא ארע דבר. הן, הן. נענה **המהרי"ל**: "מצוה זו של בניית הסוכה יחד עם הביזיונות שהיו מנת חלקך, היא החבילה שהניחו המלאכים על כף המאזניים והכריעה את דינך לחיים. (מתוך ספרי התולדות של מהרי"ל דיסקין זי"ע)

קדושת ארבעת המינים

סיפר כ"ק האדמו"ר **רבי יעקב מפשווארסק** זצ"ל בענין קדושת הד' מינים, שבחודש אלול תרצ"ט פרצה מלחמת העולם השניה, ובין יוכ"פ לסוכות ברח יחד עם חותנו הרה"ק **רבי איציקל** זי"ע מעירם פשווארסק, והגיעו עד למברג ומשם לסיביר שברוסיה. בימים אלו כבר היו לו **לרבי איציקל** את ארבעת המינים ורצה ליטלם יחד עמו, אבל חשש מאוד מאימת אנשי הצבא ליד הגבולות, ואם ששאר המינים היה יכול להטמין בין חפציו, אולם הלולב הגבוה אי אפשר להטמין, ולכן לקח את הלולב ועטפו ועשהו כמקל וכך הלך נשען עליו... הרשעים כאשר ראוהו הולך עם המקל, אמרו עליו: דער יודע האט מאָ זעס שטעקן! - ליהודי הזה יש את מקלו של משה רבינו! ואמר על זה **רבי איציקל**, שאיך נפל בדעתם ובלשונם להתבטא כך, אלא כ"כ גדלה קדושתם של הארבעה מינים שאפילו גוי מבין ורואה שקדושה טמונה בהם... (באר הגן, גליון מח)

הרה"ק ר' מנדל מוויטעפסק זי"ע בחג הסוכות בארץ ישראל כאשר עלה הרה"ק ר' **מנדל מוויטעפסק** זי"ע מחו"ל לאר"י, היה במצב ירוד מאד, כי הוא נשאר לבדו ללא גבאים ומשמשים, ואף את ה"מוחין" לקחו ממנו משמים. בהגיע חג הסוכות הוצרך לבדו לבנות סוכה, והלך לקנות עצים וסכך ומסמרים וכו', והתחיל לבנות בעצמו. אולם, מאחר שלא הורגל בזה, עלתה לו הבנייה בקושי רב, כאשר דם רב ניגר מאצבעותיו בכל הכאה והכאה, והיה מצבו ב"קטנות" מכל הבחינות,

ניבאו לו רעות: כפי מצבו כעת, הוא לא ימשיך לחיות - הם אמרו. אך רופא כל בשר החליט אחרת, והנה שבה אליו הכרתו, והוא קם ממחלתו. דבר הנס התפרסם והגיע לאזניו של הגאון **רבי יהושע לייב דיסקין** זי"ע. הוא קרא לו אליו ושאל אותו מה הרגיש או ראה בימים אלו ששכב בלא הכרה? וסיפר האיש: "בעת שהייתי בלא הכרה, הרגשתי שנשמתי עולה לשמים, ואני עומד למשפט על מעשיי כאן בעולם הזה. מאזניים גדולות עמדו במרכז, מצד ימין עמדו המצוות, ובצד שמאל ניצבו העבירות. ו...העבירות המרובות הכריעו את כף המאזניים. והנה לפתע מגיחים מן הצד מלאכים לבנים, ובידם חבילה כבדה. כשהיא הונחה בכף המצוות, היא הכריעה את נשמתי לזכות, ואז התעוררתי..." **השרף מבריסק** ביקש מהכפרי לספר לו על חייו, הוא רצה לתהות מעט על קנקנו, ולבחון איזו מצוה חשובה עשה היהודי בימי חייו, שבכוחה להכריע את דינו לטובה. לאחר שתיאר בפניו את סדר יומו, הבין הרב כי מדובר ביהודי פשוט, שמלבד התואר 'יהודי' אין דבר המעיד על כך, הוא אינו יודע ספר כלל, אף לא להתפלל ולברך. בכל זאת ביקש ממנו הרב: "אנא ממך! נסה להיזכר אם עשית מעודך איזו מצוה קלה?" הכפרי נזכר וסיפר, ששנה אחת הוא שמע יהודים מדברים על מצוות 'סוכה', וכיון שידע שהינו יהודי, בירר על מהות המצוה, ואף בירר כיצד מקיימים אותה. הדבר משך את ליבו והחליט שגם הוא יקיים השנה מצוות סוכה. הוא קנה קרשים והחל במלאכת בניית הסוכה, והנה, כשהוא נשכב על הקרשים כדי לסמן את גובה הסוכה שיתאים לגובה שלו, עברו שם חבורת צעירים ריקים ופוחזים, ולגלגו על מעשיו. הם לא הסתפקו בדיבורים ובלעג, הם הרימו אותו יחד עם הקורות ונשאו אותו ברחובות העיר, וכבודו נרמס עד לעפר. הכפרי הפשוט קיבל באהבה את הביזיונות והיסורים, לא פצה פה ולא צפצף, וכשהם החזירו אותו לסוכתו, המשיך בשמחה בעבודת

תוך כדי כך פנה אליו בנו זה שעתיד היה למלא את מקומו ולשבת אחר פטירתו על כסאו בהנהגת החסידות, בעל ה"בית ישראל" זצ"ל והעיר לאביו כי לבטח ממתנים **לרבי יושע בער** באכסנייתו... משמע כך, נטל האדמו"ר תיכף את הערבות מידי, ותוך שהוא מפטיר: נפסק להלכה "נטלן אחד אחד יצא", נענע את הערבות לבדן, למרות שלא אחז בידו את שאר המינים. כשהיה מציין בהתפעלות על זהירותו של ה"אמרי אמת" לטרחת הזולת, אשר על כן למרות שלכתחילה יש ליטול את ארבעת המינים יחדיו, ואף בדין "נטלן בזה אחר זה" שנויות שיטות שונות בראשונים, נטל האדמו"ר את הערבות לבדן, ולא אבה לעכבו ולו לרגע קט. אולם למעשה, אמר לו **רבי יושע בער**, כי עתותיו בידו ויכול הוא להתעכב זמן מה. כיון שכך ביקשו ה"אמרי אמת" כי יואיל להמתין לעת קריאת התורה, על מנת שיכבדו בעליית לוי.

הסכך אינו אוהב כעס

סיפר הרה"ק **הריי"צ מליובאוויטש** זי"ע: אצל כ"ק אאזמו"ר הרה"ק **מוהר"ש** היה משרת בשם יוסף-מרדכי, ששימש כמשרת עוד אצל כ"ק אאזמו"ר **הצמח צדק**. אירע פעם שר' יוסף מרדכי נכנס לסוכה כשהוא כעוס, ככל הנראה היה זה המשך לכעס שהתעורר אצלו עוד בהיותו במטבח קודם לכן, וכך נכנס לסוכה כשפניו כעוסות. אמר לו הוד כ"ק אאזמו"ר **מוהר"ש**: "יוסף מרדכי, אמנם אתה מיוחס, אולם בפני הסכך צריך להיות דרך ארץ! הסכך אינו אוהב כעס..." (דרכי החסידות)

הכפרי הפשוט המשיך בשמחה בעבודת הקודש בניית הסוכה וזכה לחיים

היה זה בימי כהונתו של הגה"ק **מהרי"ל דיסקין** זי"ע בלומז'ה. יהודי אחד, תושב כפר הסמוך ללומז'ה, היה שרוי בתרדמה עמוקה במשך שלושה ימים. הוא שכב בלי הכרה, והרופאים

הן מהבחינה הגשמית והן מהבחינה הרוחנית.

ברם, בליל חג הסוכות כאשר נכנס לסוכתו, חזרו אליו כל ה"מוחין", ועלה ונתעלה בקדושה לעילא ולעילא, עד כדי שלאחר מכן כשנכנס לבית הכנסת נפל פחד גדול על כל הנמצאים, ויראו מגשת אליו מחמת קירון אור פניו. (שיחת קודש בעלזא - אדר תשס"א)

סוכתו של הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאמארנא זי"ע

סוכתו של הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאמארנא זי"ע היתה עשויה באופן שה"שלאק" שע"ג הסוכה מורכב משני נסרים רחבים, ששניהם נפתחים לאמצע הסוכה (לא כמו "שלאק" רגיל שנפתח לצד הסוכה), ועומדים מעל הסכך (באופן שאם היו מונחים בשכיבה היה רחבם ארבעה טפחים, אבל עתה הם מונחים על צידם, בזקיפה, ורחבם פחות משלשה טפחים).

בעיר קאמארנא היו הרבה מתנגדים, והללו המתנינו עד ליל התקדש החג, ואז שלחו להודיעו שבשורת "פנים מאירות" (או"ח סימן סא) פוסל סוכה כזו (כמו בסכך פסול שיש בו ארבעה טפחים, ו"הפכן על צידה"ן כדי שיהיה רחבם פחות משלשה, דנקטינן שהם פוסלים את הסוכה. סוכה יד, ב; שו"ע או"ח תרכט, יח).

הצטער הרה"ק מקאמארנא זי"ע על כך, כי אף שלפי דעתו היתה סוכתו כשרה בלי פקפוק, עם זאת, מה יעשה עם דעת ה"פנים מאירות" שהלכה כמותו בכל מקום?! מתוך מחשבות אלו נהפכה שמחתו לתוגה, ולאחר התפילה לא הלך תיכף לסוכתו, רק נכנס אל ביתו, ומחמת דכדוכה של נפש התנמנם.

בחלומו נתגלה אליו דודו הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשוב זי"ע, ואמר לו: "אל תתעצב אל לבך, הסוכה שלך כשרה בלי פקפוק, וכן הסכימו עמך גם במתיבתא דרקיעא, ואם שהגאון בעל

'פנים מאירות' אשר סוכה כזו, חזר בו אח"כ מהוראתו".

כשראה הרה"ק מקאמארנא זי"ע את החיזיון ההוא, קם בשמחה והלך אל סוכתו ולא פנה לתרועת מתנגדיו. ביום א' דחול המועד שלח שליח מיוחד אל הגאון ר' יצחק אהרן אייטנר זצ"ל ללבוב, שיספר לו את כל המאורע, לקח הגאון הנ"ל את הספר "פנים מאירות", ושלחו אל הרה"ק מקאמארנא זי"ע, וציין לו לעיין ב"קונטרס אחרון" בסוף הספר, ששם הוא חוזר בו מהוראתו הראשונה, ומתיר סוכת כזו (וזו לשונו שם אות כ': "מה שתמה עלי שרציתי למנוע מסוכה שבאמצעותה מונח דף אחד רחב הרבה אפילו מהופך על צידו... כי שגגה היה לפני", ואליבא דאמת אין הסוכה נפסלת בכך, כי רק כשכל הסוכה או רובה מסוככת מנסרים רחבים ארבעה המונחים על צידם, הסוכה פסולה משום "גזירת תקרה", משא"כ בנסר אחד או שתיים לא שייך גזירה זו, עיי"ש). אז נתגלתה צדקת הוראתו, ופני שוטניו כפו. (שיחת קודש בעלזא - אלול תשס"ג)

הגה"צ רבי מרדכי חיים סלונים מר"צ זצ"ל סיפר שהרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבז' זי"ע היה מספר סיפורים שהיו טמונים בהם סודות עמוקים, ופעם אחת סיפר, ששלמה המלך ע"ה פגש פעם את הבעל דבר בחודש אלול והיו פניו רעים, ושאלו למה נפלו פניך, והשיב: "מילא כל השנה, אבל כשמגיע חודש אלול, ומתחילים לומר הסליחות וכו', אני מסוגל לשאת ההתעוררות, ולאחריו מגיע ר"ה ומקיימים מצות שופר ואמירת מלכויות זיכרונות שופרות. ואם לא די בכך, מגיע אח"כ חג הסוכות עם מצות לולב שנוטלים אותו ומנענעים בו, שבזה אני מרגיש כמו שדוקרים אותי בכידונים ורמחים וכמחטים בבשר החי והוא גרוע מהכל!" לשנה הבאה פגשו שוב, והנה פניו צוהלות ושמחות, וכששאלו על כך, השיבו, כי מצא עצה לכך ובשנה

זו לא יסבול יותר. שאלו שלמה המלך: "ומה היא העצה שמצאת?" ולא רצה לגלות לו. באותה שנה ניקבה הספינה שבה הובילו את האתרוגים ורובם התקלקלו. ומאחר שנותרו רק מספר אתרוגים בודדים, היה כל אתרוג יקר מאוד והוזילו אנשים מכספם הון רב כדי לזכות בהם, ושאר כל האנשים שלא עלה בידם לקנות אתרוג עמדו בתור זמן רב כדי לקיים מצות נטילת לולב. אחר סוכות פגשו שלמה המלך שוב והנה הוא סר וזועף, ואמר לו היצה"ר: "השנה עוד היה לי יותר גרוע מבכל השנים, כי עצתי הייתה לנקב חור בספינה כדי שלא יוכלו לקיים מצות לולב, ולבסוף כל אחד שנותר מהם, דקר לי יותר מכל הלולבים שבכל שנה!"

סוכה דומה למקוה שאדם הולך לסוכה בכל הגוף

בספר צמח דוד על התורה: בשנת תרס"ט הייתי על ימים ראשונים של סוכות אצל דו"ז הרה"צ אדמו"ר מרן מאיר יהודא זצ"ל בעה"מ 'אור למאיר' אבד"ק בוקאווסק בן א"ז הרה"צ הקוה"ט בעה"מ ספר צמח דוד זצ"ל אבד"ק דינאב. ודרכו בקודש ה' אחר סעודות יו"ט בסוכה גדולה, הלך לסוכה קטנה לאכול פירות עם בנו הרה"צ וחתני' הרבנים זצ"ל, וגם אני ועוד איזה מקורבים, ואמר לנו לשאול איזה קושיא, והסתכלו זה לזה ולא שאלו, ואמר לי בפרוטרוט אפשר יש לך איזה קשיא. ושאלתי מדוע כתיב אצל סוכות 'למען ידעו דורותיכם' ולא אצל שאר מצות. ותיכף סגר עיניו ופניו ה' כלפיד אש, וכרגע פתח עיניו אלי ואמר לי בזה הלשון: "עם איז דין רעכט", ושוב סגר עיניו ואמר בהתלהבות כאש בוער, כי סוכה דומה למקוה שאדם הולך לסוכה בכל הגוף כמו למקוה, ודעת הוא טהרות, ע"כ כתיב אצל סוכה 'למען ידעו דורותיכם' לשון דעת, וגם שלשה תיבות הללו בגימטריא תתק"ס כשיעור מקוה שהוא תתק"ס לוגין, ותיכף עמד מעל השולחן ואמר לנו "גוט יום טוב", זי"ע.

שמיני עצרת ושמחת תורה

פנינים יקרים

אמר הרשב"ב מליובביץ': את השעות של שמיני עצרת ושמחת תורה צריכים לייקר מאוד, בכל רגע אפשר לשאוב אוצרות בדליים ובחביות בגשמיות וברוחניות, וכל זה על ידי הריקודים.

שמיני רגל בפני עצמו הוא לענין פז"ר קש"ב (סוכה מח). אמר כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע, זקני כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע היה אומר: את גודל מעלת ויקר ערכם של הריקודים בשמחת תורה אין לי רשות לגלות. ברם, את זאת אוכל להגיד שכל התפילות והתחנונים וכל מיני בקשות של בני ישראל מכל השנה והתפילות של הימים הקדושים האלו שלא היו כראוי ולא עלו לרצון לפני אדון כל, וכן התקיעות שאנו תוקעים - בזה היום נאספים יחד ועולים לרצון לפני אבינו שבשמים על ידי הריקודים. וזה הרמז בגמרא: שמיני רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב. ובזה מרומז הענין הנ"ל: כל התפילות הפזורות של כל ימות השנה שאין להם עליה - יקשיב להם השם יתברך ביום זה; פזר הפזורות, קשב יקשיב.

ההקפות בשמחת תורה

ביאר הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע, משל לאחד שבא לאכסניא וציוה לתת לו מכל טוב מאכלים טובים, וחדרים נאים ביותר, וכל מיני תענוגים. כך נשאר הדבר זמן רב, עד שבא בעל הבית אצלו עם חשבון גדול שישלם. אמר לו אין לי לשלם, א"ל הבעה"ב אם כן אמסור אותך לשומרי החוק, שיעמידו אותך למשפט. אמר לו: מה יהיה לך מזה, הלא לא תרוויח

לי מקדש ושכנתי בתוכו. ואם יאמר האדם הרי אני קרוץ מחומר, ואיך אוכל להכין משכן קדוש הראוי למלך מלכי המלכים הגדול הגבור והנורא, לזאת אומר הקב"ה "עכבו עמי עוד יום אחד", שאין הבורא יתב"ש בא בטרוניא עם בריותיו, ואין הוא מבקש כי אם מילתא זוטרתא בעלמא, "יום אחד" בלבד, איין קליינע קבלה.

"זאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים את בני ישראל לפני מותו" (לג, א). אמרו חז"ל (ילקוט שמעוני) לא זכה משה שיקרא איש האלוקים עד שבירך את ישראל בזה יש לבאר מדוע פתח הכתוב "זאת הברכה" עם ו' החיבור בתחילת הענין? אלא לומר, מלבד כל מה שפעל ועשה משה בימי חייו, הוסיף לברך את בני ישראל ואז נקרא איש "האלוקים" הרי לנו לימוד עצום ונורא. משה רבינו אב הנביאים, אשר דבר עם ה' פנים בפנים נותן התורה לעם ישראל, עלה למעלה ארבעים יום וארבעים לילה וכו', עם כל גדולתו הנוראה והעצומה לא נקרא "איש האלוקים", רק כאשר בירך את ישראל. ללמדנו כמה חשיבות ישנה בברכה לזולת. (אוה"ח הק' זי"ע)

איתא בשם ר' שלמה לייב מלנטשנא זצוק"ל: פירוש שמה רבינו ע"ה ברך את ישראל שכל אחד מישראל יהיה איש אלקים.

"מימינו אש דת למו" (לג, ב). אש דת שהייתה כתובה מאז לפניו באש שחורה על גבי אש לבנה (רש"י) יש להבין מהי אש שחורה ואש לבנה. והנה

בזה כלום. אך כיון שאין לי לשלם, ארקוד לפניך ריקודים נאים מה שאני מומחה, ועל ידי זה יתרבו הבאים כאן בשביל לחזות ברקדן המופלא שמציע האכסניא לאורחיו, ותרוויח עי"ז ממון הרבה כפי התשלומים המגיעים לך. הנמשל הוא: שבכל הימים נוראים אנו מבקשים בני חיי ומזוני, ומבטיחים להקב"ה להיטיב את מעשינו, ובהגיע יום שמחת תורה ואין לנו מה לשלם, רוקדים ומכניסים בזה הרהורי תשובה בלבות בני ישראל, ועל ידי זה יתרבו מצוות ומעשים טובים...

א' בישמח ישראל, בבקשה מכם עכבו עמו עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם, ולכאורה קשה, מה יועיל לשהות עוד יום אחד כדי להקל על הפרידה שכה קשה, ואדרבה איפכא מסתברא, שכאשר ירעים אהובים יתעכבו ביחידות עוד יום הרי הם מתקשרים יותר ויותר בעבותות אהבה, ובתום היום ההוא יקשה עליהם טפי להיפרד איש מעל אחיו. ויש לבאר בדרך משל, לבן מלך שנשא אשה במדינה רחוקה מאד, ולבו היה מלא געגועים עזים לאביו המלך, אך מחמת המרחק הרב לא היה יכול לנסוע אליו, פעם אחת הגיע אביו לבקרו ושמח עמו הבן עד מאד, ובמשך הימים ששהה עמו היה מלא שמחה וחדוה, אולם בשעת פרידה נכנס הילד שעשועים בהתרפקות לפני אביו, והשתטח לפניו על הארץ, ובכה וצעק "כי חולת אהבה אני", והוא אינו מסוגל בשום אופן שיפרד המלך ממנו, התנצל האב באזני בנו ואמר "בני יקירי, אמנם אין לי תרופה לגעגועיך העזים, אך עצה אחת יש לי עבורך, תכין עבורי דירה ראויה אצלך שאוכל להתגורר שם...", וכמו כן מבקש הקב"ה מן האדם, כיון שקשה עלי פרידתכם אם כן עשו

מזוכך באור קדושה, כמו כן זכה משה רבינו להעשות לגמרי צורה רוחנית ועל ידי זה היה האפשרות שאף שהיה בשמים ממעל אעפ"כ נשאר בישראל. (הגה"ק רבי עקיבא אייגר זי"ע תקכ"ב-י"ג תשרי תקצ"ח)

להסמך סיום התורה להתחלתה

"הדגל מחנה אפרים" (פר' בא) מביא בשם אחיו הרה"ק **רבי ברוך ממעזיבז** זי"ע: "הנה כלדברים המתחדשים בעולם הכול הוא על ידי התחדשות התורה, שישראל מחדשים בהסתכלותם בה וכפי ענין התחדשותם בתורה כך נתחדש בעולם. כמו ששמעתי בשם אחי הרב הקדוש המפורסם מו"ה ברוך נרו יאיר שאמר לצרף סיום התורה בהתחלתה לעיני כל ישראל בראשית, פירוש לפי עיני ישראל שמסתכלים בתורה כפי הסתכלותם בתורה כך הוא ענין חידוש מעשה בראשית שנתחדש בכל יום עד כאן.

תפלת גשם

ביאור נפלא פי' הגה"צ **רבי יצחק ווייס אב"ד ווערבוי** זצ"ל, בענין תפלת גשם, בירושלמי במסכת תענית (פ"א ה"א) הקשה מדוע מתחילים להזכיר גשם דווקא בתפילת מוסף של שמיני עצרת ולא בליל החג בתפילת ערבית? ויישב, משום שבבית הכנסת אין מזכירים כן בלילה כדי שלא יעשו אגודות אגודות. ויש ליישב עוד על פי מה שכתוב ב"אבות דרבי נתן" (פ"א מ"ח) 'כיצד נברא אדם הראשון, שעה ראשונה הוצבר עפרו, שניה נברא צורתו וכו', שביעית עמד על רגליו וכו'. והוא הרי היה הראשון שהתפלל על הגשמים כמבואר ברש"י בפרשת בראשית (בראשית ד, ה) וז"ל: "ואדם אין לעבוד את האדמה - ומאי טעמא לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתן של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם

הנודע דמשה רבינו נקרא איש הוא האלקים יען שברוב קדושתו נזדכך בשר גופו להיות כולו צורה רוחנית ומלאכית, וידוע דהשם של האדם הוא שם נשמתו על דרך הפסוק נפש חיה הוא שמו, אמנם מי שהפך חומר גם כן לרוחני ממילא נקרא גם גופו בשמו, וזה הוא שאלתם, משה מן התורה מנין, כלומר היכן מרומז בתורה גודל מעלת מדרגת משה רבינו עד כמה הגיע, ע"ז אמר שמרומז בפסוק בשג"ם בגימטריא עולה משה הוא "בשר" דהיינו שגם "בשרו" נקרא בשם משה כמו נשמתו, וזהו ע"כ יען שהפך גם חומר לבחינת אלקים ולכן נקרא גם גופו בשם משה א"כ בזה נוכל גם לדעת עד כמה עלה ונתעלה משה רבינו להיות לגמרי צורה רוחנית, והנה בזה מבואר שמשם רבינו היה כמו בראשית בריאות העולם קודם חטא אדם הראשון שהיה כותנות אור באל"ף ולא כותנות עור, יען שגם הגוף היה מזוכך ומקודש להאיר באור צח ומצוחצח ועל דרך שפירש הרמ"ע מפאנו ז"ל כי הפסוק האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב, כי קודם החטא היה האדם מוכשר בכל אבר ואבר לעשות הפעולה מה שהלב עושה עכשיו להתבונן ולחזות בנועם ה', אמנם על ידי מה שראו בעיניהם העץ הדעת והתאוות תאוה על ידי זה נתגשם איברי האדם ולא נשאר רק הלב מזוכך להבין ולהשיג וזה שאמר כי "האדם" יראה לעינים אצל חטא עץ הדעת זה גרם אשר על ידי זה ה' יראה אך "ללבב" שרק הלב יוכל להתבונן מגדולת השי"ת ונפלאותיו, אמנם הצדיקים שזיככו אבריהם אצלם באמת גם עדיין כל האיברים שוים. ולפי זה אתי שפיר "ולא קם נביא" שישאר "עוד בישראל כמשה", והרבותא בזה שאם אמנם אשר ידעה ה' פנים אל פנים בשמים ממעל ואעפ"כ לא נתפרד הגוף מהנפש אך בא חזרה ונשאר עוד בישראל על הארץ מתחת. משא"כ בשאר נביאים, וזה היה יען שמשם רבינו בא למדרגה הנשגבה להיות כמו בעת בראשית ברא אלקים דאז קודם החטא היה הגוף

בגמרא ביומא דרשו חז"ל דהתורה היא כמו סם, זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם המוות. וביאר בזה בעל חובת הלבבות דמשום כך נמשלה התורה לאש משום דיש בה את שתי הבחינות שיש באש, מצד אחד היא מאירה ומחממת. אולם מאידך גיסא שורפת היא את מי שלא נזהר בה. וזהו שרמז רש"י דאמר "אש שחורה על גבי אש לבנה" דהתורה ביסודה היא אש לבנה המסמלת הצלחה לעוסק בה ועץ חיים לעושיה, אולם יש בה גם בחינה של אש שחורה והיא למי שלא הולך כדרכה ובנתיבותיה. (כתב סופר)

כל ישראל מוכנים ללמוד תורה לפי בריאותם וטבעם מששת ימי בראשית ואין מי שאינו הגון וראוי לכך

"תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב".. (לג, ד) בגמרא מסכת סנהדרין (דף צא ע"ב) אמר רב יהודה אמר רב: כל המונע הלכה מפי תלמיד - כאילו גוזלו מנחלת אבותיו, שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, מורשה היא לכל ישראל מששת ימי בראשית.

ובמהרש"א (חדושי אגדות) כל המונע הלכה מפי תלמיד כאלו גוזלו כו'. ר"ל שאינו לומד עם התלמיד כר' פרידא שהיה למד עם תלמידו ד' מאות פעמים עד שהיתה שגורה לו בפיו, וז"ש המונע הלכה מפי תלמידו ללמוד עמו עד שתהא שגורה לו בפיה לפי שאומר הרב שאין התלמיד הגון וראוי לכך וא"א לו ללמוד, הרי 'גוזלו מנחלת אבותיו' שהתורה היא מורשה לכל ישראל מששת ימי בראשית, ר"ל לפי בריאותם וטבעם מששת ימי בראשית מוכנים כל ישראל ללמוד תורה.

"ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים (לד, י) וגו' בראשית ברא אלקים" וגו'. (א, א) ולכאורה קשה דהוי ליה למימר ולא קם עוד נביא בישראל. ויש לפרש על פי מה שאמרו חז"ל משה מן התורה מניין, דכתיב בשגם הוא בשר והביאור בזה על פי

בבחינת צדיק גוזר והקדוש ב"ה מקיים. מה שאנו מתפללים, שבזכות משה רבינו שהיה לו הכח לגזור והקב"ה מקיים נזכה גם אנו למים. (ניצוצי תורה הרב פרלוב)

עובדות צדיקים

ריקוד 'לשמה'

פעם ניצב מרן הרה"ק רבי יהודה לייב אשלג זי"ע [בעל 'הסולם'] בשמחת תורה על יד חלון בית הכנסת

הינוקא מסטולין זי"ע) "אמרי קודש - קאמרנא" (ירושלים תשנ"ז) ע' ש"ל): על מה שמזכירין בתפילת גשם "על הסלע הך ויצאו מים" צריך להבין שהרי רוצים להזכיר זכותו של משה רבנו ע"ה והלא זה היה חטא של מי מריבה. רק נראה דהכוונה שהגם שהוא עשה זאת נגד הציווי של ודברתם אל הסלע (במדבר כ' ח'), וממילא הסלע לא היה צריך להוציא מים, בכל זאת, הקדוש ב"ה רצון יראיו יעשה והוסכם על ידו לתת מים גם באופן כזה. והיה זה

התפלל עליהם וירדו וצמחו האילנות והדשאים", ובאותה שעה התפלל על הגשמים והוא זמן המוספין. וע"כ מתחילים להזכיר "משיב הרוח ומוריד הגשם" דווקא בתפילת מוסף, משום שהתפילה הראשונה על הגשם היתה בעת תפילת המוספין.

על הסלע הך ויצאו מים רבים

ביאר הרה"ק רבי ברוך מקאמארנא הי"ד (בן בתו של הרה"ק רבי ישראל

יקרה מפנינים

שמיני רגל בפני עצמו

הרה"ק בעל ה"בית אברהם" זי"ע הסביר את דברי הגמ' "שמיני עצרת רגל בפני עצמו" - הוא רגל שכל יהודי צריך להתבונן 'בפני' עצמו... אחרי ימים כל כך קדושים איך נראים הפנים שלו... (בלשונו: וואס פאר א פנים ער האט...)

• • • • •

שישו ושמוחו בשמחת תורה, בשם אביו הרה"ק ז"ל, להבין הלשון בשמחת תורה, שהיה לו לומר שישו ושמוחו בתורה, אלא הכוונה שצריך להיות בשמחה מהשמחה שיש לתורה"ק, שלא נפלה בידי האומות, כשהקב"ה חזר עליהם שיקבלוה, בשעיר והר פארן, ואילו הייתה בידם לא היו יודעים להעריכה ולכבדה כמו עם ישראל שמכבדים אותה ושומחים בשמחתה. ["בית אברהם" שמחת הקפות שניות] (אוצרותיהם של צדיקים)

• • • • •

הקב"ה מבקש מאתנו שנהיה טובים

ענין הקפות שבכל ימי הסוכות מסבבים אנו את הספר תורה עד שמיני עצרת, ובשמיני עצרת מסבבים את הספר תורה אותנו. כי עיקר החותם הוא בשמיני עצרת כידוע, ועד שמיני עצרת אנו מסבבים את הספר תורה

מפורסם כשעושה נישואין לבנו או לבתו, והי' לו כמה יגיעות לכתת רגליו ממרחק רב, וכאשר יזכה להיות שמה על שמחתו אז משמח א"ע מאוד מאוד ומפזז ומכרכר בכל עוז ומרקד בכל כחו, וכאשר שואלין אותו לשמחה זו מה זו עושה, ישיב על מה לא אשמח שאיש פשוט כמוני שפל ערך זכה להיות על שמחת בת מלך מלכי רבנן, אשר כמה אלפים אנשים גדולים חורי ארץ באו לכאן ממרחק בהוצאות מרובים ואנכי עני ואביון שפל ונבזה, זיכני השי"ת להיות ג"כ עמהם על שמחה זו. והנמשל מובן, ולכן אילו הי' נקרא 'שמחת ישראל', הרוצה לשמוח היה צריך להיות בבחי' ישראל לקיים תורה ומצוות כראוי, משא"כ כשנקרא 'שמחת תורה', והוא שמחת השי"ת, כי כל התורה שמותיו של הקב"ה והקב"ה וישראל חד, לזה כל איש כקטן כגדול, אפילו השפל ערך צריך לשמוח בשמחתה, וגם עוד יותר כמשל הנ"ל, ולזה ראינו מפשוטי עם בני ישראל ששמחים עוד יותר ויותר. (בית יעקב אלכסנדר פר' בראשית)

• • • • •

חסידים מרקדים במוצאי יו"ט

הרב החסיד ר' נח ז"ל האבד"ק פיסעצנע הגיד בשם הרה"ק הרי"מ זצלה"ה מגור, מה שהחסידים מרקדים בכל מוצאי ימים טובים,

ומבקשים כל הטובות מאת השי"ת, דהיינו ספר תורה, והסיבוב הוא מבחינת תפלת עני המסבב על הפתחים. ובשמיני עצרת כבר נעשה החותם לטובה, ומעתה כביכול מסבב אותנו כעני הסובב על הפתחים לבקש מאתנו שנהיה טובים מעתה והלאה, בכדי שנוכל לקבל כל הטובות, והוא יקבל מאתנו כל הנחת רוח. (דברי ישראל בסופו בשם הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע)

• • • • •

האדמו"ר מסקולען זי"ע אמר: הנה חג השבועות, הוא יום טוב של "קבלת התורה", וא"כ יש לתמוה, למה אין רוקדן עם התורה כמו שעושין בשמחת תורה? ובהכרח נראה - אומר האדמו"ר מסקולען זי"ע - שקבלת התורה לבד אינה מספקת, רק חייבים לעבור את ימי הקיץ על כל נסיונותיו לראות אם יקיים ויחזיק את התורה בפועל ג"כ, ולהתנהג בחדשי הקיץ על פי תורה כראוי - לא רק "לקבל" - ורק אח"כ אפשר לרקוד עם התורה... (קונטרס, נועם שיח)

• • • • •

גם פשוטי עם שמחים ביום הזה

לכאורה למה לא נקראת 'שמחת ישראל', ונראה עפ"י משל כי עינינו רואות כאשר יזכה איש פשוט שפל ערך להיות על שמחת צדיק

שאם יכנס אדם מישראל לבית הכנסת בעת שכולם רוקדים ושמחים לכבוד התורה, וביודעו שהוא לא פתח ספר במשך כל השנה יפול רוחו בקרבו דמה לו ולשמחה זו, לכן מתחילים לקרוא ביום זה מ"בראשית", לומר לו שמח גם אתה, בשמחה של התורה, ואם לא למדת עד כה בכל זאת לא תתייאש כי יש לך הזדמנות להתחיל עתה מחדש. (נר ישראל" עמ' נג)

להם הנאה מן התורה, היו רוקדים שלא לשמה אלא לשם ההנאה... ("הסולם" עמ' קנט)

מתחילים לקרוא בש"ת מ"בראשית", כי יכול להתחיל עתה מחדש

סיפר הרה"ח המפור' **רבי הירשל מליעווא** ע"ה, שכאשר נכנס פעם ביום שמחת תורה אל כ"ק מרן **רבי נחום בערניו** זי"ע נשאל ממנו: "הירשל, למה מוסיפין היום לקרוא גם פרשת בראשית", ושתק כ"ק מרן כמה רגעים ואח"כ אמר: חושב אני שהוא מפני

שבשכונת הבוכרים, היה זה בהשכמת הבוקר. הוא קרא לתלמידו ר' דוד מינצברג זצ"ל והחווה לו בידו שיראה את המראה הנשקף מבעד לחלון. בחוץ פיזו ורקדו בכל עוז חבורה גדולה של בעלי בתים כשספר תורה בידם. אמר לו רבנו **בעל הסולם**: 'תראה איד שהם רוקדים לשמה'. שאל ר' דוד: 'איך ייתכן שאנשים פשוטים ירקדו לשמה?' ענה לו רבנו: 'כי אין להם שום טעם והנאה מן התורה, לכן הם רוקדים לשמה, וללא שום פניות עצמיות, אבל אם היתה

יקרה מפנינים

ליריעה (מגילה לב.) למה כן, אלא במקום התפירה יש בקיעים וסדקים שבין היריעות וגם נקבי המחט, ללמדך, שאף אחר גלילת התורה וסתירתה, עוד ישאר מקום מוצא דרך הסדקים, להפיק קוי נוגה וזיו זוהר אור התורה חוצה, כן האברך היוצא למסחר ועסק הפרנסה וסוגר הגמרא, עוד ישאיר מוצא לזיו התורה להאיר נגד עיניו תמיד: (ישא ברכה)

• • • • •

לילות החורף יש להם קדושת חול המועד

הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע זי" וועלט זאגט אז דער יום טוב ענדיגט זיך מיט א קויטיגע גרעט, און מיט ליידיגע קעשענעס. חס ושלום! אויב מ'איז ממשיך דעם יו"ט צו לילות החורף האבין זיי א קדושת חול המועד"...

כלומר: ישנם הסבורים שלאחר שחלף החג נותרים אנו עם סל כביסה מלא וכיסים מרוקנים, חס ושלום! אם ממשיכים את קדושת החג אל לילות החורף יש להם קדושת חול המועד... כך היה נוהג לומר מרן הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע מידי שנה במעמד ה"שטייעדיגע תורה" במוצאי שמחת תורה.

• • • • •

ורחמנא לבא בעי, ע"כ ערבו עליו דברי האיש הזה, יען היותם בגודל כוונת הלב באמיתיות ופנימיות לבבו. וענהו בתפלתו.

וכזה יש לרמז ג"כ במקרא שלפנינו 'ביום השמיני' לשון שמנוניות, שיושפע אליכם כל מיני שפע טוב, ויחדש לכם שנה שמינה מכל מיני השפעות טובות. וזהו שגמר אומר 'עצרת תהיה לכם' שכביכול יעצור ויסחוט השפע מהעולמות העליונים ומשמי השמים הפנימיות העליונים, 'לכם' ישראל קדושים לבד ולא לזרים ח"ו אכיה"ר.

להמשיך את החג

להשאיר חורף ופתח לגמרא

אברך אחד שהיה כמה שנים אוכל מזונות על שלחן חותנו, והיה יושב על התורה ועל העבודה, כיון שכלה זמן המזונות שפסק לו חתנו ובקש לצאת לפרקמטיא, בא לו אצל אא"ז [הרה"ק רבי יחזקאל] מקאזמיר זצ"ל לקבל ברכת הצלחה לעסק פרנסתו. אמר לו אא"ז צוק"ל, הבט נא וראה כמה גדולים רזי חכמים, שהרי בעת גלילת הספר תורה צריך להעמידו על מקום התפירה שבין יריעה

אמר בזה"ל: "אז א רבים יודין טיען אפ א מצוה ווערט אין הימעל א עת רצון". (שיח שרפי קודש ערך מועדים אות טו)

• • • • •

כביכול יעצור ויסחוט לישראל השפע מעולמות העליונים

בבאר משה (שמ"ע, קצה ע"א) (מהרה"ק ר' משה אליקים בריעה מקוז'ניץ זיע"א): או יאמר בדרך צחות והוא קרוב לדרך האמת, ביום השמיני עצרת תהיה לכם (במדבר כט, לה), ע"ד מעשה רב שהיה בימי הרב הקדוש **הבעש"ט** זצ"ל, שפעם אחת נעצרו הגשמים. והיו גוזרים תענית וזעקו בתפלה ובתחנונים הרבה ולא נענו, וראה ביניהם **הבעש"ט** איש אחד מעמי הארץ ופשוטי העם, והיה אומר פרשת ק"ש, וכשהגיע להפסוק "ועצר את השמים ולא יהיה מטר", הי' אומרו בגודל הכוונה ובבכי וזעקה הרבה. ושאל אותו הבעש"ט זצ"ל. מה היתה כוונתך באומרך הפסוק הזה. והשיב לו, שהיה מכין פי' הכתוב, "ועצר את השמים" שהשם יתברך יעצור ויסחוט את השמים העליונים, על דרך עצירת הזיתים והענבים, ואז 'לא יהיה מטר' כלל למעלה בשמים, כי אם שירד הכל למטה לארץ. וכן ואסחט אותם (בראשית מ, יא) תרגומו 'ועצרת'. ונענו כל העם ע"י תפלתו זאת, וירד להם הגשם לברכה. שהבורא יתברך שמו הוא הבוחן לבבות ויודע נסתרות,

עם הארץ אחד שמח מאוד בשמחת תורה והיה מפזז ומכרכר בכל עוז ויאמר אליו דיין אחד הלא מה שאתה שמח על התורה שלמדת אין לך חלק בתורה שבכתב ולא נחלה בתורה שבע"פ ולשמחה מה זו עושה, ויען הלה בחכמה מדוע אני מתוודה ביוה"כ ומכה על לבי ואומר על חטא בכפת שוחד, האם לקחתי שוחד מעולם הן לא דיין ולא בן דיין אנכי, כבודו לקח שוחד ואני אתוודה, אכן כל ישראל ערבים זה לזה, כבודו לקח שוחד ואני שמח שכבודו למד תורה... ("אוצר שיחת צדיקים" עמ' קלד)

בגיליון **רזא יקרא** מהרה"צ ר' יצחק משה ארלנגר (סוכות תשפ"א) הביא כמה מעשי הצדיקים בעבודת יום שמחת תורה. וכה הביא צדיקי העולם יצאו מגדרם בעת עריכת ההקפות, וזה לשון ספה"ק **אמרי פנחס**, "אלה מנהגי אדמו"ר זצוק"ל והחידושי תורה ששמעתי ממנו (מהרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע) בענין ההקפות. א', אדמו"ר זצוק"ל היה לובש את הקאפיטא הלבן עם החגורה והמצנפת הלבנה אל ההקפות כמו שהיה לובש ביום הכפורים ובליל פסח, ואמר כי ביוה"כ אנחנו מתאמצים להתעלות ולהשתוות להמלאכים שנוכל לעמוד עמם מעורבב ביחד, וע"כ אנו לובשים לבנים כמו המלאכים, ובעת ההקפות בא הש"ת וכל פמליא דליה לעולם הזה לשמוע ההקפות עם הזמירות והריקודין של ישראל כמו שבאים בליל פסח לעולם הזה לשמוע ההגדה כדאיתא בזוה"ק, וע"כ אנו לובשים לבנים בליל פסח להשתוות אל המלאכים שבאים בבתינו, וכן גם בעת ההקפות שייך טעם זה..."

אדמו"ר זצוק"ל אמר באמצע השנה להרבה אנ"ש שהיו נצרכים לישועות גדולות, וכאשר קרא הפתקאות שלהם אמר להם שיבואו אליו על ימים האחרונים של חג הסוכות ויהיו אצלו בעת ההקפות, ואני יודע ברור משמנה

חשוכי בנים שנושעו בעת ההקפות שציוה אדמו"ר זצוק"ל לכבדם עם הקפה ו'...

פעם אחת קודם ההקפות אמר אדמו"ר זצוק"ל להרב החסיד **ר' רפאל** ז"ל בזה הלשון, תדע רפאל שעד עתה עשינו הקפות והיה בידנו מאני קרבא גדולים וחזקים שהם הד' מינים, ועתה אנו הולכים לעשות הקפות בידים ריקניות, כי במה שאנו תופסים הס"ת בעת ההקפה אין בזה קיום מצות עשה כמו בנטילת לולב, נו זאג מיר רפאל, וואס פאר א פנים האט א מענטש אז ער מאכט הקפות מיט ליידגה הענד, נאר די עצה צו דעם איז, שעתה יהיה האדם בעצמו קדוש כקדושת הד' מינים (אמור לי רפאל איזה פנים יש לו לאדם שעושה הקפות בידים ריקניות, אלא העצה היעוצה עבורו שעתה יהיה קדוש כקדושת הד' מינים), ויהיה לבו בחינת אתרוג, ושדרתו בח' לולב, ועיניו בח' הדסים, ושפתותיו בח' ערבה, ואז יש ביכולת לקחת הס"ת ולהקיף עמה בשמחה וריקודין. וכאשר שמע הרב ר' רפאל אלה הדברים זלגו עיניו דמעות, ואמר לו אדמו"ר זצוק"ל בזה הלשון בדרך שחוק מעט, וויין נישט רפאל וויין נישט, דך וועל איך מיט נעמען אויף מיינע פלייצעס. (אל תבכה רפאל כי אותך אקח על אחריות)...

אדמו"ר זצוק"ל אמר שהשם הקפות הוא מלבד מה שמורה על פעולת ההקפה מורה ג"כ על משמעות הלואה ע"ד שאיתא החנווני מקיף, כי השי"ת מלוה לאדם על השעה הזאת אור התורה. שמש רבינו ע"ה התענה ע"ז ארבעים יום וארבעים לילה, ועלינו לשלם הלואה זו מעט מעט בכל השנה. עכלה"ק. וכן היה אצל כל הצדיקים הקדושים עד הדור הזה אשר רואים בעליל את עוצם התגלות אלוקית בשעה הקדושה של ההקפות, שאף שבעוונותינו אין עוד נביא ולא איתנו יודע עד מה עכ"ז יש רגעים של התגלות השכינה ממש והם הם שעת ההקפות הקדושות.

וכדי להוסיף את התשוקה נוסיף עוד לספר מעשה אשר מצאנו בספה"ק מהקפות **המגיד הק' מקאזניץ** זי"ע. הרה"ק ר' **יוסף מדאמברא** סיפר בשם חותנו הרה"ק ר' **משה אליקים בריעה מקאזניץ** זי"ע בנו של **המגיד הקדוש מקאזניץ** זי"ע שאמר פעם לחסידיו בל"ג בעומר היום תלכו אל ציון של אבי הרב המגיד זי"ע ויחשב לכם הדבר כאילו הייתם במירון, וכך הוה עובדא אשר אבי הרב **המגיד מקאזניץ** היה נוהג לעשות ההקפות בשמח"ת בהתלהבות עצומה, פעם אחת עלתה ההתלהבות ונתעצמה על השנים הקודמות, כששאלו גיסי חתנו מה יום מיומיי השיב, תדע כי אבי **ר' שבתי** יושב בג"ע באותו היכל עם **ר' יוחאי** אביו של התנא האלוקי **רשב"י**, והיום ביקש התנא **יוחאי** מאבי שיולכנו איתו אל ההקפות שלי וחלף זה הוא יוליך את אבי בל"ג בעומר הבא אל ההילולא של בנו **רשב"י** וכן עשה, ומפני שהתנא **יוחאי** וכן אבי זללה"ה עמדו אצלי בשעת ההקפות לכן היה לי סיוע מקדושתו לעשות ההקפות בשמחה גדולה ובהתלהבות יתירה. ובכן עמוד והשתאה לאיזה מדריגות הגיע המגיד הק' בעת ההקפות (מתוך קונטרסי "חסידות" - אתה הראת פ"ג)

אמר הרה"ק ר' דוד משה מטשארטקוב שהדור הזה יפה ונאה יותר מדור המדבר

פ"א בשמיני עצרת אחר השולחן הקודש היו העולם שמחים מאוד וגם אדמו"ר ציס"ע זי"ע הרה"ק ר' **דוד משה מטשארטקוב** עמד אז באמצע בהתלהבות, בשמחה עצומה בדביקות נפלאה, עד וגילו ברעדה כדרכו בקודש. ואח"כ כבואו להיכלו קודש שאל המקורבים שלו, מה העולם שמח כל כך האם שתו משקה היום לרוב, והשיבו המקורבים הלא לא נשאר להם זמן לשתות, כי אחר יציאה מביהכ"נ מהתפילה שנתאחרה מאד מיהרו תיכף לתפוס מקום בשולחן הקודש ומתי יכלו לשתות, רק המה שמחים פשוט משמחת יו"ט, אז פתח כ"ק מרן את פי קדשו בהתלהבות

גדולה ודביקות נוראה ויאמר, האמת הוא כשישראל מרגישים איזה התגלות לוא יהי אך מעט נתעורר בהם תיכף שמחה גדולה כי עוז וחדוה במקומו כן הוא נפש יהודי צריך להיות שמח ועלז משמחת יו"ט כשמרגיש איזה התגלות. אני אומר שהדור הזה אשר הקב"ה מתנהג עמנו בהסתרה גדולה היא יפה ונאה יותר מדור המדבר, הכי רבוע הוא שדור המדבר היו בעלי השגה גבוהה ודור דעה אחרי שהייתה להם התגלות גדולה כזו שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא, והיה להם מוחות גדולים וכוחות חזקים ורבים היה משה רבנו ע"ה, אבל עכשיו בהסתרה גדולה כזו ובמוחות מועטים כאלה, ועכ"ז כשישראל מרגישים איזה מעט התגלות המה מתרוממים ושמחים, לזאת מה יפה בעיני הדור הזה, ואומר אבי שהדור הזה יפה הרבה מדור המדבר. (הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זצ"ל "דברי דוד")

אמר הבעש"ט, "טאנץ מיט חיות, וועסטו האבן חיות"

הרה"ק ר' שלמה זלמן זצ"ל, זקינו של הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר זיע"א, היה מגדולי החבורה אצל הבעש"ט הק', והיה פעם שריקדו בחצרו של הבעש"ט והוא לא רקד, לתמיהת הבעש"ט הגיב, איך אוכל לשמוח עם כולם כשעדיין לא נפקדתי בפרי בטן, ענה לו הבעש"ט, "טאנץ מיט חיות, וועסטו האבן חיות" (תרוקד בשמחה, אזי יהיה לך שמחה), ורקד ולאחר זמן נפקד בזש"ק. כעבור שנים היו לו ארבעה בנים, והוא קרא להם בשמות של חיות, צבי, לייב, דוב וזאב, וכינום בכל מקומות מושבותיהם "ארבעה חיות הקודש".

שמחה עם יהודים תמימים ופשוטים

כה כתב ב"ישמח ישראל" (לשמח"ת אות מא): "שמחת תורה, עיקר שמחתנו איננו מצידנו כי איך נוכל להיות שמח וטוב לב כשמרגישים אנחנו מיעוט מעשינו הטובים והימים עברו, אך מצד חסדי ה' שכן ציוה לנו בתוה"ק והיית אך שמח".

בענין זה מסופר, הגה"ק רבי מאיר מרגליות זצ"ל בעל 'מאיר נתיבים', היה נוהג להתפלל מדי שנה בליל שמחת תורה בבית הכנסת של החייטים, שנמצא במרחק רב מביתו, כדי לקיים את שמחת ההקפות עם יהודים פשוטים ותמימים, שלא ידעו יותר מקריאה בסידור. וכך היה אומר למקורביו: תלמידי חכמים ולמדנים מובהקים שמחים בתורה בכל ימות השנה, מתוך שזוכים לתענוג נפשי שאין למעלה הימנו, ככתוב "פקודי ה' ישרים משמחי לב". ואילו חייטים פשוטים אלה, הטרודים כל ימות השנה בעמל כפיים מפרך, אינם זוכים לטעום כיאות מנועם התורה המתוקה מדבש. וכאשר יהודים אלה מתכנסים בהמוניהם בשמחת תורה, והם שרים ורוקדים כשידיהם המיובלות לופתות את ספרי התורה בדביקות - שמחתם היא "שמחה לשמה", משום שהקב"ה ציווה לשמוח ביום זה. כיון שכך, אף אני חש במחיצתם של יהודים תמימים אלו "שמחת תורה" לשמה...

יומא דהילולא

פירוש הדבר הוא שאני סובר שהוא אינו ראוי לרבנות וכיון שכן יעלו אותי לשמים להראות לי שראוי הוא לאיצטלא זו, ולכן אני מכניע את עצמי תחת הנהגתו ואיני מערער אחר רבנותו ולכן משאירים אותי בעלמא הדין.

וכששאלו פעם אחד מתלמידיו, רבינו במה הארכת ימים, ענה לו שכשאדם מתרעם אחר מידותיו של הקב"ה, ויש לו טענות ושאלות אומרים לו משמים שיבא למעלה ויתרצו לו את כל השאלות והקושיות, אך הוא מעולם לא התרעם ולא היה לו שום טענות וקושיות למרות שהיה לו קשיים עם אשתו וגם היה סגי נהור ועוד צרות שהיו לו ר"ל, בכל זאת הצדיק לא התרעם כלפי מעלה חלילה ולכן לא הצריכו להעלותו לשמים להסביר לו סיבת הדברים שקרה אתו.

• • • • •

פי' הרה"ק ר' שמעון מיארוסלאב, אלה מועדי ה' (ויקרא כ"ג, ד') אל"ה גימטריא ל"ו. היינו עם הל"ו צדיקים, עשה הקב"ה מועדים.

ל"ו הצדיקים הם אלו אשר השיגו הדרגות הגבוהות ביותר של קדושה בעוה"ז. הם האהובים ביותר על ה' כיון שמסורים הם לעבודתו. החגים, גם הם, ימים קדושים, ואשר על כן הם אהובים ביותר על ה'. ביכולתנו לקדש כל יום ויום ע"י שנהגה כמו אותם צדיקים, על פי רצון ה'. (ספר תורת שמעון)

• • • • •

עוד פי' הרה"ק ר' שמעון מיארוסלאב "בסכת תשבו שבעת ימים כל אזרח בישראל ישבו בסכת" הנה ידוע שיש שבעה רועים, וזהו פירוש הפסוק בסוכות תשבו שבעת ימים, ר"ל

אכן נכנסו לעיר, אבל היו שרויים בחיפזון גדול להמשיך במלחמה, והניחו להם לתושבי העיר.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט"ו תשרי (או ט"ז תשרי) (ה'תר"י)
יומא דהילולא קדישא של הרה"ק
רבי שמעון מיארוסלאב זיע"א בן
הרה"ק רבי בונם מנחם מנדל זיע"א

הרה"ק ר' שמעון מיארוסלאב האריך ימים ביותר וזכה להסתופף אצל חמשה דורות של אדמו"רים צדיקים, מתחילה נסע להרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, ואחר פטירתו של הרבי ר' אלימלך נסע להסתופף אצל הרה"ק ר' יעקב יצחק החוזה מלובלין זי"ע ואצל הרה"ק ר' מענדל'ע רימנובער זי"ע, ואחר פטירתם הלך להסתופף במלוא ההכנעה אצל הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ זי"ע, ואחר פטירתו של הראפשיצער למרות שהרה"ק ר' שמעון מיארוסלאב היה כבר ידוע ומפורסם כאחד מצדיקי הדור מ"מ נסע ברוב ענוותנותו להסתופף בצל צדיקי דורו הלא המה הרה"ק ר' הערשל'ע רימנובער, והרה"ק ר' אשר'ל ראפשיצער, והרה"ק ר' שלום מבעלזא זי"ע, ואחר פטירתו של הרה"ק ר' אשר'ל ראפשיצער נסע להגה"ק ר' מנשה מראפשיץ והכניע את עצמו לפניו כתלמיד לפני רבו, וכששאלוהו תלמידיו איך יכול להכניע את עצמו כל כך לנסוע לרב צעיר לימים, ענה להם שהנסיעה לצדיקי כל הדורות הוא סגולה לאריכות ימים ושנים כדכתיב צדק צדק תרדוף דהיינו שתדוף אחר כל צדיק וצדיק למען תחיה שעל ידי זה תזכה לחיים ארוכים, והסביר את הדבר שאם לא אסע להגה"ק ר' מנשה,

ט"ו תשרי (ה'תקמ"ח)

יומא דהילולא קדישא

של בעל "ברית כהונת עולם"

הרה"ק רבי יצחק אייזיק הכהן כץ

זיע"א בן הרה"ק רבי יואל זיע"א

סיפור מופלא עד למאוד סיפר הרה"ק בעל אמרי חיים מויזניץ זצוק"ל, שכאשר פרצה מלחמת העולם הראשונה בין רוסיה לעסטרייך, כשצבא רוסיה עמדו לכבוש חלקים ממחוז בוקובינה, ואנשי הצבא הרוסי החלו להתקדם לכיוון ויזניצא, נפל על תושבי העיר היהודים אימה וחרדת מוות, מאחר שהם היו ידועים בתור שונאי ישראל מובהקים, וככל שהללו התקרבו נסוגו היהודים ונמלטו בכל דרך אפשרית למרכז המדינה. בני ביתו של הסבא קדישא "אהבת ישראל" מויזניץ זי"ע חרדו גם הם, והתחננו בפניו שימלטו גם הם, אך הוא לא שעה לבקשתם, באמרו שאם יעזוב את העיר בעת כזאת, יביא מורח בלב היהודים הנותרים, וינסו בבהלה בעירום ובחוסר כל, לכן מסר נפשו והעדיף להישאר בעיר. ואכן צבא חיל רוסיה כבשו ודחקו את הצבא האוסטרי, והצליחו להתקדם והגיעו עד סמוך לעיר ויזניצא ממשי. ומחמת הפחד התאספו בחצר הס"ק קהל רב מתושבי העיר, אשר חפצו להימצא בקרבת הצדיק בעת מצוקתם, הבכיות והיללות היו אימות, והס"ק יצא אליהם להרגיעם ולחזק אותם בדברים. והנה בתוך כל המהומה שלח הס"ק לקרוא לבניו כדי ללמוד אתם שעורו הקבוע בספר "ברית כהונת עולם" באמרו "וכי איך אפשר להחזיק מעמד ולסבול את הצרות בלי למוד התורה", וכך עסקו הצדיק ובניו בשיעורם הקבוע בספר ברית כהונת עולם בלא להתייחס למהומה הגדולה ששררה בחוצות. סוף דבר היה שהרוסים

הרועים המאירים כמו ימים, ישבו עמנו בסכות, וכן כל האזרח, מלשון זריחה, ר"ל זריחו הנשמות הקדושות ויהיו עמנו בסכות, כי תשבו לשון עכבה כמו ותשבו בקדש, ואם האדם זוכה, יתעכבו עמו הרועים וכל הנשמות הקדושות והבן.

לא די שסוכתו של האדם תתאים לאבותינו הקדושים, אלא גם ביתו בו חי משך השנה כולה. עלינו לשאוף להגיע לדרגה בה אם יפסע לתוך ביתנו בכל עת אדם גדול בתורה ללא הזמנה והתראה מראש, לא נזדקק לחולל שום שינוי לכבודו. (ספר תורת שמעון).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט"ו תשרי (ה'תרנ"ה)

יומא דהילולא קדישא

**של הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא
זיע"א בן הרה"ק רבי ישכר בער'טשע
מנאדבורנא זיע"א**

אביו רבי ישכר בער'טשע זי"ע היה בנו של הרה"ק רבי איציקל מקאליש זי"ע אחיו של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זי"ע בנו בכורו של הרה"ק רבי אהרן לייב מפרעמישלאן זי"ע. והיה תלמיד מובהק של הרה"ק רבי איציקעל מראדוויל זי"ע, גם תלמידו של השרף מסטרעליסק זי"ע וכמוהו עובד ד' באש להבה. נסע אל כ"ו צדיקים בעלי רוה"ק, וביניהם הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא והרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע.

• • • • •

כשנתייתם מאביו בגיל רך (אביו נסתלק בתקצ"א בגיל מ"א שנה) נתגדל בבית דודו זקינו הרה"ק רבי מאיר'ל מפרעמישלאן זי"ע. [שהי' הסנדק שלו והורה לקרוא לרך הנולד על שם רבו הרה"ק רבי מרדכי

מקרעמניץ זי"ע] דו"ז זה כינהו בשם "מרדכי היהודי" והעיד עליו שיש לו תואר יוסף הצדיק, והסמיכו להיות בעל רוה"ק ופועל ישועות לאלפים.

• • • • •

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא שלח חוליית ציצית שטווה במו ידיו אל הרה"ק הדברי חיים. וזה הגיע אליו קודם התפילה, והרה"ק הדברי חיים השחיל החוטים בציצית, ועשה קשר אחד וכך התפלל, וזה היה חידוש בעיני בנו הרה"ק משינאווא זי"ע, ושאל את אביו: מאי כולי האי? השיבו הדברי חיים: היודע אתה מי שלח לי את הציצית, היהודי עם הבגדים הקרועים (כי רבי מרדכי מנדבורנא היה הולך עם בגדים קרועים באומרו שבאחד מגלגוליו הקודמים היה כהן גדול ולבש שמונה בגדים וגם דעתו, וכתיוקן לכך לבש בגדים קרועים) אשר בעת שהוא מתפלל, אין הוא מוסר את תפילתו למלאכים שיעלוהו למרום, אלא הוא בעצמו מכניסם לפני ולפנים וקושרם בכתרו של הקב"ה.

• • • • •

הרה"ק מסאטמאר זי"ע הי' אומר עליו איך האב געקענט א קלארע בעל רוח הקודש, וסיפר דאביו הרה"ק הקדושת יו"ט זי"ע סיפר לו, דהי' אשכנזישער יוד בעיר סיגעט של"ע לא נפקד בזש"ק עד עשר שנים לאחר נישואיו, וכפי ההלכה הלכו לבי"ד וקבעו זמן על גט אצל הרב דמתא הקדושת יו"ט, וכשהגיע היום הלכו יחדיו על הדרך לבי"ד, וזה הי' כמו לעבדיגע לוי' [כמו שקוברים אדם חי], דהי' להם שלום בית טוב, ורק בשביל זש"ק החליטו להתגרש, ועל הדרך לבי"ד ראו באיזה בית הרבה אנשים נכנסים ויוצאים, ושאלו מה זה, ואמר להם דהצדיק המפורסם הרבי ר' מרדכי'לע מתאכסן כאן, אמרה האשה לבעלה אפשר תלך לבקש ברכה מהרבי שנפקד בזש"ק, ולא נצטרך להתגרש, והבעל שהי' אשכנזישער ענה לה, מה יוכל לעזור לנו לאחר י' שנים, ועתה כבר

יושב הרב בבי"ד ומחכה לנו, והיא הפצירה בו, עד שנכנס הבעל ושאל את הגבאי אם יוכל ליכנס להרבי, והגבאי הביט עליו מכף רגל ועד ראש ואמר לפני התפילה אתה רוצה ליכנס [דידוע שהרבי ר' מרדכי'לע התפלל מאוחר מאוד, וקודם התפילה לא דיבר ולא קיבל אנשים], והבעל החליט בדעתו שהוא הולך עתה לבי"ד, וכשרצה לצאת פתח הר"ר מרדכי'לע את הדלת ואמר בזה הלשון: לא להתגרש, יהי' לכם, יהי' לכם, יהי' לכם, כשראה הבעל רוח הקודש כזו אמר לאשתו בשמחה לא הולכים לבי"ד אלא חוזרים אנו לבית. ולשנה נולד להם בן למזל"ט, והלה רצה לכבד את המרא דאתרא הקדושת יו"ט בסנדקאות אבל התבייש דהוא הזמין אצל הקדושת יו"ט זמן לגט ולא הגיע, ע"כ הלך לקדושת יו"ט והצטדק לפניו על מה שלא הגיע לבי"ד וסיפר לו דאשתו הפצירה ליכנס לר"ר מרדכי'לע ועתה נולד לו בן, ורוצה לכבד את הרב בסנדקאות, אמר לו הקדושת יו"ט אתה צריך להצטדק?, אתה צריך להודות להקב"ה שיש לך אשה חכמה, איני יודע למה לא נתתי לך העצה ליכנס לר"ר מרדכי'לע. ע"כ סיפר הקדושת יו"ט לבנו הסאטמאר רב זי"ע, ולאחר המלחמה כשהי' הסאטמאר רב בקליוולאנד שבאמריקע נכנס אליו עם קויעטל יהודי יליד סיגעט, וסיפר להסאטמאר רב כל המעשה הזה בפרטיות בדיוק כמו ששמע מאביו הקדושת יו"ט, שאלו הסאטמאר רב מהיכן אתה יודע המעשה, ענה לו איך בין דער דריטע יהיה לכם [אני בן השלישי שנולד מברכתו שבייך יהיה לכם ג' פעמים שמהג' פעמים יהיה לכם שאר הרבי ר' מרדכי'לע נולד להם ג' ילדים והוא היה השלישי]. ואמר לו הסאטמאר רב איך האב געקנט א קלארע בעל רוה"ק. (עפ"י הרה"צ ר' אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

• • • • •

אמר הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע קטנתי מכל החסדים (בראשית לב, יא) על ידי מצות הצדקה והחסד יזכה האדם להיות ענו ושפל רוח בפני כל אדם וזהו

קטונתי מכל החסדים, פירוש מה שהביאני למדת השפלות 'מכל החסדים' על ידי מצות הצדקה והחסד.

• • • • •

עוד אמר הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע, אינו דומה אם מתפללין שלא בשמחה באם מתפללין בשמחה, וע"י שמחה יכולין לפעול יותר מהר, ופי' בזה את הפסוק בתהלים, "עבדו את ה' בשמחה" באם עובדים את ה' בשמחה, אז "בואו לפניו ברננה" אזי יכולים להגיע אליו ית' אפי' רק בתיבות "נא, נא".

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט"ו תשרי (ה'תרפ"ו)

יומא דהילולא קדישא

של הגה"ק רבי מאיר אריק זי"ע"א

בן הגה"ק רבי אהרן יהודה זי"ע"א

היה דור חמישי לבעל הט"ז.

עובדא נפלאה התרחשה בעיר טורנא, שהתהוותה שאלה גורלית ביום טוב הראשון של סוכות, והיה חשש שלא יהא בידי הקהל ליטול לולב כדת היום, והכי הוי עובדא: בימים ההם כשבא הגה"ק רבי מאיר אריק (יומ"ד ט"ו תשרי) לכהן כאב"ד בעיר טורנא לא היו בידי הקהל כי אם סט אחד של ד' מינים, שהיה מופקד אצל השמש של העיר, וכך במשך היום מנץ החמה ועד לשקיעה עברו כל אנשי העיר בסך ונטלו לולב כדת וכדין. כמובן שבגדול החל ובקטן כילה. השמש שרצה שבניו הקטנים יספיקו ליטול לולב לפני השקיעה, עוררם לפנות בוקר ומיד עם 'אור הבוקר' נתן להם לקיים מצות הנטילה, קודם שהספיקו ראשוני הבאים להגיע לביתו. כשהתגלה הדבר שהשמש הקנה לבנו הקטן את הד' מינים, התחילה מהומה רבתית דהרי אמרו חז"ל (סוכה מו:) שלא יקנה האדם ביום הראשון של סוכות את הלולב לבנו

הקטן, משום שהקטן יכול רק לזכות בלולב מדרבנן אבל אינו יכול להקנותו בחזרה, וביום הראשון כתיב "ולקחתם לכם" שאין יוצאים ידי חובה אלא בלולב השייך לבעליו. בקיצור, אין לבני העיר טורנא לולב שיכולים לצאת בו ידי חובתם, הריצו במהירות את השאלה לרב החדש הגר"מ אריק, מה עצה יוכל לעוץ להם. הרב החדש מטורנא ענה להם בתוך כדי דיבור תשובה פשוטית וגאונית כאחד, אין בזה שום חשש ובעיה של "לכם", מפני שהשמש קיבל סמכות בתורת שליחות מבני העיר להקנות לכל אחד ואחד את הלולב על מנת להחזיר, וקיימא לן ששליח יכול רק לתקן ולא לקלקל - "לתקוני שדרתיך ולא לעוותי" (עי' קידושין מב:), ובמילא לא היה יכול להקנות הלולב לבנו כלל וכלל, והכל בא על מקומו בשלום (אור לישירים י"ד תשרי תשפ"א בשם כ"ק אדמו"ר מטולנא שליט"א).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט"ו תשרי (ה'תש"ע)

יומא דהילולא קדישא

של הרה"ק רבי שמואל צבי אלימלך

הכהן זי"ע"א רוזנפלד

בן הרה"ק רבי יצחק מנשה זי"ע"א

מגזע אראלים ותרשישים, כ"ק אדמו"ר הגה"צ מוה"ר שמואל צבי אלימלך הכהן רוזנפלד זי"ע, שאיתקטיר בחד קטירא במוצאי יו"ט ראשון דסוכות תש"ע.

זכה לקירוב מיוחד אצל גדולי וצדיקי הדור. כ"ק מרן האדמו"ר בעל ה"בית ישראל" מגור זי"ע שחיבבו והעריכו במיוחד, אמר לו פעם כשהגיע אליו עם קוויטל בשליחות החסיד **רבי משה בויס** זצ"ל יחד, אתה יכול לבד לקרוא קוויטל, אינך צריך להגיע אלי.

לפלא היה בשעתו, שבאישפוזו בביה"ח בהיותו בחור, הגיע לבקרו כ"ק מרן ה'בית

ישראל זי"ע, וכששאלו המשב"ק הרה"ח **רבי חנינא שיף** ז"ל לפשר הביקור הנדיר והמופלא בניגוד לנוהגו, השיבו: דע לך 'בחור כה נקי וקדוש עדיין לא ראיתי'. - פעם אף התבטא ואמר לזקנו רבי יהושע העשיל זצ"ל, לאחר שלא הגיע מספר פעמים לשולחנו הטהור, ושאלו - איפה שמואל הערש? 'בחורים קדושים כאלו, אני צריך'.

כ"ק מרן האדמו"ר ממכנובקה זי"ע שהכירו מקרוב, בהקדישו לילות כימים בלימוד התורה בכלל חסידי 'מכנובקה' בב"ב, שיבח מאד את גדלותו הענקית בתורה ועבודת ה' - ואמר עליו בלש"ק 'אם היו עוד 10 יהודים כמוהו, משיח היה בא כבר מזמן'. בעת שהעבירו את הכולל למקום אחר, התנה האדמו"ר שהוא יישאר ללמוד בבית מדרשו, באמרו 'את ר' שמואל צבי אני חייב ליד'. יחד עם זאת בכל הזדמנות התבטא עליו באופן נדיר ומופלג על עבודתו הטמירה את בוראו בקדושה וטהרה בדביקות עילאית ונשגבה, בכנותו אותו 'הכהן הגדול'.

פעם הגיע כ"ק מרן האדמו"ר מוהר"י מבוהוש זי"ע לבקר אצל האדמו"ר ממכנובקה זי"ע, כשיצא ללוותו אמר לו האדמו"ר - בוהושער רבי 'גיט נאר אקיק הויף דעס אינגרמאן - סיא איז דאך אפעס א-עקסטרע זאך" (הבט נא על אברך זה, הרי זה משהו מיוחד)

כן זכה להערצה והערכה רבה ממרן בעל ה"קהילות יעקב" זי"ע שהתייחס אליו באופן מיוחד בעת ביקר אצלו, כאשר כיבדו והוקירו עד למאד, ועל אף שרבנו ביקש למונעו מכך, לא אבה בשום אופן, באומרו, 'הרי גם אני חייב בכבוד התורה'.

תקופה מסוימת אף למד בחברותא עם יבלחט"א מרן הגאון רבי ארי' לייב שטיינמן זצ"ל, שהפליא תדיר את גודל צדקותו, ובחוליו האחרון בא לבקרו בבית החולים, בהפטירו 'הריני הולך לבקר צדיק אמת, שהוא מופת של שפלות וענווה ומיוחד בהתמדת התורה', ובשעת אשכבתיה

דרכי השתתף למשך שעה ארוכה.

פעם ביקר אצל יבלחט"א מרן בעל ה"שבט הלוי" זצ"ל. כשעזב את הבית קרא מרן לרבנית, ואמר לה בואי לראות את חתנו של האדמו"ר מלעלוב שהוא צדיק מדורות העבר. בעת שניחם את המשפחה התבטא עליו שיודע הוא שהיה "צדיק יסוד עולם, צדיק נסתר".

לימים אמר חותנו מרן האדמו"ר זצ"ל לכ"ק האדמו"ר מלובלין זצ"ל, כשהוא מחווה עליו 'ב"ה, זכיתי לחתן בעל יראת שמים, המופלא בקדושה ובטהרה - הוא ממש 'אתרוג נקי'.

התבטלותו לצדיקים

התבטל לצדיקי אמת והיה דבוק באורחות קדשם באופן נפלא ביותר. דבק בכל עוז באחיו הגדול כ"ק מרן האדמו"ר מפינסק קארלין זי"ע ששיבחו מאד והתבטא עליו בביטויים נדירים על גודל צדקתו וקדושתו, באמרו בלש"ק "שההסתכלות בפניו הק' היא סגולה ליראת שמים".

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ח"י תשרי (ה'תקס"ב)

יומא דהילולא קדישא

של הגה"ק רבי משולם איגרא זיע"א
בן הגה"ק רבי שמשון זיע"א

בהיותו בגיל שש הציץ הבעש"ט הק' בפניו, ואמר לאביו שיש לו נשמה חדשה שלא היתה מכמה דורות. כבר אז ידע את כל הפני יהושע בעל פה. בגיל עשר דרש בבית הכנסת הגדול בברודי, לפני גדולי חכמי הקלויז, וגם הגה"ק רבי יצחק הלוי איש הורוויץ אב"ד האמבורגער זי"ע, בא לשמוע הדרשה, והי' מתוכח עמו בשעת הדרשה ולא יכול לו, ובבואו לביתו, הוכיחו אותו הרבנית, על אשר השפיל כבודו להתוכח עם ילד קטן בפני קהל ועדה, וענה לה, הילד הקטן דרש דרוש

נפלא, כאחד הגאונים המובהקים שבדור, וכבר אמרו חז"ל: אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו, והניח ידו על ראש בתו הילדה שעמדה אצלו וברכה, שתזכה להנשא לגברא רבה דכוותי'. וברכתו נתקיימה בה לאחר זמן, כי נתגלגל הדבר ותהי לו לאשה בזוג שני.

• • • • •

סיפר הגה"צ רבי יצחק ווייס זצ"ל אב"ד ווערבו: הגה"ק בעל שבט סופר זצ"ל סיפר לי, שהגאון מרן רבי משולם מטיסמניץ זי"ע היה מזמר בכל יום בעלות השחר פיוט הנורא האדרת והאמונה בקולי קולות והתלהבות עצום, עד שמעו קולו בכל רחוב בית דירתו, ואמרו הת"ח שבק"פ פ"ב אז, הנה לדעת המהרי"ל המובא במ"א סי' תקס"ה, אין לשורר האדרת והאמונה אלא ביום הקדוש הכפורים, באשר הוא שיר המלאכים, וביום ההוא ישראל דומים למלאכים, כמובא מפרד"א בטוא"ח סי' תר"ו, (ושמעתי שמה"ט לא הניח הגאון ר' נטע וואלף ז"ל בביהכ"נ שהתפלל בו, הנקרא ביהכ"נ ברילל, לנגן האדרת והאמונה בשמחת תורה), אמנם הגה"ק רבי משולם שהוא דומה למלאך ה' צבאות (וכאשר נחקק תואר זה ג"כ על מצבתו), הוא רשאי לזמר שיר הנורא הזה בכל יום ויום.

ועוד סיפר לי הרה"ג ר' יודא פראנקפורטער מפה פ"ב ז"ל ששמע מדודו, שפ"א במוצאי יום הקדוש התקדו השמים בעבים, וכל צבאות ישראל דפה הק"ק נצטערו מאוד על שלא יכלו לקדש הלבנה, ועמד מרנא רבי משולם איגרא ואמר, רבש"ע בניך צמו ועינו עצמם בתענית כל היום, ועתה למה יבצר מהם נחת רוח זה לקבל פני השכינה, הדבר יצא מפי מרנא זי"ע, נתקיים בו ותגזר אומר ויקם לך ועל דבריך נג"ה אור, ומיד זרחה הלבנה וקידשוה ברוב עם ושמחה עצומה.

• • • • •

עוד סיפר רבי משולם איגרא נסע פעם לקרית חוצות להנפש, עמד בראש הר גבוה

והתעמק ברמב"ם תמוה, ולפתע מעד ונפל למטה, כל הקהל נחרדו בראותם שהרב נפל, ירדו אליו והרימוהו, והוא בשמחה רבה אומר להם שמצא תירוץ על הרמב"ם ז"ל ואמר להם התירוץ, שהוא לא הרגיש כלל שנפל ולא ידע שהרימוהו, אלא חשב שכולם באו אליו לשמוע את התירוץ על הרמב"ם, כל כך היה מתעמק בתורה.

• • • • •

פעם אחת נתארח אצל הגה"ק מצאנז זי"ע תלמיד חכם ובר אבהן, נכדו של הגאון האדיר רבי משולם איגרא מטיסמניץ זצ"ל, בעל איגרא רמה, והגה"ק כיבדהו הרבה מאוד, כדרכו בקודש לכבד הנכדים וברי אבהן קדישין, וביחוד אם היו תלמידי חכמים, שכבדם למעלה למעלה בראש שולחנו. ובתוך הסעודה אמר הגה"ק אל נכד הנז', ספר נא לנו מזקינך הקדוש בעל "איגרא רמה" זי"ע. והוא התחיל לספר שם מגודל תורתו, ואיך שיומם ולילה ואפילו בשינה לא מש מדברי תורה.

ובתוך שיחותיו סיפר, שזקיניו בעל האיגרא רמה היה מוחו תמיד טרוד ומוטרד, ומלא וגדוש מחריפות התורה ועמקותיה, עד שהוא בעצמו ראה מדי יום ביומו, באמצע תפלת שמונה עשרה, שרצה לכוון התפלה, אבל מוחו היה מוטרד מעמקי פלפולי וחרירות התורה, והוא רצה לכוון התפלה ולא היה יכול, ונשך בשיניו את ידיו, בכדי שעל ידי זה יפנה את מוחו מתורה, ויוכל לכוון בתפלתו, ונשך עצמו כל כך בידי, עד שיצא דם מנשיכת ידיו, והוא לא הרגיש הנשיכות עצמו. וזה היה יום יום בתפלתו.

• • • • •

הגה"ק ר' משה מיניץ זצ"ל כאשר הספיד את הגה"ק רבי משולם איגרא זי"ע אמר בזה"ל, דער בורא עולם האט גענומען רבי משולם'ל אונד האט איהם אנגעבונדען אין איין פעדעמעל, אונד האט צוזאם גערופען דיע מלאכי השרת אונד האט

זיע איהם געוועזען, און געזאגט, פוק חזי בריה שבראתי, זייעט וואס פיר איין בריה איך האב אויף דער וועלט געבראכט.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ח"י תשרי (ה'תקע"א)
יומא דהילולא קדישא
של הרה"ק רבי נחמן [בן פיגא]
מברסלב זיע"א
בן הרה"ק רבי שמחה זיע"א

בספר "שיחות מהר"ן" מובא בזו הלשון: היצר הרע דומה לזה שהולך ורץ בין אנשים וידו סגור באגרופו ושואל לכל אחד ואחד לכוין מה בידו ולכל אחד נדמה, כי בידו אותו הדבר שהוא מתאווה לו, ולכן הכל רצים אחריו. ובסוף פותח להם את ידו ומראה שאין בו כלום, וכך ענינו של היצה"ר: לכל אחד נדמה שהוא יכול למלא תאוותו ורצים אחריו, ולבסוף נוכחים שאין כל תקוה בו, מפני שאין מי שתתמלא אצלו תאוותו בשלימות, עכ"ל... הוא נפטר בשנת תקע"א בעיר אומאן פלך קיבו. (הרב פרלוב - הילולא דצדיקא).

בשם הרה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, ("לקט אמרים", ח"א, ע' כ"ה) מרגלא בפומיה דהרה"ק מסאטמאר זי"ע, שמכל הצדיקים כיון רבינו ביותר בדיבורי הקדושים לדורנו זה הנוכחי. דבורי ההתחזקות הנצרכים כאויר לנשימה לדור הזה נאמרים ע"י רבינו בכל האופנים הנדרשים לכל איש ואיש בימינו. ויש שרואים רוח הקודש גלויה באופן דיבוריו, כאילו היה חי עמנו ממש וידע בדיוק את סוג הדיבורים הנצרכים... ועיין בספרו ויואל משה שמסיים על דברי רבינו בזה"ל: "וזה ענין רוח"ק שראה מה הגיע אלינו בעיקבתא דמשיחא". (הרב פרלוב - הילולא דצדיקא).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י"ט תשרי (ה'תקנ"ח)

יומא דהילולא קדישא של רבינו
הגר"א מוילנא הגה"ק רבי אליהו
זיע"א בן הגה"ק רבי שלמה זלמן
זיע"א

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א ראב"ד העדה החרדית, בהיותו בחור צעיר נכנס פעם למרן הרב מברסק זצ"ל והציג את עצמו: אני נין ונכד של הגר"א. הפטיר הרב לעומתו: איז וואס? (נו, אז מה). אמר לו רבי משה: אני הוא זה שהגאון התפלל עלי כל יום ב'ונהיה אנחנו וצאצינו... מרן הרב מברסק התפעל ונהנה מתשובה קולעת זו.

...שמעתי מפיו הק' של הגר"א מוילנא זי"ע שפעמים רבות השכימו לפתחו כמה מגידים מן השמים בשאלתם ובקשתם שרוצים למסור לו רזין דאורייתא בלא שום עמל. ולא הטה אזנו אליהם כלל. וא' מן המגידים הפציר בו מאד. עכ"ז לא הביט אל מראהו הגדול וענה ואמר לו איני רוצה שתהיה השגתי בתורתו ית"ש ע"י שום אמצעי כלל וכלל. רק עיני נשואות לו ית"ש מה שרוצה לגלות לי וליתן חלקי בתורתו ית"ש בעמלי אשר עמלתי בכל כחי. הוא ית"ש יתן לי חכמה מפיו דעת ותבונה שיתן לי לב מבין וכליותי יעשו כשתי מעיינות. ואדע כי מצאתי חן בעיניו. ואיני רוצה אלא ממה שבתוך פיו. וההשגות על ידי המלאכים המגיעים ושרי התורה אשר לא עמלתי ולא חכמתי אין לי בהם חפץ.

ובידי הוה עובדא. ששלח רבינו אותי אצל אחי הקטן וגדול ממני בכל מילי דמיטב חסידא קדישא הגאון מהר"ש זלמן זללה"ה לאמר לו בציווי משמו שלא יקבל שום מלאך מגיד אשר יבוא אצלו. כי בזמן לא כביר יבוא אליו מלאך מגיד. ואמר אף כי מרן הב"י היה לו מגיד. היה זה לפני ב' מאות שנה שהיו הדורות כתקנן, והיה שריו על אדמת הקדש.

לא כן עתה שרבו המתפרצים ובפרט בחו"ל א"א כלל שיהיה כולו קדש קדשים בלי שום עירוב כלל. ובפרט הגילויים אשר בלא תורה. נפשו בחלה בהם. ולא היו נחשבים אצלו כלל וכלל. (הרב פרלוב - הילולא דצדיקא-הקדמת תלמידו הגדול הגאון רבי חיים מוואלאז'ין זצ"ל ל"ביאור הגר"א" על ספרא דצניעותא)

מסופר על הגר"א שלפני הסתלקותו תפס בציצית ובכה מה שיכולים לזכות בעוה"ז, וזה היה בסוכות והיה יכול לתפוס לולב או אתרוג, אך תפס דווקא ציצית ששמונת חוטים שבו מעוררים מעלת קיום המצוות בעוה"ז שעי"ז נמנים ח' ימים מיציא"מ עד קריע"ס כנ"ל.

כי הגר"א הצדיק שזוכה לבחי' יפה שעה אחת בעוה"ז, שפיר הוא בוכה על שהוא עוזב עוה"ז שבו יכולים לעבוד את ה', משא"כ בעולם הבא:

כתב הגאון רבי יצחק ווייס זצ"ל (אבד"ק ווערבו, אלף כתב, ע' נ"א אות קל"ב). הגיד לי הר"א לנדא מעיה"ק ירושלים, נין נכד להגר"א בחורף תרס"ג, שמר זקנו התנא הגאון דוילנא זלה"ה בהיותו בגולה, והגיע לעיר בערלין, והיות היה לו אתו עמו פנקסי תורה וגם ניירות אשר רשם בהם חידושי תורה, ובהיותו אצל בע"ב א' בברלין, ונפל להגאון זי"ע נייר א' על הארץ, והבע"ב הגביהו, ומצא שכתב בו הגאון, כל הש"ס בבלי וירושלמי תוספתא מכילתא המדרשים מרומזים בתורה שבכתב, וכל תורה שבכתב מרומזת בס' בראשית, וכל ס' בראשית רמוז בפרשת בראשית, וכל פרשת בראשית בתיבת בראשית. שאלו הבע"ב הנה נולד לי בן בכור אשר מחוייב אני לקיים בו מצות פדיון הבן, יראה לי רבינו איה מרומז מצוה זו בתיבת בראשית, והגאון ז"ל השיבו כרגע ב'ר'א'ש'ית' ר"ת בנך ראשון אחר שלשים יום תפדה, והוא פלא והפלא.

תצפנים בסוכה מריב לשונות

• • • • •

**י"ט תשרי (ה'תקע"ד) - יומא
דהילולא קדישא של היהודי הק'
מפשיסחא הרה"ק רבי יעקב יצחק
זיע"א בן הרה"ק רבי אשר זיע"א**

**וכן יומא דהילולא קדישא של בנו
הרה"ק רבי נחמיה יחיאל מבעחיווע
זיע"א (ה'תרי"ג) בן הרה"ק רבי יעקב
יצחק זיע"א**

היהודי הקדוש מפשיסחא זצ"ל אמר שפלפלין (-פלפל שחור) טוב לזכרון. ופרי האדמה (קארטאפלס-תפוח אדמה) קשה לשכחה. ובכל סעודה היה על שלחנו פלפלין, ופעם אחת הביא המשמש לפניו ה'פרי אדמה' לאכול, ושכח להביא פלפלין על השולחן. אמר היהודי הק' בצחות לשונו: הנה המשמש משום שנשא את הפרי האדמה (-תפוח אדמה), אפילו עדיין לא אכל מהם, כבר גרם לו שכחה, ושכח להביא את הפלפלין... (נפלאות היהודי הק').

• • • • •

בשם הרה"ק רבי ירחמיאל מפשיסחא זיע"א (בן רבינו) זל"ק: בשם אבי אדוני זקני מורנו הרב ירחמיאל מפשיסחא זצלה"ה זיע"א שאמר, אשר שוקלים בשמים אפילו חס ושלום אם אדם עובר עבירה, שוקלים בשמים כמה היה לו מלחמת היצר מקודם שעשה העבירה וכמה נסיונות היו לו. (דברי בינה כי תצא ד"ה כי שמעתי)

• • • • •

שמעתי שהיהודי הק' זצלה"ה הי' פ"א חולה מאוד וגזרו צום ותשובה ותפלה וצדקה ובא איש כפרי אחד לעיר (פרשיסחא) ורצה לשתות צלוחית י"ש בבית המזיגה, וצווחו עליו כולם, שהיום יום תענית ציבור, ובצרה גדולה רח"ל על מחלת היהודי הק', והתחיל גם הכפרי הזה לבקש רחמים מלפני השי"ת בזה"ל, רבש"ע עזור במהרה ותרפא את

רמז נפלא פי' הגר"א דהנה ידוע שיש חמשה מוצאות הפה, כי האותיות זסשר"ץ מוצאן מהשיניים, בומ"פ מהשפתיים, גיכ"ק מהחך, אהח"ע מהגרון, ואותיות דטלנ"ת מוצאן מהלשון, והנה במילה "סוכה" נמצאים ארבעה מוצאות הפה וליכא שום אות ממוצא הלשון [דהיינו אותיות דטלנ"ת, דהא סמ"ך יוצאת על ידי השיניים, וא"ו מהשפתיים, כ"ף מהחך וה"א מהגרון], והיינו טעמא, כי השיניים והשפתיים והחך והגרון מסבבים ומצפינים את הלשון "ושומרים אותו לבל יפרוץ בלשון הרע", וזה מרומז בדברי נעים זמירות ישראל "תצפנים בסוכה מריב לשונות" שנטמנה הלשון בתיבת "סוכה", להכניע יצרו "מריב לשונות" היינו שלא ידבר לשון הרע ודיבורים אסורים.

דרש הגר"א (משלי לא, כ"ה) "עוז והדר לבושה" עוז - זה יוהכ"פ והדר - זה סוכות שהוא הדר ותשחק ליום אחרון - זה שמיני עצרת.

אמר הגר"א: שתי מצוות ישנם, אותן מקיימים עם כל הגוף כולו: מצוות ישיבת א"י ומצוות סוכה. הוא שנא' "ויהי בשלם" שתי מצוות הן שהאדם עושה אותן כל כולן בשלמות: "סוכו" ו"מעונות בציון".

בכ"ל = ב'סכת... כ'ל... ל'מען...

בדברי אליהו: וה' ברך את אברהם בכל (בראשית כד, א). פעם אחת בחוה"מ סכות בעת שמחת החג שאל הגר"א זיע"א, מניין שקיים אברהם אבינו מצות סוכה, ולא היה מי ששייב לו על זה. ויען ויאמר: איתא במדרש. וה' ברך את אברהם בכל - זו סוכה. ויהיו [שומעי דברי הגר"א] כמתמיהים. ויאמר: ב'סכת תשבו שבעת ימים, כ'ל האזרח בישראל ישבו בסכת. ל'מען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל [וגו']. (פרשת אמור כג, מב-מג). (קול דודי)

זכותנו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

תלמידו הגאון רבי ישראל משקלוב בהקדמת ס' פאת השולחן סיפר לי רב גדול אחד ממדינתי שהוא היה בן ביתו [של הגר"א] בימי חורפו, וקודם סוכות פעם א' שמע שהוכיח להעומדים לפניו, ואמר כי חובה על כל תלמיד שיהיה בקי עכ"פ במסכת אחת בעל פה, למען לא יבטל מצות והגית בעת לכתו בדרך, או למאן דגני בבית אפל. וזה הרב כששמע מפורש יצא מפי קדשו של רבינו, תיכף התגבר וחזר מס' סוכה הרבה פעמים עד שידעה בע"פ ובחן א"ע בפני שומעים בגמ' ששגורה בע"פ ממש, ובחול המועד בעת ישבו לפני רבינו מסיבה של ת"ח גדולים, בא זה הרב ואמר לפני רבינו: כבר למדתי מס' סוכה וידוע אני אותה בע"פ, והשיב לו רבינו: רוצה אתה שאשאלך איזה דבר בזו המסכת שתשיב לי, והשיבו: הלא בע"פ ידעתיה כולה, ושאלו דבר א', ולא ידעה הרב הנ"ל, היינו ששאלו רבינו כמה מחלוקת יש בזו המסכת בין ר"מ ור"י ובין ר"ע ור"ט ובין רבה ור"י ואביי ורבא ור"פ ור"ה בר"י וכל התנאים ואמוראים, ואח"כ פתח רבינו את פיו הקדוש, ומנה כמונה מרגליות ונתח לנתחים אברי כל המסכת, כמה פעמים נזכרו המחלוקת בין תנאים ואמוראים וכמה פעמים הלכה כזה או כזה, וכמה סוגיות ושיטות יש וכמה דינים מתוספתות וירושלמות, וסוכות פסולות כמנין סכה חסרה [85] (עיין בהספד אדרת אליהו על רבינו ז"ל: "ובמוצאי יוה"כ בבואו מבה"כ היה חוזר מס' סוכה עם כל הדינים כו'), וכך היה מונה הסוכות כשירות הנזכרים במסכת זו, וכך היה ותוס' - [ותוספתא] וירו' - [וירושלמי] כמנין סוכה מלאה [91] בקיאותו בכל התלמוד בבלי וירושלמי וכל התורה כולה, ולא עוד שידע כל התוספתא מכל הש"ס היכן מרומזין במשניות.

• • • • •

היהודי הק' זצללה"ה כדי שאוכל לשתות צלוחית י"ש, ואח"כ שנתרפא היהודי הק' אמר שתפלת האיש הכפרי הזה נתקבלה בשמים יותר מכל התפלות כי התפלל בתמימות גדול בלי שום פני' שאתרפא במהרה כדי שיוכל לשתות י"ש, והבן. (שיח שרפי קודש ערך תפלה אות ד')

• • • • •

הרבי ר' בונם זי"ע מפרשיסחא שאל את רבו **היהודי הק'** זי"ע, איך יתכן דבר כזה? היכן הוא היושר והצדק, שעל הצדיק מוטל עבודה קשה ומפרכת עד שזוכה להגיע למה שמגיע, והאדם הבא ומתחבר אליו יעלה לו בקלות כזה שיתחשב כטהור בלא שום גייעה, אתמהה. השיב לו **היהודי הק'** שאין זה פשוט כלל כפי חשושבים, שבאמת גם להיות "מחובר לטהור" צריך גייעה גדולה ויתירה לזכות להתחבר להצדיק, ולפעמים עוד קשה יותר להשיג דרגה זו להיות "מחובר לטהור" מלהיות "טהור" בעצמו. (עפ"י הרה"צ ר' אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

• • • • •

בספר **תפארת היהודי**, קונ' **תפארת בנים** (אות יז): שמעתי אמרי קודש בשם מר אבי אדמו"ר הרה"ק ר' נתן דוד זצללה"ה זי"ע ועכ"י שפירש (תהלים קמ"ו) עצביהם כסף וזהב, היינו עצבות העכו"ם היא תמיד רק עבור להרבות כסף וזהב. "חבור עצבים אפרים הנח לו" (הושע ד) היינו כשתחבר ותעיין בעצבות ישראל תראה שעיקר עצבות שלהם תמיד אך 'הנח לו' פירוש שהונחו ידיו ורפו מעבודתו יתברך שמו באמת...

• • • • •

יראת הרבי מלובלין

הרה"ק רבי **מנחם מענדל מקאצק** זצללה"ה זי"ע אמר: **הרבי מלובלין** היו לו גוונים הרבה כתחש, וכל אחד ואחד מתלמידיו לקח לו גוון אחד, זה תורה, זה מצוות, וזה מדות, אבל עיקר הרבי שהוא היראת שמים שלו, זה לקח

הרבי **היהודי הקדוש מפשיסחא** זצללה"ה זי"ע. [נפלאות היהודי]

• • • • •

סיפר עוד הרה"ק בעל **תפארת שלמה** שליראה עילאה זכה מרן **היהודי הק'** אצל רבו הקדוש מרן **הרבי מלובלין** ששמותם היו שווים, יעקב יצחק, ועליהם המליץ הרה"ק **רבי מאיר מפרימישלאן** זצללה"ה זי"ע את הפסוק (בראשית כז, לג) ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד, שזכו ליראת הרוממות של יצחק אבינו. והוסיף שפעם אחת ישב **היהודי הקדוש** אצל שולחן רבו **הקדוש בלובלין** בליל הסדר, ובהגיעו באמירת ההגדה למאמר 'ובמורא גדול זו גילוי שכינה' פתח הרבי זי"ע את טליתו שבו היה מעוטף והסתכל בו, והתחיל **היהודי** לרעוד כל כך עד שנשרו שני שיניו. (גיליון אמרות טהורות אלכסנדר האזינו תשפ"ג)

• • • • •

אימה ויראה רתת וזיע

בהיות **היהודי הקדוש** אצל הצדיק הקדוש **הרבי ר' מענדל'י מרימנוב** זצללה"ה זי"ע אמר עליו הרבי ר' **מענדל'י** שהוא נשמת רבי זירא, והוסיף כי זירא ראשי תיבות זי"ע י'ראה ר'תת א'ימה, כענין שאמרו חז"ל (ברכות כב.) שלימוד התורה צריך להיות באימה וביראה ברתת ובזיע כנתינתה מסיני. (שם. וכן הובא בספה"ק רמותים צופים, אליהו זוטא פרק כח אות כז, בשם הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זצללה"ה זי"ע).

• • • • •

שמעתי בשם הרה"ק **היהודי** זצללה"ה זי"ע על הכתוב (תהלים קכח, א-ד) אשרי כל ירא ה' ההולך בדרכיו וגו' הנה כי כן יבורך גבר ירא ה', היינו כי הכתוב הולך ומונה את כל הטובה שיזכה לה הירא ה', גיעה כפיך כי תאכל וגו', אשתך כגפן פוריה וגו', בניך כשתילי זיתים סביב לשולחניך, ועל זה אמר אח"כ 'הנה כי

כן' - כלומר אם כן שכך גדול כוחו של הירא את ה', 'יבורך גבר' - אם אחד רוצה לברך את חבירו, 'ירא ה' - יברך אותו שיהיה ירא שמים, ממילא יזכה לרב טוב. [נפלאות היהודי עמ' כ]

• • • • •

עוצם יראתו

בקונטרס עץ אבות, (מבנו של רבי אלעזר מפולטוסק זי"ע, הרה"ח רבי יהושע הכהן זי"ע, הובא בזה הלשון: כאשר בא אאמו"ר לחדר קדשו (אדמו"ר זצ"ל מטשעכנוב) אמר לו נפשי איותה להסתופף בצילו הקדוש ולהתחמם לאורו, אך גם אבקש שיקרב האנשים החסידים שיבואו להסתופף בצילו, השיב לו אדמו"ר זצ"ל [מטשעכנוב] הן מעודי לא נטיתי מדרכי ולא שיניתי אפילו דבר קל מהתנהגות שלי וכו', ואאמו"ר סיפר איזה מעשה **מהיהודי הקדוש**, עמד אדמו"ר זצ"ל מכסאו ואמר לו: מהיהודי לא יביא לי הרב מפולטוסק ראייה, כי הוא היה דבוק ביראת שמים, כי היה לו גיד תחת אזניו שהיה מתנועע כקנה בים מגודל יראת הרוממות.

בעת החתונה הגדולה המפורסמת באוסטילא קם הרה"ק רבי **ירחמיאל מפשיסחא** זצללה"ה זי"ע ממקומו ואמר בקול רם: אני יכול להעיד כי הרבי ר' **בונם** היה "דאס שפיצעל פון הארץ" [=נקודת הלב] של אבי **היהודי** זצ"ל והיה חשוב אצלו כבבת עינו, ושמעתי ממנו שאמר בזה הלשון: את האוצר של יראת שמים הפקדתי ביד אהובי **רבי בונם** !!

ואמר הרה"ק **החידושי הרי"ם** זי"ע היה אומר כי מה שמדברים מגדולתו וקדושתו של היהודי זצ"ל זהו סגולה לבוא ליראת שמים (מאיר עיני הגולה)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י"ט תשרי (ה'תרע"ג)

יומא דהילולא קדישא

של הרה"ק רבי אהרן מסדיגורא
זיע"א בן הרה"ק רבי ישראל זיע"א

אחר הריקודין עמד על הפתח ועישן את הלילקע, ואמר בשעה שבית המקדש היה קיים היו שמחין בשמחת בית השואבה שהיו שואבין רוח"ק. וכעת אומר אני כתיב טעמו וראו כי טוב ד' אשרי הגבר יחסה ב"ו דייקא. יראו את ד' קדושו. היינו שעיקר השמחה היה שזוכרין "אז מעהן איז א יוד" (שאנו יהודים). וגם כי אין מחסור ליראיו, כי היו שואבין הק' מהאמונה כמש"כ וצדיק באמונתו יחיה, ומהראוי כאו"א שלא יחסר להם כלום והיו מושפעים בכל הטוב. (הרה"ק רבי אהרן מסדיגורא זצ"ל "קדושת אהרן" סוכות)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ' תשרי (ה'תקנ"א)

יומא דהילולא קדישא של הרה"ק
רבי יעקב יוסף מאוסטרהא [ר' ייב"י]
זיע"א בן הרה"ק רבי יודא לייב זיע"א

כמה עובדות מלוקט מספר שבחי רב ייב. דרכו הק' היה בעצמו טרח בכל המצוות אף שהיה בידו לעשותו ע"י שליח והוא בעצמו ז"ל קנה הסכך להסוכה בשוק והוא נשא אותו בכמה פעמים מהשוק לביתו, כן נהג בעצמו בכל עש"ק לילך בעצמו לתוך החנויות לקבץ צדקה לעניים ולתמחוי.

ומאוד מאוד היה מחבב מצות הסוכה, ואמר זה הלשון, מצות סוכה איז א טייערי מצוה מע גייט אריין מיט די שטיינעלע אין דער

מצוה אריין, כן נהג לעשות פאדלאגע על הארץ ודופן עקומה בכל שנה ושנה כי היה אומר משום שמזכר בהגמ' דין דופן עקומה רוצה לעשותו. גם לא הלך חוץ מפתח הסוכה כל ימי החג. אף כשהיה הגשם הולך, ואמר על עצמו אף מי שיושב בזמן כזה בסוכה בעת שהוא פטור ממנה נקרא הדיט רק אני רוצה להיות אותו ההדיט שהגמרא הק' קוראהו הדיט.

• • • • •

הרב ייב"י ז"ל נפטר ליום אושפיזה דיליה יוסף יום ד' דחזהמ"ס בשנת תקנ"א לפ"ק, באוסטראה עיר מולדתו ושם היה דיבר עמו ל"ו שנים. וחי ג"ן שנים וכנגדם חיבר פי' על ג"ן קפיטל תהלים, בספרו הק' **הרב ייב"י** ז"ל. ובאותו יום האחרון היה ג"כ מונח על מטתו חולה בסוכה כדלעיל אשר ימי חג הסוכות לא זז ממנה. ואמר אז תורה על הקאפיטל נ"ד. אשר אח"כ כתבוהו תלמידיו. (כי ספרו היא בעצמו כתב) ובתוך האמירה אמר לתלמידיו פתאום בזה"ל, כ"ז שאני מקיים מצות סוכה אין לו שליטה עלי נשאוני תחת דופן עקומה ואך תיכף כאשר בא תחת דופן העקומה נפטר האי גברא רבה בנשיקה, כי תלמידיו לא ידעו שיהיה זאת תיכף ולכך עשו תיכף מה שציוה להם. היא"צ שלו הוא תמיד יום אחד לפני הושענה רבה אושפיזא דיוסף, זי"ע ועכ"י.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ב תשרי (ה'תר"ט)

יומא דהילולא קדישא של הרה"ק
רבי שרגא פייבל מגריצא זיע"א בן
הרה"ק רבי צבי הירש זיע"א

הנה שמעתי מפי החסיד המפורסם ר' אשר ז"ל מווארשא שהוא היה נוסע עוד לאדמו"ר הקדוש הזקן זצלה"ה מווארקי והי' לו חבר

אחד המופלג והיי"ש ר' יודל געלבלאם ז"ל ור' יודל הנ"ל הי' מתנגד והי' קרובו של רבינו הקדוש ר' פ"פ זצלה"ה הנ"ל פ"א עשה רבינו הק' ברי"מ בעת שהי' רב בגריצא ונסע ר' יודל הנ"ל ג"כ על הברי"מ וכשבא לביתו אמר לחבירו ר' אשר הנ"ל הנני אספר לך התורה מרבך מווארקי [הוא אדמו"ר הסבא קדישא] שהיה ג"כ על הברי"מ ואמר תורה אפי' מתנגדים מוכרחים להודות שהוא תורת אמת ומתוק לחיך, ואמר על פסוק ע"כ אני מצוך לאמור פתוח תפתח את ירך, והיה מדייק מה זה לאמו"ר, ואמר דהתורה"ק מצווה אותנו כשתתן צדקה לעני תדבר לו דברי תנחומין שאל יפול לבו בזה שהוא מוכרח לקבל צדקה אלא בבירור יעזור לך השי"ת שגם אתה עוד תתן צדקה וזהו לאמור פתוח תפתח את ירך. (אוצר סיפורי הצדיקים - מערכת הרה"ק ר' פ"פ מגריצא)

• • • • •

סיפר הצדיק ר' פייבל מגריצא זצ"ל שפעם אחת דיבר את כ"ק זקני זצלה"ה מקאצק דבר כסף והשיב לו כ"ק זקני זצלה"ה בלשון מאוים: "מה אתה אומר כסף, זה אני שונא בתכלית", והיו נקבעים הדברים האלה בלב הצדיק ר' פייבל זצ"ל עד כעבור איזה חדשים שהי' כסף נמאס בעיניו ולא הי' יכול להביט בו כלל. (שם משמואל אמור שנת תרע"א)

• • • • •

ביאר ר' פייבל מגריצא הכתוב וידו שמים פלאך ה' אף אמונתך בקהל קדושים (תהלים פט, ו). פי' השמים מספרים נפלאות ה', דהכלל ישראל עם היותם מוכים ונתונים למשיסה ולבוזזים, מ"מ אמונתך בוערת בקהל קדושים, ואינה דועכת בשום מצב. (כתבי חסידים, בשם זקני החסידים)

• • • • •

הביא בישמח ישראל (שבועות אות כא), אמר אא"ז זצלה"ה זי"ע עה"כ (תהלים קי"ט, ס"ו) "טוב טעם ודעת

למדני כי במצותיך האמנתי", כי מי שלא יחפץ לעשות מצות ד' עד שידע טעמה זה מורה על חסרון אמונה, ולזאת מסתירין ממנו טעמי המצוות, כי לא באלה חפץ ד', רק לעשות המצו' באמונה שלימה, לזאת ביקש דהע"ה הודיעני ד' טעם ועריבות המצו', כי אף אם לא אדע טעמה אעשה אותה באמונה שלימה לזאת אל תסתור ממני טעמי ומתיקות המצוות.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ד תשרי

**יומא דהילולא קדישא
של בעל ה"תולדות יעקב יוסף"
הרה"ק רבינו יעקב יוסף זיע"א
בן הרה"ק רבי צבי זיע"א**

תלמיד מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב זיע"א הרה"ק רבי משולם פייביש הלוי מזבארז"א זי"ע בעל "יושר דברי אמת" כותב במכתב הדרכה שלו וזל"ק: והעיקר ללמוד גמרא ופוסקים, לידע כל ההלכות על בורין, כדי לשמור ולעשות וכו' ... ומה לי לכתוב עוד, הכל כתוב הדר בכל הספרים, ובפרט בדברי קדשו של הגאון בספריו הקדושים "פורת יוסף" "תולדות יעקב יוסף", ושאר דבריו כגחלי אש כזוהר הרקיע מזהירים למשכילים וכו'. ע"ש.

.....

מרן הבעש"ט זי"ע אמר על תלמידו בעל ה'תולדות יעקב יוסף', שדי לו בשכרו שהעמיד 'יאס'לע' כזה בעולם...

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ה תשרי

**יומא דהילולא קדישא
של בעל ה"חתם סופר"
הרה"ק רבי משה זיע"א
בן הרה"ק רבי שמואל זיע"א**

בשמים פוסקים כמותו

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי: "החת"ס היה מהרבנים הראשונים של דרעזניץ, ואע"פ שהיה לו היתר הוראה היה צריך לקבל היתר הוראה ג"כ מרב המדינה ובא לפני הג"ר מרדכי באנעט זצוק"ל שהיה רב המדינה באותו זמן, הגר"מ באנעט סיים את הכתב הוראה שנתן לו בתיבות: "והוא ישפוט תבל בצדק", היינו שיפסוק לכל העולם ובצדק אליבא דהילכתא, ואע"פ שהחת"ס היה אז עדיין צעיר לימים כבן ל"א שנה כבר כתב עליו הגר"מ באנעט ברוח קודשו "והוא ישפוט תבל בצדק".

.....

"באחת הפעמים כשהחת"ס נסע למרחצאות בא אליו איזה יהודי עם שאלה, והיות והגר"מ באנעט ג"כ היה שם על כן אמר לו החת"ס שישאל את הגר"מ באנעט, והגר"מ באנעט אמר שרוצה שהחת"ס ישיב מכיון שבשמים פוסקים כוותיה. (בית סופריהם, גיליון יג)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

.....

כ"ה תשרי

**יומא דהילולא קדישא
של בעל ה"קדושת לוי"
הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב
זיע"א בן הרה"ק רבי מאיר זיע"א**

בשעת פתיחת הארון לאמירת כל נדרי, קודם אור זרוע לצדיק הזכיר הרה"ק רבי אליעזר מזדיקוב זי"ע השם לוי יצחק בן שרה סאשא, אמר שהוא המליץ הטוב ביותר לישראל.

.....

הרה"ק מברדיטשוב זי"ע נהג ביום הפורים שעמד על שלחנו קנקן וכל מי שהביא משקאות שפך בזה הקנקן ואמר הרה"ק מברדיטשוב שרבינו הקדוש ממעזריטש זי"ע אמר כי יש לו תלמיד שיודע לצרף האותיות כבריאת שמים וארץ כמו בצלאל, וכיוון זאת עלי, חבל לקלקל מוח כזה, רק אם חז"ל אמרו חייב אדם לבסומי בפוריא צריכים על זה מסירת נפש ושתה מהקנקן.

.....

שמעתי אומרים בשם הרב הקדוש מוהר"ר צבי הירש זצללה"ה מזידיטשוב על הפסוק (דברים כח, סז) "בבוקר תאמר מי יתן ערב" - זה ערב פסח, שאיש ישראל משתוקק להגיע לליל שימורים, "ובערב תאמר מי יתן בוקר" - זה ליל סוכות, כידוע מהרב הקדוש מברדיטשוב זי"ע שהיה ניעור כל ליל א' של סוכות מחמת געגועים להגיע את מצות נטילת לולב וכו'. (אילה שלוחה להרה"ק מליטאוויסק זצ"ל פר' כי תבוא).

.....

פעם סיפר מרן ה'אמרי חיים' זצ"ל המעשה מהרה"ק מברדיטשוב זי"ע, שמרוב תשוקתו לנטילת לולב ואתרוג,

שבר את זכוית הארון בו היה מונח האתרוג,
והפטיר: "די עבירה זאל אויף מיר מגין זיין!"
(שעבירה זו תגן עלי!). (מאיר החיים)

.....

מִרְן הַסֵּב"ק מְרוֹזֵין זִיע"א כְּשֶׁהִיָּה יֶלֶד בֶּן
חֲמֵשׁ אוֹ שֵׁשׁ, הִיָּה בְּבֹאֲרֵיטְשׁוֹב עַל חֶג
הַסּוּכּוֹת, וְהִרָה"ק מְבֹאֲרֵיטְשׁוֹב זִיע"א אָמַר
אֶת הַהֵלֶל עִם לֹלֵב וְאַתְרוּג בִּידּוֹ, וּמְרֹב
הַתְּלַהֲבוֹתָיו הִיָּה הַלּוֹלֵב נִשְׁבֵּר בְּכָל עֵת, וְהָיוּ
צָרִיכִים בְּמִשָּׁךְ כָּל זְמַן לַהַחֲלִיף אֶת הַלּוֹלֵב,

וְהַסֵּב"ק שֶׁהִיָּה יֶלֶד קָטָן עָמַד שֵׁם תַּחַת
הָעֲמֹוד עִם לֹלֵב קָטָן, וְאָמַר: יֵשׁ אָדָם שְׁמֹרֵב
אֶהֱבֵת הַשֵּׁי"ת שׁוֹבֵר הַכֹּל, וְיֵשׁ אָדָם שְׁמֹרֵב
פָּחַד לֹא מִנִּעְנַע אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל. (מְנַהֲגֵי קוֹדֶשׁ
רוֹזִין)

וְיִצְוִיָּן לְמִש"כ בִּסְפֵר 'עִירִין קְדִישִׁין' (עֲמ' שֶׁלֹּד) שֶׁהָאֲדָמוֹ"רִים לְבֵית רוֹזִין הָיוּ נוֹהֲגִים
לְדַבֵּר מִהִרָה"ק מְבֹאֲרֵיטְשׁוֹב זִיע"א מִרָאשׁ
הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵי שְׁמִחַ"ת כְּדִי לַעֲוֹר חֲסִידִים
מִגּוֹלִים עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל (וְכ"ה בִּס' מְנַהֲגֵי
קוֹדֶשׁ רוֹזִין עֲמ' סָה)

.....

הַשְׁתּוֹקֵקוֹתוֹ לְקִיִּים מִצּוֹת תְּפִילִּין לְמַחֲרַת הַחֶג
אֵינָא מִהִרָה"ק ה'קְדוּשָׁת לִוִי' זְצִלְלָה"ה,
שְׁבִמּוּצָאֵי פֶסַח וְסוּכּוֹת הִיָּה נִיעוֹר כָּל הַלֵּילָה
וּמִשְׁתּוֹקֵק לְקִיִּים מִצּוֹת תְּפִילִּין שֶׁכֶּבֶר יִצְאוּ
שְׁמוֹנֶה יָמִים שְׁלֹא הִנִּיחַ. (לִיקוּטֵי הַרִי"מ)
זְכוּתוֹ תִּגַּן עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן!

.....

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר יוסף יהודה כץ הי"ו
בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים בהפצת גליונות חודש תשרי
לרגל יומ"ד ט"ו תשרי
של זקינו הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א

זכות הצדיקים יגן בעדו וימלא ה' כל משאלות לבו לטובה
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר החפץ בעילום שם הי"ו

אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה, להגדיל תורה ולהאדירה
לרגל כ' תשרי יומא דהילולא של זקינו
הגה"ח רבי יהושע העשיל הלטובסקי זיע"א
מגזע תרשישים ומנקיי הדעת שבירושלים

זכות הצדיקים יגן בעדו וימלא ה' כל משאלות לבו לטובה
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח ולכל הטוב

לזכרון עולם

לע"נ מוריניו רבי יהודה ארי'ה ליב אלתר ז"ל
בן מוריניו רבי שמעון נפתלי אלתר ז"ל
נין להרה"ק בעל ה"אמרי אמת" זיע"א
נלב"ע י"ז תשרי תשס"ב
שיהיה למליץ יושר עבור משפ' וכל יוצ"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י נכדו ר' ישראל אלתר הי"ו
אך טוב וחסד ירדפום כל ימי חייהם
חיים של ברכה עושר וכבוד
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר ישראל שטיינמץ הי"ו
ניו יורק

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים
בהפצת גליונות חודש תשרי
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר דוב בער מורגנשטרן הי"ו
בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים
בהפצת גליונות חודש תשרי
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר אבי שמחה אלימלך כהנמן הי"ו
בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים
בהפצת גליונות חודש תשרי
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר מאיר קראוס הי"ו
ניו יורק

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים
בהפצת גליונות חודש תשרי
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר ישראל כהן הי"ו
בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים
בהפצת גליונות חודש תשרי
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר שלמה שרייבר הי"ו
ניו יורק

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים
בהפצת גליונות חודש תשרי
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר כתריאל גד בריקמן הי"ו
בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים
בהפצת גליונות חודש תשרי
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר ישראל הכהן טורובר הי"ו
בני ברק

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים
בהפצת גליונות חודש תשרי
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר משה רוטשטיין הי"ו
בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים
בהפצת גליונות חודש תשרי
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח
ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר יהודה ארי'ה לייב טאוב הי"ו
ניו יורק

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים בהפצת גליונות חודש תשרי
ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח ולכל הטוב

**לכל בית ישראל חג שמח
א' פריילעכן יום טוב**